לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

על המשמר

יום ד', כ"ו בתשרי תשמ"ז, 29 באוקטובר 1986 / שנה מ"ד מס' 13177 / המחיר 75 אג' כולל מע"מ

אסיר בטחוני נרצח בכלא איילון

מאת זהבה מוזס, כתבת "על המשמר"

אסיר בטחוני בן 19 נחנק אתמול למוות באגף הכללי של כלא איילון ברמלה, שבו מוחזקים אסירים בטחוניים ואסירים ערבים פליליים.

שני אסירים הודו במעשה וטענו כי הרגוהו, כיוון שלטענתם הוא שיתף פעולה עם השלטונות.

הנרצח ריצה עונש של 4 שנים על עבירה בטחונית ונכנס לכלא איילון לפני כשנה.

החרפה במשבר: האחיות נוטשות ליממה — בתי־החולים למתכונת חירום

האוצר שוקל פנייה לביה"ד לעבודה כדי שיורה לאחיות לשוב לעבודה תקינה

סרוב מצד האחיות לציית להוראה ייחשב לביזיון ביהמ"ש אשר ייאלץ להגיב נגד מטה השביתה ■ השר ניסים החליט על קו תקיף — סרב להיפגש עם האחיות כל עוד הן שובתות ■ פגישת שרת־הבריאות עם שר־האוצר נסתיימה בלא תוצאות ■ מעבר בתי־החולים למצב חירום פירושו הענקת סמכויות למנהלים לצמצם ככל האפשר את קבלת החולים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים ויוסף שמי, כתבנו לענייני בריאות

משרד האוצר שוקל לפנות לבית־הדין לעבודה בבקשה שיורה לאחיות להפסיק מייד את עיצומיהן ולחזור לעבודה תקינה. סירוב מצד האחיות לציית להוראה כזו של בית־המשפט אם תינתן, פירושו היה בזיון בית־המשפט והדבר יגרור בהכרח החלטה של בית־המשפט על הצעדים שיש לנקוט כנגד מטה השביתה של האחיות.

שר האוצר משה נסים נפגש אתמול עם היועץ המשפטי לממשלה חריש ודן עמו במה שהאוצר הגדיר כ"ההיבטים החוקיים של שביתת האחיות".

נסים קיבל אתמול פנייה מטעם האחיות להפגש עמו, אך דחה אותה בטענה שאין הוא יכול להפגש עם האחיות כל עוד שביתתן נמשכת.

(סוף בעמוד 2)

האנס הנמלט נתפס בבית חברו ● עמ' 16
אסטריה מחזירה שגרירה להתייעצויות ● עמ' 2
חירות ביטוי מוגבלת לעובד ציבור ● עמ' 4
התפייסות בין הרפורמים לחרדים ● עמ' 4
משכורות בכירי הדלק צמודות לבנקאים ● עמ' 3
עתוני בריטניה: הצרפתים פחדנים ● עמ' 14
עוכב הצו להוצאת כלייה ממפגר ● עמ' 16

מושתל הכבד השני מתאושש מהשלמת הניתוח

מאת יואב אביב

אליהו שרייר, מושתל הכבד השני, הועבר אמש למחלקת התאוששות בבית החולים רמב"ם בחיפה, במצב קריטי אך יציב — לאחר שהניתוח שהופסק שלשום התחדש אתמול בבוקר. המנתח ד"ר יואל קם אמר, כי הניתוח התנהל כפי שציפה.

כזכור, הופסק הניתוח שלשום אחה"צ, לאחר שאליהו שרייר החל לדמם ולא ניתן היה לעצור את הדימום אלא באמצעים מכניים.

שרייר אושפז במחלקת ההתאוששות בבית החולים עד שמצבו התייצב, ואיפשר המשך הניתוח.

ד"ר קם אמר, כי מושתל הכבד עדיין לא יצא מכלל סכנה וכי הוא מקווה שבימים הקרובים יחול שיפור במצבו. הוא אמר, כי כבר אתמול ניתן היה לראות כי "הכבד עובד היטב".

המנותח יאושפז בחדר ההתאוששות בו מאושפזת מושתלת הכבד הראשונה, מירה שיכמנטר.

אשת המנותח סיפרה לכתבים, כי ניגשה לבעלה והחזיקה בידו, אשר אותת לה למרות שחושיו היו מטושטשים. "בעלי אדם חזק, יש לו רצון עז לחיות ואנחנו מאמינים שהוא יצליח".

מצבה של מושתלת הכבד הראשונה, מירה שיכמנטר, ממשיך להשתפר והיא מרבה לשוחח עם רופאיה ובני משפחתה.

"מערכת הסיעוד פשטה את הרגל"

אומר יו"ר ועד הרופאים בבלינסון ● בבי"ח הכרמל הודיעו כי יקבלו לאישפוז רק חולים שיגיעו עם כוח סיעודי צמוד ● תיסכול, מבוכה וחוסר אונים בקרב ציבור הרופאים

מאת יואב אביב ויהודה צור, כתבי "על המשמר" וכתבי עתי"ם

רופאי בית־החולים רמב"ם בחיפה הודיעו אתמול כי הם עשויים לפתוח בהשבתת מגן של בית־החולים במידה שלא תופסק שביתת האחיות. הרופאים התכנסו אתמול בבוקר לדיון במצב שנוצר ובסיכום הדיון אמר ד"ר אורי טייטלמן, יו"ר ועד רופאי בית־החולים: "היתה אסיפת רופאים שרנה במצוקה ויש רופאים הסבורים שצריך לגנות את שביתת האחיות. אחרים חושבים כי עלינו להצטרף לשביתה ללא תביעות אלא כשביתת הגנה על החולים ועלינו".

רק מקרי חירום

כל בתי־החולים באיזור חיפה המשיכו גם אתמול לקלוט רק מקרי חירום. שלשום, כזכור, הודיעו רופאי בית־החולים "כרמל" כי יקבלו לאישפוז חולים אם אלה יגיעו עם כח עזר סיעודי צמוד.

(סוף בעמוד 2)

משלחת אנשי שמאל מישראל עומדת להיפגש ברומניה עם פלשתינים בכירים

כ־70 אנשי שמאל, אמנים, אקדמאים ועיתונאים מכל מפלגות השמאל עומדים להיפגש עם אישים בכירים ביותר באש"ף במטרה ליצור בסיס לדיאלוג על יסוד הכרה של שני הצדדים בזכות קיומן של שתי מדינות — ישראל ומדינה פלשתינית. טרם נקבע מועד למפגש ● היועץ המשפטי חריש מזהיר: "כל מי שייפגש עם אישים הממלאים תפקיד בארגוני החבלה יוזמן מייד לחקירה"

מאת מושי בסוק, כתב "על המשמר" בכנסת

קבוצה של כ־70 אנשי שמאל, כולל אמנים, אנשי רוח, אקדמאים ועיתונאים עומדת להיפגש ברומניה, עם משלחת של אישים בכירים ביותר באש"ף. בין חברי המשלחת הישראלית חברים במרכז מפלגת העבודה. טרם נקבע מועד מדויק לפגישה.

המשלחת הישראלית מתארגנת מזה מספר שבועות, חברים בה אישים מקורבים, חלקם חברים בכל מפלגות השמאל. מטרתה ליצור בסיס לדיאלוג קבוע עם מנהיגים פלשתינים בכירים ביותר. כבסיס לדיאלוג צריכה להיות הכרה של שני הצדדים בזכות קיומן של שתי מדינות, ישראל ומדינה פלשתינית, בשטח שממערב לירדן.

רומניה מארגנת

מאחורי ארגון הפגישה עומדים שלטונות רומניה, המנצלים את הקשרים הטובים שיש להם אצל שני הצדדים. חברי המשלחת הישראלית מקווים כי במשלחת הפלשתינית ישתתפו בכירים באש"ף, וכן, אנשי רוח ואמנים פלשתינים. לדעת אנשי המשלחת כדי להגיע לשלום צריך לדבר עם היריב. המתווך לא נמצא בקהיר, או בדמשק, אלא אצל האויב הפלשתיני.

(סוף בעמוד 2)

התקפה בוטה של הימין על ח"כ דראושה — "אינו זכאי לשמש סגן שר"

זאת בעקבות צירוף שמו של דראושה לרשימת המועמדים לתפקיד סגן שר־החינוך ● דראושה: חרף העובדה שערביי ישראל מהווים 17% מכלל האוכלוסיה, אין להם שום ייצוג בממשלה ● נבון מעדיף את נאוה ארד ● "שלום עכשיו": מהתנגדות הליכוד ו"התחייה" נודף ריח של גזענות

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

שר החינוך והתרבות יצחק נבון הבהיר אתמול, כי הוא תומך במועמדותה של חה"כ נאוה ארד לתפקיד סגן שר במשרדו.

השר נבון נמצא עתה בחו"ל כנציג הממשלה בפתיחת אירועים לציון מאה שנים להולדת בן־גוריון, בהולנד ובקנדה. דובר משרד החינוך ישראל כהן דיווח אתמול לשר נבון על המירוץ המתנהל במערך לקראת התפקיד, ועל ריבוי המועמדים. הדובר הזכיר אתמול, כי עוד בשלבי הקמתה של ממשלת האחדות הלאומית תבע נבון למנות את נאוה ארד כסגנותו, וכי עמדה זאת לא השתנתה.

הערבים ללא נציגות

ח"כ ע. דראושה הצטרף לרשימת המועמדים, הכוללת עתה גם את חה"כ א. נחמיאס, שמחה דיניץ ודאק אמיר, אף כי כמה מהם אינם מעוניינים במשרד החינוך אלא בבריאות. ע. דראושה מעוניין מאוד לשמש כסגן שר במשרד החינוך, וזאת בזכות נסיונו רב השנים כמורה, מנהל ומפקח, ובזכות פעילותו הציבורית. והוא ציין, שאין אף סגן שר, ולא כל שכן שר ערבי בישראל, חרף העובדה שהערבים מהווים כ־17 אחוזים מכלל אזרחי ישראל.

לרשימת המועמדים, הכוללת עתה גם את חה"כ א. נחמיאס.

הימין תוקף דראושה

בימין הובעה אתמול התנגדות למינויו של דראושה לתפקיד סגן שר. הח"כ היוצא של הקואליציה, חיים קופמן מתח אתמול ביקורת על מה שהגדיר כ"כוונות" במערך... למנות את...

(סוף בעמוד 2)

שחיקה בדמוקרטיה הישראלית

קיימים לאחרונה סממנים של שחיקה מדאיגה בתכונות המאפיינות את ישראל הדמוקרטית. התנגדותם של הליכוד וגוש־אמונים למינויו של ח"כ דראושה לסגן שר־החינוך מצביעה על ההשפעה המתרחבת של מתן לגיטימיות לגזענות מסוגו של הרב כהנא. גוש־אמונים שולל את זכותו של ערבי אזרח ישראל לכהן כסגן־שר החינוך. למרות העובדה שכשישית מהתלמידים בישראל הם בני העם הערבי, הזכאים לחינוך המתחשב במאווייהם הלאומיים. הנימוק הציוני בפי גוש־אמונים הוא נימוק מסולף ומזויף. הגוש לא מתנגד לשותפות קואליציונית עם נציגי גופים לא־ציוניים, כמו אגודת־ישראל ולקיום החינוך העצמאי שלהם. בלי כל קשר אם מפלגת העבודה תבחר בח"כ דראושה כנציגה במשרד החינוך, או באחד המועמדים האחרים, יש להתנגד בכל תוקף לפסילת אישים על בסיס לאומי של גוש־אמונים והליכוד.

ההתנגדות זו חורגת מתחום הוויכוח הפוליטי הלגיטימי ומתקרבת קירבה מסוכנת להסתה גזענית. אין בשום אופן לקבל פסילה של חבר כנסת ערבי בגלל השקפותיו הפוליטיות ולא לתפקידים ביצועיים, אם וכאשר יוטלו עליו על־ידי מפלגתו.

סממן מדאיג נוסף לעתידה של הדמוקרטיה הישראלית הוא, שאין שום הודעה מוסמכת הסותרת את אפשרות הימצאותו של מרדכי וענונו בישראל וזאת ללא מתן פירסום למעצרו, או הבהרה אם השמועות בנושא זה נטולות כל בסיס. העלמות אנשים ומאסרים סודיים מזכירים משטרים טוטאליטריים. גם אם המצב רחוק עדיין מארגנטינה אין להרשות בישראל מאסרים ללא פומביות. על הגופים המוסמכים להבהיר, אחת ולתמיד, אם יש בסיס לטענותיו של הכומר האוסטראלי כי וענונו עצור בארץ, או ששמועה זו נטולת בסיס.

גם את התנפלות של חוגים אורתודוכסיים על בית־כנסת רפורמי ניתן לסייג כאחד מהסממנים להקצנה דתית בחברה הישראלית הגורמת לפגיעה בחופש הפולחן הדתי. קשה לקבל את הנטייה לסגור תיק זה, אף אם מבצעי ההתנפלות הביעו חרטה על מעשיהם, קיימת סכנה שסגירת התיק יעניק לגיטימיות למעשי בריונות מסוג זה.

ניתן רק לקוות כי אין לראות בפסק דינו של נשיא בית־המשפט העליון מאיר שמגר, בערעורו של גדעון ספירו, פסיקה הפוגעת בחופש הביטוי של עובדי הציבור. נראה כי ניתן לתת לפסק־הדין את פירוש מצומצם המתייחס למקרה בודד זה בלבד, כאשר עובד המדינה האמור, שהיה ממונה על ההסברה, הביע דעות חריגות והתקפים לא יחול על כלל עובדי הציבור. ניתן גם לברך על כך כי פסיקת בית־המשפט העליון ביטלה את הגישה הקמנית של בית־הדין למשמעת שלל מעובד זה גם את זכותו לפנסיה. יש לזכור כי עקרונות חופש הביטוי נבחנות תמיד על רקע מקרים קיצוניים ועל דעות שרוב הציבור שולל אותן. הגישה הליברלית חייבת תמיד לגלות סובלנות לחופש הביטוי של דעות חריגות, כי דעות מקובלות על הרוב אינן זקוקות להגנה.

אורחי "המלך דוד" צפו עם כוסיות משקה בכיבוי הדליקה

קצר חשמלי במרכזת הטלפונים גרם לדליקה במלון והאורחים פונו מחדריהם ● הכבאים השתלטו על האש תוך 20 דקות

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר", ויורם לוי, כתב עתי"ם

אורחי מלון "המלך דוד" בירושלים יצאו אתמול אחר הצהריים כשכוסיות משקה בידיהם והתבוננו כיצד כבאי הבירה משתלטים תוך זמן קצר על דליקה שאחזה בבניין.

הדליקה נגרמה על־ידי קצר חשמלי במרכזת הטלפונים הממוחשבת של המלון.

איש מאורחי המלון, אשר פונה, לא נפגע, אך כמה מהם נזקקו לחמצן לאחר ששאפו עשן. הכבאים השתלטו על האש תוך עשרים דקות. נגרם נזק למערכת הטלפונים של המלון, אשר חזר לתפקד שעה לאחר השריפה.

"הרחנו אש"

השריפה פרצה בשעה 4.20 אחה"צ. אסתר שיח־כר, פקידת קבלה במלון, עלתה לחדר הטלקסים שנמצא מאחורי דלפק הקבלה באולם הכניסה. "הרחנו אש" היא סיפרה לכתב עתי"ם. "רצתי מהר למעלה ושאלתי את העובדים אם הם לא מריחים משהו. הסתכלתי לתוך חדר המחשבים דרך הזכוכית של הדלת וראיתי שיש בפנים להבה".

אסתר שיח־כר מיהרה לקרוא לאנשי הבטחון של המלון, במקביל רצה למרכזיה כדי לקחת את המפתח לחדר המחשבים שהוא נעול. היא חזרה לשם עם מטף, אך לאחר שפתחו את הדלת אפף אותם עשן שחור וסמיך והם נאלצו להתרחק מן המקום.

אנשי הבטחון הגיעו עם מסיכות עשן. במקביל ניתנה התראה לפינוי האורחים במלון. בשל התקלה לא הצליחה המרכזנית להודיע על השריפה למכבי האש, אך מישהו שהבחין בעשן במלון ימק"א, השוכן ממול למלון המלך דוד, התקשר למכבי האש והודיע על השריפה.

הכבאים הגיעו בשתי מכוניות כיבוי תוך 4 דקות. אנשי המלון עלו לשש הקומות ועברו בין כל החדרים כדי להוציא את האורחים שנמצאו בהם אותה שעה. במלון רשומים כ־300 אורחים, אך רק חלקם היו בזמן השריפה במלון.

הכבאים השתלטו על האש תוך 20 דקות שהם מתיזים כמויות גדולות של מים. אורחי המלון המתינו בסבלנות ברחבה של כניסת המלון עד אשר מכבי האש והמשטרה סיימו את עבודתם.

כעבור כשעה הותר לאורחים לחזור לחדריהם לאחר שאולם הקבלה נשטף מהמים ושיירי הפיח. במקביל פתחו חוקרי מכבי האש בחקירה ובבדיקה ראשונית מתברר כי הסיבה לדליקה היתה כנראה קצר חשמלי, אך החוקר הראשי של מכבי האש, רמי יופה, מסר, כי נבדקות גם אפשרויות אחרות וכי החקירה תימשך גם היום.

האורחים שפונו מחדריהם, מתקהלים בפתח המלון. (צילום: יצחק הררי)

29 נפצעו בהתנגשות בין טיולית צבאית לאוטובוס

מאת שלי יחימוביץ' וזהבה מוזס, כתבות "על המשמר"

29 אנשים נפצעו אתמול במבואות באר־שבע בהתנגשות שהיתה בין טיולית צבאית לבין אוטובוס ובו פועלים מחברון.

סמוך לשעה 6:30 לפנות בוקר ירדה הטיולית הצבאית מכיוון אנדרטת חטיבת הנגב שבדרום באר־שבע אל כביש באר־שבע־ערד. במשאית היו חיילים שסיימו אימון באיזור. בצומת הפונה אל הכביש עצר נהג הטיולית את הרכב ולאחר מכן פנה ימינה. במהלך הפנייה התנגש בו האוטובוס שהגיע מכיוון חברון. כתוצאה מההתנגשות התהפכה המשאית הצבאית והאוטובוס סטה והתנגש בעץ.

17 חיילים ו־12 מנוסעי האוטובוס נפצעו. למקום הוחשו אמבולנסים מערד ומבאר־שבע שפינו את הפצועים לבית־החולים "סורוקה". נהג הטיולית נפצע קשה והיתר באורח קל עד בינוני. בבית־החולים נותרו שלושה פצועים והשאר שוחררו לבתיהם.

מבית־החולים "סורוקה" נמסר, כי לפצועי התאונה "היה מזל", משום שהגיעו לבית־החולים כחצי שעה לפני נטישת האחיות, ולכן יכלו לקבל טיפול רפואי הולם ומהיר.

לשכת התנועה של מרחב הנגב בודקת את נסיבות התאונה. בשלב זה נראה, כי בשל הערפל הכבד ששרר בבוקר בכביש באר־שבע־ערד היתה הראות לקויה ונהג הטיולית לא יכול היה להבחין באוטובוס המתקרב לעברו.

נכה נהרג בתאונה

שמואל הוק, בן 40 מרחובות, שנסע בעגלת נכים ממונעת, נהרג שלשום בלילה בתאונת דרכים שארעה בכביש גהה כ־2 ק"מ דרומית למורשה.

התאונה אירעה סמוך לשעה 10 בלילה, כאשר מונית, נהוגה בידי תושב רמת־השרון, התנגשה בעגלת הנכה שנסע בנתיב של המונית בכביש גהה, ליד מורשה.

תושבת רצועת עזה נדרסה למוות

תושבת רצועת עזה כבת 60 נהרגה אתמול אחה"צ מפגיעת משאית במושב מצליח.

נהג המשאית, תושב מצליח בן 40, נסע בהילוך אחורי ולא הבחין כנראה באשה אמנה רבאנה, תושבת בית חנון, שעבדה אצל אחד משכניו ודרסה.

ארגון הסטודנטים ב"עבודה" ימנע פתיחת הלימודים בי"ם

בגלל העלאת שכר הדירה במעונות

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

ארגון הסטודנטים ממפלגת העבודה החליט אמש למנוע פתיחת הלימודים באוניברסיטה העברית בירושלים, בשל החלטת הנהלת האוניברסיטה להעלות שכר הדירה במעונות הסטודנטים מ־68 ל־80 ש"ח לחודש לסטודנט.

פרטים אלה מסר אמש לכתבנו יו"ר ארגון הסטודנטים של "העבודה", אופיר פינס. "העבודה" שולטת בהסתדרות הסטודנטים בירושלים. לדעת הסטודנטים הסכום הנקבע הוא מופרז ואם הנהלת האוניברסיטה איננה מסוגלת לכלכל את ענייניה בזול, שתתפטר — אומר פינס.

מנכ"ל האוניברסיטה, ישראל בר־גיל, אמר לכתבנו, כי על־פי החלטות הוועדה לתיכנון ולתיקצוב של המועצה להשכלה גבוהה וכן על־פי החלטת חבר הנאמנים, אין להנהלה סמכות לסבסד את מגוריהם של חמשת אלפים סטודנטים במעונות.

הסכם בין הסתדרות הסטודנטים לאוניברסיטה מחייב עידכון בתשלומים בהתאם לעליית המדד, אבל הממשלה החליטה להקפיא מחירים ושירותים, ולכן דרוש שחרור מצו ההקפאה. משרד המסחר והתעשייה והאוצר המליצו לשר־הבינוי־והשיכון, דוד לוי, לעדכן את המחיר, ואולם השר לוי טרם השיב לבקשת האוניברסיטה. אם לא יועלה שכר הדירה תידרש האוניברסיטה לסבסד את מגורי הסטודנטים במיליון דולר לשנה. לפיכך החליטה האוניברסיטה לדחות את איכלוס המעונות — אמר בר־גיל.

● בבית החולים הדסה עין כרם נפתחה אתמול סדנת עיון בנושא קידום הבריאות, המשותפת למשרד הבריאות ולארגון הבריאות העולמי.

מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז

ישיבת מזכירות מפ"ם תתקיים ביום ד' 5.11.86 בשעה 16.00 במרכז מפ"ם

על סדר היום:
1. בחירת נציגנו להנהלה הציונית בהשתתפות מזכירות חברית העולמית
2. תכנית הפעולה במגזר הערבי
המרצים: ג'מאל כנען, אילן שדה

* * *

ישיבת מרכז מפ"ם תתקיים ביום ה' 6.11.86 בשעה 15.30 באולם אהל שם.

על סדר היום:
1. בחירות מזכיר מדיני (עירוני) 3. אישור עיקרי תקנון ועדת הביקורת
2. כינוס מועצה ועידה בשנת (תשמ"ז) 4. שונות

החברים מתבקשים להבטיח השתתפותם ולדייק!

הקיבוץ הארצי ✦ צוותא - אומץ

כנס סטודנטים ארצי

ביום ה' 30.10 בשעה 14.00

ייערך כנס סטודנטים חברי הקיבוץ הארצי

המקום: מועדון בית הקיבוץ הארצי

"חובה לבוא"

האשה שאפה פינצטה והרופא עשה היסטוריה

מאת ליצה רימון, כתבת "על המשמר"

בפעולת חרום נדירה של מחלקת אף־אוזן־גרון בבית־החולים "הלל יפה" חדרה, ניצלו בשבוע שעבר חייה של תושבת חדרה ששאפה לריאותיה מצבט ריסים ממתכת. היום היא הולכת ומחלימה. האשה הרוצה בעילום שמה, עברה באחרונה ניתוח לכריתת הגרון בשל מחלת הסרטן, ובמקום הגרון נקבעה לה פיה בקנה נשימה. המצב חייב אותה לנקות את מקום הפתח בקנה הנשימה מדי יום ולצורך הטיפול להחלפת התחבושות השתמשה האשה במצבט. בשבוע שעבר, תוך כדי טיפול, נשמט המצבט מידי האשה אל תוך קנה הנשימה שלה, ונשאף לריאותיה. האשה נתקפה קוצר נשימה, והובהלה במצב קשה לחדר המיון של בית־החולים "הלל יפה" בחדרה.

למקום הוזעק מנהל מחלקת אף־אוזן־גרון, ד"ר ארווין אוסטפלד. כששמע את הסיפור של האשה הוא לא נטה להאמין לה, אך צילום הוכיח, כי בחלק העמוק של הריאה השמאלית שלה מונחת הפינצטה. האשה הורדמה חלקית ובניתוח אנדוסקופי הצליח ד"ר ארווין אוסטפלד להחדיר צינור ממתכת דק מאוד בתאורה לתוך ריאת האשה ולשלוף את המצבט החוצה ללא נזק.

אוסטפלד תיעד את מהלך פעולת השאיבה הנדירה, והמצבט נותר למזכרת במחלקת אף־אוזן־גרון בהלל יפה. עד כמה שידיעתו מגעת, מוסר ד"ר אוסטפלד, אין מקרה דומה לפעולה זו, המתועד בספרות הרפואית העולמית.

סכסוך עבודה בענף התובלה: "השכר מביש"

מאת כתבנו לענייני עבודה

המו"מ בין התאחדות בעלי מפעלי התובלה לבין נציגות העובדים הופסק שלשום לאחר הודעת המעסיקים, כי הם מסרבים לדרישות הנציגות לתקן את סולם השכר.

מחזיק תיק עובדי התובלה בוועד הפועל, דן שברצבארד מסר אתמול כי ההסתדרות שוקלת הכרזת סכסוך עבודה, אם המעסיקים לא ישובו לשולחן הדיונים עם הצעות חדשות.

בענף זה [illegible] רים כעשרת אלפים עובדים. שכר היסוד של העובדים כארבע מאות ש"ח בלבד. העובדים תובעים העלאת שכר היסוד. שברצבארד מסר כי באגף לאיגוד מקצועי מתגבשת מגמה לבטל את טבלאות השכר, הנהוגות כיום במיגזר זה, משום שאין ההסתדרות יכולה, לדבריו, להשלים עם שכר יסוד כה מביש.

אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון, יפתחו אלפי העובדים בבתי־המלון בתל־אביב, כבר בסוף השבוע, בשורה של עיצומים. הצעדים שינקטו הם במחאה על אי הענות בעלי המלון לתביעות ולשיפור שכרם.

אנשי מועצת פועלי תל־אביב, זלמן בנדל ויהושע שאולי מסרו אמש, כי כל נסיונות ההידברות עם התאחדות בעלי בתי המלון עלו על שרטון, וכן נכשלו מאמצי התיווך של הממונה הארצי על יחסי העבודה, עו"ד נחמן אורי, ולכן "לא נותרה ברירה אלא לממש את האיום". יצויין כי סכסוך עבודה בענף הוכרז כבר לפני חודש. לפיכך, רשאים העובדים להתחיל בעיצומים ובהשבתות במועד שיבחרו.

קולק יסייע להקמת בית־כנסת רפורמי

מאת כתב "על המשמר" בירושלים

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, הגיב על התקרית שאירעה בשכונת בקעה ואמר, כי התופעה של האלימות היא חמורה ביותר — מניעיה סותרים את העובדה שחופש הפולחן מעוגן במגילת העצמאות. קולק הדגיש כי בירושלים בירת ישראל ומרכז העם היהודי, ישמרו חוקי המדינה שנועדו להבטיח חופש זה, הקשור בנושא העליה — שהוא בנפשה של המדינה.

"עלינו להבטיח", הוסיף קולק, "שיבואו הרבה עולים ושיובטחו להם תנאים, כאן בירושלים, ובמדינה כולה לנהל את אורח חייהם כפי שהם מבינים ומאמינים, ובלבד שיבואו ויקלטו ויתרמו לחיזוק המדינה וירושלים".

ראש העיר הדגיש כי החוק הוא שיקבע, ולא כל גורם אחר. הוא הודה למשטרה על פעולתה הנמרצת. הוא הודיע כי כפי שהוא ועיריית ירושלים סייעו ובנו בתי כנסת ומוסדות דת לקהילה האורתודוקסית ברחבי העיר — כן הוא יעשה מאמץ לסייע לקהילה הרפורמית להקים בית כנסת על מנת שיקיימו את תפילתם, לפי הבנתם.

עלייה חדה בהיקף הקנסות למפקיעי מחירים

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי

קנסות בהיקף של 109 אלף שקל, הוטלו במהלך ספטמבר על־ידי בתי המשפט ברחבי הארץ על מפקיעי מחירים — לעומת קנסות בהיקף של 29 אלף שקל שהוטלו על המפקיעים באוגוסט.

דובר משרד התעשייה והמסחר מסר אתמול, כי מבקרי המשרד ביצעו בחודש שעבר כ־13 אלף ביקורות ברחבי הארץ, וביקורות אלה הביאו להעמדתם לדין של 361 בעלי עסקים שהפקיעו מחירים.

דוגמאות לקנסות שהוטלו באחרונה: אבנר חדד, בעל מכולת באופקים, נקנס ב־3,000 שקל על הפקעות מחירים של סבון "נקה", ממרח שוקולד "שחר" ומרגרינה 200 גר'. אתי ימה, בעלת חנות הלבשה בנתניה, נקנסה ב־1,000 שקלים על אי הצגת מחירים.

קשיים ביישום הסכם איזור הסחר החופשי

מאת חיים מרגלית כתב "על המשמר"

משלחת כלכלית בראשות ד"ר יצחק עוזרי, ראש המחלקה הכלכלית של משרד החוץ, וחברים בה אפרים דוברת ממשרד האוצר ומרסל שטאון ממשרד התעשייה והמסחר, יצאה בראשית השבוע לארה"ב לדיונים ביישום הסכם איזור הסחר החופשי, הנתקל בקשיים.

המשלחת תדון גם בנושא ההיטל החדש שהנהיגו האמריקנים על היבוא לארה"ב. היטל זה מוריד את רווחיות היצוא הישראלי לארה"ב שנפגע קשה עקב הירידה בערך הדולר.

(רשימה מקיפה על קשיים בביצוע הסכם איזור הסחר החופשי, ראה במדור הכלכלה והארם המתפרסם היום).

ירושלים לא מתרגשת מהחזרת השגריר האוסטרי ולא תמנה שגריר חדש בווינה

אוסטריה הודתה כי היא מחזירה שגרירה להתייעצויות — כנראה תגובה על אי־מינוי שגריר ישראלי חדש בווינה מאז בחירתו של ולדהיים

מאת דליה שהורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

בירושלים מצפים להודעה הרשמית של ממשלת אוסטריה על החלטתה להחזיר את שגריר אוסטריה בישראל אוטו פלייי־נר להתייעצויות ממושכות. ההודעה תימסר כנראה היום. בינתיים אין תגובה רשמית על ההחלטה האוסטרית.

יצויין, כי הצעד האוסטרי ננקט לאחר ששלשום נפגש שגריר אוסטריה בישראל עם המנכ"ל המדיני של משרד החוץ ד"ר יוסי ביילין. בפגישה ביקש השגריר הבהרות לגבי המצב הפורמאלי של היחסים בין אוסטריה וישראל. ד"ר ביילין השיב, כי הנושא נמצא בבדיקה.

ממונה זמני

כידוע, ישראל החליטה לא לשגר לאוסטריה שגריר חדש כשהסתיים מועד כהונתו של השגריר מיכאל אליצור, במחאה על בחירתו של קורט ולדהיים לנשיא אוסטריה. פורמאלית מוסיף אליצור לשאת בתואר שגריר ישראל באוסטריה, אך הוא נמצא בישראל וכראש שגרירות ישראל בווינה עומד ממונה זמני.

לחצים לקראת הבחירות

החלטת אוסטריה להחזיר את שגרירה להתייעצויות באה, כנראה, לדרבן את ישראל למנות שגריר חדש, או, אם ישראל לא תעשה זאת — להבטיח הקבלה בייצוג הדיפלומטי של אוסטריה בישראל. ההחלטה התקבלה, כנראה, בגלל לחצים מצד „מפלגת העם" הימנית, הנמצאת באופוזיציה, על רקע הבחירות הקרובות.

הנטייה בירושלים היא לא לשנות מן ההחלטה שלא למנות שגריר חדש באוסטריה. מעריכים, שבמקרה כזה תקפיד אוסטריה על הדדיות, כלומר תסתפק בהחזקת ממונה על שגרירותה בתל־אביב ולא תנקוט בצעדים נוספים כמו ניתוק יחסים.

האוצר שוקל פנייה לביה"ד לעבודה כדי

(סוף מעמוד ראשון)

באוצר הוחלט לכל הנראה על קו תקיף בכל מה שקשור בשביתת האחיות. הדיונים בין חריש לבין נסים יימשכו היום ובמקביל האוצר מתכונן להבהיר שאין הוא מסוגל להציע הצעות נוספות מעבר לאלה שכבר הוצגו במהלך המו"מ עם האחיות.

נוטשות ל־24 שעות

האחיות נוטשות את בתי־החולים ל־24 שעות, החל משעה 3 היום אחה"צ ועד יום חמישי כאותה שעה. בבתי־החולים יישארו צוותים למקר־רי חירום. כן יופעלו מחלקות יונקים, פגיות, דיאליזה, פסיכי־אטריה וגריאטריה. החלטת האחיות התקבלה שלאחר ששום הצעה חדשה לא הועלתה אמש ע"י האוצר ומשרד הבריאות והמו"מ נשאר במבוי סתום.

מתכונת חירום

אתמול לפנה"צ נפגשה שרת הבריאות עם נציגי הרופאים ובתום הישיבה הודיע מנכ"ל משרד הבריאות על הכרזת מצב חירום בכל בתי־החולים והענקת סמכויות נרחבות למנהלי בתי החולים לפעול לצמצום קבלת חולים, כיצוע ניתוחים הכרחיים בלבד.

משרד הבריאות פירסם הבהרה שלא מדובר לפי שעה בשירות של אחיות שכירות, אלא רק בגיוס מתנדבים מקרב תלמידי תיכון, ישיבות, סטודנטים לרפואה וכיו"ב.

האוצר מסרב לזוז

משרד האוצר מסרב לזוז מעמדותיו בכל מה שקשור בסכסוך האחיות. אמש הסתיימה בכשלון כללי וכחוסר הסכמה פגישה בלשכת שר־האוצר משה ניסים בה השתתפו שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו וראש אגף המקצועי בהסתדרות חיים הרפלד. ארבלי אמרה לאחר הפגישה שלא היתה כל התקדמות והביעה אכזבה גלויה מעמדות האוצר.

שום התקדמות

מקורות במשרד הבריאות אמרו ששרת הבריאות לא הצליחה להזיז את ניסים באף לא אחת מנקודות המחלוקת. בין היתר מסרב האוצר למסור לבדיקה את נושא שעות העבודה של האחיות ועומד על כך ששעות העבודה השבועיות יהיו לפחות 36 שעות במשרה מלאה. גם בנושא התקינה לא חלה שום התקדמות והאוצר ממשיך לטעון כי הוא מוכן לאפשר תוספת של 1500 תקנים בפריסה של כמה שנים.

רק מקרים קשים

הסתדרות הרופאים הודיעה כי רופאי כל בתי־החולים מפסיקים למלא תפקידי סיעוד.

התקפה

(סוף מעמוד ראשון)

דראושה לתפקיד סגן שר". בטקס חילופי יו"ר הקואליציה, ובנוכחות שמיר ופרס אמר קופמן שלא מגיע לדראושה פרס על כך שנמנע בהצבעה על אישור הממשלה בראשות שמיר ביום ב' שעבר.

„אינו זכאי לייצוג"

ח"כ לנראו (ליכוד) אמר שאדם אשר תומך באש"ף ויצא לפגישה עם ערפאת בירדן אינו ראוי לכהן כסגן שר, אפילו מעריך פרס שהדבר יועיל לו מבחינה אלקטורלית בציבור הערבי. גאולה כהן (התחייה) אמרה „שאם אדם כמו דראושה מייצג את מאווי המיעוט הערבי בישראל, מיעוט זה אינו זכאי לייצוג בממשלה".

תנועת „שלום עכשיו" פירסמה אתמול הודעת תמיכה בדראושה ואמרה כי מתנגדות הליכוד למינויו כסגן שר־החינוך נודף ריח של גזענות, וכי רוחו של כהנא מרחפת על הדברים. „שלום עכשיו" אומרת כי יש דווקא להאבק על שילובם של נציגים ערבים בממשלה.

אזכרה וגילוי מצבה ביום ה־30 לפטירתו של בנקו אדר

מאת כתב „על המשמר"

במלאת 30 לפטירתו ללא עת של בנקו אדר המנוח, עורך המוסף לשבת של „על המשמר", נערך אתמול טקס גילוי המצבה בקיבוץ עין־שמר — הקיבוץ בו גדל והתחנך. לאחר טקס נערכה עצרה במועדון לחבר. על בנקו כאדם, חבר ועיתונאי יחיד במינו סיפרו חניכיו ותלמידיו, עמיתים לדרכו הרעיונית מחוג „אורנים", ואנשי מערכת „על המשמר".

יום עיון לזכרו של בנקו אדר ייערך בקרוב בסמינר אורנים שבקריית טבעון, שם גם יישמרו כתביו שלא פורסמו עד עתה ברבים.

מערכת הסיעוד פשטה את הרגל

(סוף מעמוד ראשון)

בית־החולים הלל יפה בחדרה גייס אתמול עשרות תלמידים ותלמידות מבתי ספר באיזור כדי לסייע לצוות בית החולים בעבודתו.

תשלום מחולים

כתבנו מוסר עוד כי אחיות רבות מקבלות בימים האחרונים עשרות פניות פרטיות ממשפחות ומגיעות לבתי־החולים לביצוע השגחות פרטיות בשכר הנע בין 100 ל־150 ש"ח למשמרת.

רופאים בבתי־חולים בצפון צופים ששביתת האחיות תלך ותחריף תוך נקיטת אמצעים קיצוניים יותר על־ידי השובתות, אם לא יימצא פתרון עוד השבוע. לדעתם כבר היום המצב בבתי־החולים חמור לאין שיעור מזה שהיה בעת שביתת הרופאים. רופאים רבים אומרים שאין ביכולתם להמשיך לתפקד ולהפעיל את מוסדות הבריאות, לצמצם עד למינימום את מספר המחלקות כדי למנוע פגיעה בחולים.

בהתייחסם לכוחות העזר, מסר מנהל אחד מבתי־החולים בצפון, שהמתנדבים אינם יכולים למלא תפקידים של אחיות „אלא לכל היותר תפקידים ההולמים עובדי מלונות".

רופאים בבתי־חולים בצפון מסרו שמבחינה מקצועית היה עליהם מזמן להחליט שאינם יכולים לקבל על עצמם אחריות נוספת על שלומם של החולים אם השביתה תמשך.

המערכת פשטה הרגל

יו"ר ועד הרופאים של ביה"ח „בילינסון" ד"ר אליאס וילקובסקי אמר אתמול כי בדעתו להציע לשרת הבריאות לפרק את המערכת הסיעודית הקיימת, שפשטה את הרגל, ולבנותה מחדש. לדעתו, על משרד הבריאות לחפש אצל החולים עצמם את המשאבים למימון מערכת רפואית 24 שעות ביממה. „הציבור חייב להבין, כי רפואה ששווה כסף עולה כסף. ומה שלא עולה כסף, כפי שקיים היום ברפואה הציבורית, גם לא שווה כסף", אמר.

ד"ר וילקובסקי הביע דאגה ממשית לגורלם של מאות חולי סרטן שאמורים היו לעבור ניתוח עוד בחודש יולי ונידחו עקב עיצומי האחיות. אם לא ישתנה קו המחשבה הכללי של משרד הבריאות לא יהיה אפשר לקיים רפואה בכלל — אמר.

משלחת אנשי שמאל

(המשך מעמוד ראשון)

מגעים מורכבים

המגעים לארגון הפגישה מורכבים ביותר. מעורבים בהם אישים רבים, בארץ ובחו"ל, בעיקר בפאריס. מדי פעם נדמה היה כי הגיעה העת לעריכת הפגישה, ואח"כ התברר כי יש עיכובים. לאחרונה דובר כי הפגישה תיערך בשבוע הבא. הופצו שמועות כי בראש המשלחת הפלשתינית יעמוד אבו־איאד, סגנו של ערפאת.

עדיין מהססים

רוב המשתתפים הישראלים אינם מעוניינים בשלב זה בחשיפת שמותיהם. אחרים עדיין מפקפקים אם להשתתף במשלחת. רבים מהמועמדים הם דמויות מוכרות מאד בשמאל, בתקשורת ובבוהמה הישראלית.

אתמול הזהיר היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, כי מי שאכן יקיים פגישה כנ"ל, עלול לעמוד לדין עם שובו ארצה.

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש הזהיר מפני מפגשים של ישראלים עם אנשים הממלאים תפקידים בארגוני חבלה. היועץ המשפטי קבע כי כל מקרה שיגיע לידיעתו על מפגשים כאלה יורה לפתוח מייד בחקירה.

בהודעה רשמית שפורסמה מטעם לשכת היועץ המשפטי לממשלה נאמר, כי „נודע שאנשים מגופים פוליטיים שונים מתכוננים להשתתף בכינוס בחו"ל שבו ישתתפו גם נציגים מארגוני חבלה."

בהודעה נאמר כי תיקון הפקודה למניעת טרור שהתקבלה בכנסת, אוסרת על אזרחי ישראל לקיים ביודעין וללא סמכות כדין מגע עם אדם ממלא תפקיד בהנהלה או בכל תפקיד אחר בארגוני המחבלים."

היועץ המשפטי קובע עוד כי בכל מקרה שיגיע לידיעתו על מפגש שנערך בחו"ל בין אזרח ישראלי לבין חברים בארגוני מחבלים הוא יורה כאמור לפתוח בחקירה.

צלצול מהיר

עדי אהרוני, אחות ראשית בבית החולים „בילינסון" בפתח תקווה

מעבר לדרך ללא מוצא

עושה רושם שפתחתם חזית נוספת והפעם נגד הרופאים.

לא, לא. הרופאים עייפים, קשה להם, נמאס להם, הם לא מסוגלים לתפקד כאחיות — זו מיומנות אחרת, כל העול נופל עליהם.

נתקלת בביקורת של רופאים שאיתם את עובדת בבילינסון?

פה ושם כועסים, בגבולות הסביר. אלה שכועסים יותר, בדרך כלל כועסים גם עכשיו יותר — אבל אני מבינה אותם. לא הייתי אומרת שיש עימותים.

חולת סרטן במצב קשה נפטרה אתמול בבילינסון ולטענת המשפחה ללא אחות לצידה בשעותיה האחרונות למרות בקשת המשפחה?

היתה אחות לידה. יש רישום במטה השביתה של שעת הבקשה ושעת שליחת האחות לחולה. נכון, היתה חצי שעה של מרווח שבו לא היתה אחות. יש לזכור, שהחולה באה במצב טרמינלי. בדרך כלל במצב כזה לא מציבים אחות, אלא אם יש טיפול מיוחד. דווקא בגלל שהאחיות ידעו על מצב החולה, הם נעתרו לבקשת המשפחה לשלוח אחות ואחר כך היה אתה אח.

את אהדת הציבור כבר איבדתם. אתם מודעות לכך?

ועוד איך. בוודאי שאיבדנו את אהדת הציבור — מי יכול לאהוד את המצב הזה גם אנחנו לא אוהבות את מה שאנחנו עושות.

אז איך בכל זאת אתן מסוגלות לנקוט בצעדים קשים כאלה ולהעמיד כסף ותקנים מול חיי אדם?

נורא קשה לי לענות על זה, אין מוצא אחר. חיי אדם מקופחים בכל מקרה, גם כשהאחיות עובדות עבודה מלאה, בגלל תפקוד לקוי של המערכת אותה אנו מנסות לתקן.

יש אחיות בבילינסון שמתנגדות לדרך המאבק של מטה השביתה?

האחיות בבילינסון תומכות במטה השביתה תמיכה מלאה.

יש אחיות שעובדות ללא מורים במחלקות, כמו בבתי חולים אחרים?

האחיות בעירנות מלאה. במשך כל שעות היום מסתובבות משמרות של אחיות בין המחלקות. כשיש צורך חריג הן מסייעות.

מה הרגשתך היום, תארת לעצמך שתגיעו למצב כזה?

קשה לתאר את ההרגשה. זה כבר מעבר לדרך ללא מוצא. יש לאחיות אמון מלא בשרת הבריאות החדשה, היא מאד פעילה. אולי ממנה תבוא הישועה.

לילה טוב. את תשני הלילה?

לא. אני לא ישנה כבר הרבה לילות.

רונית מורגנשטרן

הננו מודיעים בצער על פטירתו של

יעקוב קשפיצקי (פלדמן)

ההלוויה תהיה היום, יום רביעי, 29.10.86, בשעה 15.00.

משפחת שדה
וקיבוץ גן־שמואל

ליצחק פטיש ולכל המשפחה

אתכם באבלכם במות

אמא פטיש

חברים מקיבוץ העוגן

במלאת שנתיים לפטירת חברנו היקר

מנחם תימור

נעלה לקברו ביום ראשון 2.11.86, בשעה 15.00, בבית העלמין בכרמיה

המשפחה וקיבוץ כרמיה.

ביום השלושים לפטירת חברנו

מאיר בן־צבי ז"ל

נעלה לקברו לגילוי המצבה היום, יום רביעי, 29.10.86 בשעה 15.00

המשפחה
וקיבוץ דן

ביתנו שרוי באבל

חברתנו

סלמה מורן

נלקחה בלא עת

ההלוויה תתקיים מחר, יום חמישי, 30.10.86, בשעה 15.00 ביסעור

המשפחה
ובית יסעור

„על המשמר"
עתון יומי

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone. 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חדרים 102—121 טל' 225125-6. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סנבור 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

משכורות מנהלי חברות הדלק דומות לשכר מנהלי הבנקים

גילה ח"כ אליהו שפייזר בוועדת הכלכלה ■ על פי הערכות משתכרים המנהלים כ־6־7 אלפי דולרים בחודש פרט להטבות נדיבות רבות

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

משכורות מנהלי חברות הדלק דומות למשכורות מנהלי הבנקים. על־פי נתונים שהגיעו לכתבנו משתכרים המנהלים ששת אלפים עד שבעת אלפים דולר בחודש. לשכר זה יש להוסיף הטבות רבות ונדיבות.

מידע מדהים זה שמעה אתמול ועדת הכלכלה של הכנסת מפי היו"ר שלה אליהו שפייזר (מערך). לא ניתן היה להשיג נתונים מפורטים בשל החיסיון המוטל על הרכב המשכורות.

השר שחל דיווח לועדת הכלכלה, כי החל מתחילת השנה הקרובה תוכלנה חברות הדלק ליבא לארץ כל כמות של תזקיקים, שתהיה נחוצה להן, לשם סיפוק השוק שלהן בארץ. במקביל יוכלו בתי הזיקוק ליבא כמות דלק גולמית נוספת, למטרות זיקוק ויצוא לחו"ל.

השר שחל ציין, כי מחיר הגז בארץ גבוה פי שלוש מהנהוג באירופה. אם חברות הגז לא יורידו מחירים, יפתח תחום זה לתחרות חופשית, כפי שנעשה בתחום הדלק, כבר בינואר הקרוב. גם משק הפחם צפוי לחשיפה כדי למנוע מונופולים.

ח"כ שפייזר אמר, כי יש לבטל את קרן ההשוואה בדלק. היום גובה הקרן מאזרחי המדינה 400 מיליון לדולר בשנה. ביטול הקרן יקטין ב־20 אחוז את מחירי הדלק.

ויקטור שם־טוב (מפ"ם) קרא לשחל לא למהר עם תהליך הליברליזציה בשוק האנרגיה. הוא הזכיר כי המדינה נכוותה בעבר הלא־רחוק עם ליברליזציה אחרת בשוק המט"ח, שבוצעה ב־1977.

שלמה אמר אפרים שלום ויוכל נאמן הביעו תמיכה עקרונית ברפורמה המוצעת. מתי פלד הציע לבדוק אפשרות לרכז כל נושא שיווק הדלק בידי חברה ממלכתית אחת.

נחשפה חולייה שביצעה פיגועים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

זרועות הבטחון חשפו באחרונה חוליית מחבלים אשר חבריה משתייכים לארגון הפת"ח. חברי החולייה, תושבי כפר סעיר שבאזור חברון, חשודים בביצוע מספר פיגועים בירושלים ובאזור בית לחם בשנתיים האחרונות.

בהנחת מטעני חבלה באזור שער יפו בחודש אוקטובר אשתקד ובפברואר השנה, הנחת מטען חבלה שהתפוצץ בסופרמרקט בירושלים ביוני השנה, בפיגוע זה נפצעה אישה באורח קל הנחת מטען חבלה בטרמפיאדה ליד הישוב אפרת שבגוש עציון באוגוסט השנה (בפגוע נפצעו קצין ושני חיילים).

חברי החוליה הסגירו במהלך חקירתם אמצעי לחימה רבים, החקירה נמשכת.

ועדת החוץ והבטחון אישרה תקנות פיקוח על סוחרי־נשק

מעתה יזדקקו הסוחרים להיתר מיוחד לשם ניהול מו"מ למכירת נשק והיתר נוסף לביצוע העיסקה

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

ועדת החוץ והבטחון אישרה אתמול תקנות המגבירות את הפיקוח על סוחרי נשק. עד כה קבעו התקנות מ־1978, כי סוחר בנשק או בידע בטחוני זקוק להרשאה כללית. עם תום המו"מ עם הקונה הוא זקוק לאישור ספציפי־מה הוא מוכר, במה, ולמי.

בוועדה נמסר, כי עד כה ערכו קציני בטחון בחו"ל עסקאות בזכות ההרשאה הכללית, וכתוצאה מכך אירעו „תקלות". הכוונה היתה, כנראה, לפרשת ברעם. התקנות החדשות קובעות, כי מעתה יזדקק כל סוחר „בנשק או בידע בטחוני להיתר ספציפי לנהל מו"מ עקרוני ולהיתר נוסף לבצע את העיסקאות.

שריד (ר"צ) ובן־אלישר (ליכוד) תבעו משר הבטחון כי יובטח בתקנות שיהיה פיקוח פרלמנטרי על עיסקאות שעשתה המדינה.

„פרסום מוקדם"

ח"כ א. בן אלישר (ליכוד) קבל אתמול בוועדת החוץ והבטחון בפני שר הבטחון על פרסום מוקדם מדי שניתן לחשיפת חוליית המחבלים, אשר השליכה את הרימונים בשער האשפות. שהפרסום נעשה ממש ביום פרישת פרס מתפקיד רה"מ, הוא תבע לחקור מי הדליף.

על כך השיב רבין, כי הוא אינו ממונה על שירותי הבטחון ואינו מוסמך לדון על כך. בן אלישר: האם אתה ממונה על הצנזורה? רבין: לפי מיטב זכרוני הצנזורה קיבלה הוראה לפסול את הידיעה. בן אלישר: לפי מיטב ידיעתי הצנזורה קיבלה אחר־כך הוראה להתיר הפרסום.

פרץ: למחוק שמות חללי צה"ל מרחובות זה „עניין של הסברה"

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

עיריית בני ברק לא גילתה חוסר רגישות, כאשר נתנה שמות של רבנים, לרחובות שנשאו קודם לכן שמות של חללי צה"ל, טען אתמול שר הפנים הרב יצחק פרץ. לדעתו כל שגיאתה של עיריית בני־ברק, היתה חוסר הסברה נאותה.

בהשיבו על שאילתה בע"פ של גאולה כהן (התחיה) הסביר השר כי גם נציגי המערך והליכוד בבני־ברק, ולא רק נציגי הסיעות החרדיות, נתנו יד לשינוי. לדבריו קיימת בציבור שלו רגישות רבה להנצחת זכר חיילי צה"ל, הוא ציין כי כל עירייה רשאית להחליף שמות רחובות. לשר הפנים אין שום מעמד בנושא זה, עם זה הוא מוכן להקים ועדה במשרדו, בהשתתפות נציגי מרכז השלטון המקומי, שתבדוק אם אין מקום לשינוי החוק בנושא זה.

אורה נמיר (מערך) העירה, כי דווקא הציבור החרדי בבני־ברק, שאינו ידוע דווקא כמי שמתלהב לשרת בצה"ל, היה צריך להיות רגיש לשינוי שמות הרחובות. העובדה כי נציגי המערך נתנו ידם לשינוי אינה נותנת לו לגיטימציה.

שר החוץ פרס וחת"כים אדרי וקופמן: לחיי המיני־רוטציה. אדרי החליף את קופמן בראשות הקואליציה (תצלום: דן לנדאו)

חיל השריון התייחד עם 4560 חלליו במלחמות ישראל

טקס האזכרה התקיים ליד משטרת לטרון שם יוקם אתר הנצחה גדול לחללי החיל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„עלינו להבטיח בכל האפשר את שלומם של חיילינו ולסכנם רק אל מול איום, שבדרך אחרת לא ניתן למנעו" אמר אתמול שר הבטחון יצחק רבין, הוא דיבר בטקס האזכרה בלטרון לחללי חיל השריון.

4560 חללים נפלו בגייסות השריון ובמלחמות ישראל. זהו החיל שספג קרבנות בחללים ובפצועים יותר מכל חיל אחר. טקס האזכרה נערך ליד משטרת לטרון בדרך לירושלים, בסמל 30 שנה למלחמת קדש. השתתפו בו אלפי בני המשפחות השכולות, נשיא המדינה חיים הרצוג, שר הבטחון יצחק רבין השרים שרון וברלב, הרמטכ"ל, אלופי צה"ל ומפקדי השריון בעבר ובהווה. העמותה להנצחת חללי השריון עומדת להקים באתר משטרת לטרון אנדרטה גדולה, פארק ציבורי ואלמנטים נוספים להנצחת 4560 חללי השריון.

מתת נורא

שר הבטחון יצחק רבין הוסיף בדבריו כי אם תכפה עלינו מלחמה, עלינו להכריעה בצורה המוחצת ביותר. „השריון הוא החייל המוביל בכוחות היבשה. והא זו טעות מוחלטת שלא לראות את מרכזיות הטנק בכוחות היבשה" אמר שר הבטחון.

קצין שריון ראשי תא"ל יוסי בן חנן הזכיר, כי יום חיל השריון נקבע ליום פרוץ מלחמת קדש, בו פרצו עוצבות הפלדה למרחבי סיני ונקבע מיקומו של החייל בראש הכוחות. „האויב שיצא למלחמות נגד ישראל למד כי מלחמותיו מתנפצות בחומות הברזל ואגרוף הפלדה מנחץ אותו."

שרה וויסטו מיסוד המעלה ששכלה את בעלה, סא"ל יואב במלחמת יוה"כ ואת בנה ארנון במלחמת לבנון, דיברה בשם משפחות השכול של השריון „יום זה אני עם זכר אובדני. נושאת בי את כאב געגועי. מועדים וציוני דרך הופכים בי אנדרטה על בני ובעלי שלא חזרו... מוטל עלינו לתמוך איש ברעהו כדי שנוכל לשאת במתת הגדול והנורא שהגשנו לארץ הזו" אמרה.

נשיא המדינה חיים הרצוג הביע תפילה בשם עם ישראל „שצה"ל לא יאלץ לצאת שוב לקרב". 8 לוחמים ותיקים של חיל השריון במבצע קדש נתכבדו בהדלקת 8 משואות, בראשם היתה שלמית לסקוב אלמנתו של רב אלוף חיים לסקוב שפיקד על גייסות השריון בקדש.

„ויזל מבקש מעמד של פליטים ליהודים שיש להם מולדת"

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

שר הקליטה יעקב צור מתח אתמול בקורת על חתן פרס נובל לשלום אלי ויזל, על שבביקורו האחרון בברית־המועצות לא קרא לשלטונות לאפשר ליהודים לעלות לישראל, והתפסק בדיבור על זכות היהודים לצאת מברית־המועצות.

צור אמר שהענקת מעמד של „פליט" ליהודי המצליח לצאת מברית־המועצות מעמיד את ישראל בעמדת נחיתות גדולה. שעה שאותו יהודי צריך להחליט אם לעלות לישראל או להגר לארה"ב. ממשלת ישראל צריכה להידבר בנושא זה עם נציגי העם בתפוצות ולהחליט שכל יהודי הנושא ויזה לישראל לא יוכל לקבל מעמד של פליט, משום שיש לו מולדת.

צור הציג אתמול בפני ועדת הקליטה תוכנית אב לקליטת יהודי ברית המועצות. לפי תוכנית זאת יגיעו העולים ישירות למרכזי קבלה מיוחדים בבתי מלון, ולאחר שהייה של שבועיים שלושה הם יעברו לדירות שכורות, בסבסוד ממשלתי, עד תקופה של חמש שנים.

ח"כ גרוסמן הרחיקה את כהנא לאחר שגידף את הלל

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

סגנית יו"ר הכנסת חייקה גרוסמן, הרחיקה אתמול מהמליאה, את מאיר כהנא (כ"ך), בעת שהנ"ל הביע אי־אמון בממשלה. כהנא גידף וחירף את יו"ר הכנסת בצורה חסרת תקדים. רק לאחר התערבות הסדרנים עזב ח"כ כ"ך את המליאה.

כהנא הביע אי־אמון בממשלה, בתגובה על החלטת יו"ר ונשיאות הכנסת לפסול שתי הצעות חוק גזעניות שלו על הסף. את כל דבריו הקדיש כהנא להתקפה בוטה על שלמה הלל, כשלב מסוים קראה אותו יו"ר הישיבה גרוסמן לסדר, הוא המשיך לתקוף והסגנית הורתה לו, בתוקף סמכותה, לפנות את דוכן הנואמים. כהנא סירב, והורחק מן האולם ע"י סדרני הכנסת. בצאתו עוד הספיק לגדף גם את חייקה גרוסמן.

האחרונה פנתה אתמול לוועדת הכנסת, וביקשה ממנה להרחיק את ח"כ כ"ך, בהתאם לסמכותה, מחמש הישיבות הקרובות של הבית.

מיני־רוטאציה: אדרי התמנה ליו"ר הקואליציה במקום ח"כ קופמן

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

החל מאתמול מכהן רפי אדרי (מערך) כיו"ר הקואליציה במקום חיים קופמן (ליכוד). חילופי התפקידים בוצעו בעקבות הרוטציה בין ראש הממשלה לממלא מקומו. על־פי ההסכם שיו"ר הקואליציה לא יהיה חבר מפלגתו של ראש הממשלה.

בטקס, שנערך בחדר סיעת המערך השתתפו פרס שמיר, שרים וראשי הקואליציה. הכל שפעו חיוכים הרימו כוסית יין.

קופמן אמר שהקואליציה הנוכחית עשויה להימשך גם אחרי הבחירות, כיוון שלהערכתו לא יהיו התוצאות שונות בהרבה מאלה של הבחירות האחרונות. קופמן הביע תקווה, שהקואליציה לא תהיה חותמת גומי, אך תעניק תמיכה לראש הממשלה ולממשלה. את הישגי השנתיים האחרונות ייחס קופמן לא רק לעומד בראשה, אלא גם לגיבוי של הקואליציה. הוא ביקש משמיר לשמור על קשר הדוק בין הממשלה לקואליציה.

ראש הממשלה שמיר איחל הצלחה לאדרי בתפקידו החדש. פרס אמר שהוא גאה על „מועדון הרוטציה" שמגדיל את כוחו. עד כה היו בו רק שמיר ופרס, היום גם רפי וחיים „אני מרגיש עצמי כנשיא כבוד. פרס הוסיף כי הוא מודע לקשיים של ניהול קואליציה, אשר בנויה על אי־הסכמה אידיאולוגית ועל הסכמה בעניינים מעשיים, לפרק זמן.

יו"ר סיעת הליכוד שרה דורון אמרה שבבעיות המדינה לא היתה רוטציה. כאן הניף ח"כ אברהם שפירא (אגו"י) כוסית וקרא „לחיים". קרא פרס לעברו: ואני חשבתי שאתה בריאטה.

נתנו לחתול של „כך" לשמור על „השמנת"

מאת כתבנו בכנסת

מזכיר תנועת „כך" בבית שמש, שלום בן־עזרא, הוא המחסנאי הראשי במחסן גדול של חומרי נפץ באיזור ירושלים — כך עולה ממכתב של יוסי שריד, חבר ועדת החוץ והבטחון, לשר המשטרה. במכתבו מוסר ח"כ שריד, כי שלום בן־עזרא נעצר כמה פעמים בחשד למעורבות בתקיפת אנשי „שלום עכשיו", ויש לו רקע פלילי.

ח"כ שריד כותב, כי איש כזה אינו יכול לשמש בתפקיד, המאפשר לו גישה חופשית לחומרי־נפץ ולנפצים. ועל המשטרה לטפל בכל בהקדם בהעברתו מהמקום.

ח"כ גרוסמן מבקשת לדון בהתערבות הרבנים בחוק

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

יו"ר סיעת מפ"ם חייקה גרוסמן פנתה אתמול לנשיאות הכנסת וביקשה להעלות על סדר היום את הצעתה לדון בנסיון הרבנות להכתיב את חוקי המדינה בפרשנות הלכתית.

לדעת חייקה גרוסמן חייבת הכנסת לתת את דעתה לתהליך חמור ומסוכן של התערבות הרבנים בנושאים הנוגעים לסדרי החוק ולא לסדרי הדת. כך, למשל, הרבנים הראשיים פסקו נגד השתלות, כבוד הארץ, הרבנים נקטו תרגיל השוחד בעניינו של וילואס נקש במגמה למנוע הסגרתו לצרפת, והם לא הסתייגו מתקיפת בית הכנסת הרפורמי בירושלים בשבת, וזו צעד נוסף נגד החשש המרסום בגורמות חיים בישראל.

היום
לא שפוטים של אף אחד

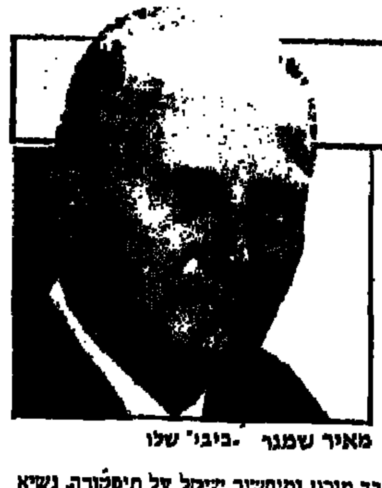

מאיר שמגר. „ביבי" שלו

המרירות שמתחת לגלימה

אין כל בושה בכך שהשופטים מקימים ועדה שתטפל בנושא תנאי השירות שלהם — אומר נשיא בית המשפט העליון, השופט מאיר שמגר — אך זה יהיה תפקיד משני

מאת בצלאל עמיקם

אולם מספר 1 של בית־המשפט העליון בירושלים משמש דרך קבע במה לדיוניה של הערכאה השיפוטית העליונה של ישראל. לפני ימים אחדים שינה את מקומם של המתדיינים וקהל הקבוע, באי המקום. 36 שופטים, המהווים נציגות של יותר מ־250 שופטי ישראל, השופטים המכובדים התאספו בו, לראשונה מאז הקמת המדינה, על הקמת איגוד מקצועי משלהם, הנקרא „מועצת השופטים".

תאמרו, בעיות שכר, המכונות אצלנו „תנאי שירות", הן שמשמשות רקע לאיגוד החדש והיו בין המאיצים להקמתו. האנשים מאחורי הגלימה אינם מסתירים את מרירותם מתנאי שכרם ומבקרים את ועדת הכנסת, שקובעת אותו בלי להימלך בהם. הם טוענים שתנאי השירות שלהם נועדו להבטיח אי־תלותם של השופטים ולשמור על יכולתם לקיים תפקידם כנאות, ולכן אין הם צריכים לגרור אחריהם את הצמודים לשכרם, קרי שרים וחברי־כנסת.

„איני רואה כל בושה בעובדה שהשופטים מקימים ועדה שתטפל בנושא תנאי השירות שלהם" — אומר נשיא בית־המשפט העליון, השופט מאיר שמגר. אולם הוא ממהר להדגיש כי העיסוק בעניין השכר יהיה רק אחד מתפקידי המשנה של הגוף החדש. השופטים רוצים במעורבות רבה יותר בעיצוב המערכת השיפוטית וקביעת סדרי עבודתה.

הפרד ומשול

„סברנו שיהיה זה לטובת מערכת השיפוט והציבור כולו — אם מערכת השיפוט תוציא מתוכה מערכת כוללת ומקיפה, שתהווה לא רק במה להתכנסויות, התייעצויות ובירור, אלא גם כלי עזר וכתובת לדיון בנושאים ארגוניים, מבניים ואחרים".

השופט שמגר מוצא במועצה „צורך חיוני של מערכת המשפט". ככל שמערכת המשפט תהיה משוכללת ויעילה יותר, ייצא הציבור כולו נשכר. את המצב הנוכחי הוא מגדיר כמבטא מדיניות של הפרד ומשול. „לשופטים יש זיקה רק לבית־המשפט שלהם ואין להם חלק ונחלה בקביעת דרכיה של המערכת השיפוטית כולה".

כדי להמחיש את דבריו הוא נוטל דוגמא מהממשלה. „לו היה מישהו מעלה על הדעת שמן הבחינה החוקית הפורמאלית אין הממשלה פועלת כרשות אחת, אשר לה מערכות של שיתוף ותיאום שוטפים וקבועים, אלא היא מאורגנת כ־25 יחידות נפרדות, שאין להן מסגרת משותפת ואשר מעולם אינן נפגשות לפעולה בצוותא — היו רואים בכך הסדר בלתי מתקבל על הדעת. יתרה מזאת, היו מסיקים כי יש בכך מכשלה רצינית, המפחיתה באופן מהותי מן הייעוד החוקתי ומיכולת הביצוע הפונקציונלית של המסגרת".

אוהבים להתדיין

עמך ישראל אוהבים להתדיין. בבית־המשפט בתל־אביב, למשל, נפתחו אשתקד 50 אלף תיקים. האשד האדיר הזה אינו פוסח על בית־המשפט העליון, שבפניו הובאו בשנה שעברה 4000 תיקים. המצוקה הקשה, בשל הכמות הגוברת והולכת של פניות לבתי־משפט, מכבידה. המערכת עצמה מיושנת ואין בה מיכון ומיחשוב שיקל על תיפקודה. נשיא בית־המשפט העליון, השופט שמגר, רוצה לראות במועצה המייעצת גוף שיחווה דעתו בדבר קביעת סדרי הקדימה בחלוקת המשאבים הכספיים שבתקציב ובכך יסייעו לשפר ולייעל את המערכת.

ועדה מיוחדת של שופטים לסדרי עבודה מינהליים תקיים מעקב אחר דרך הפעלתם הארגונית של בתי־המשפט, תציע חידושים, שינויים ושיפורים לאור הלקחים. בכך, הוא מקווה, יוגשמו המשימות המהותיות תוך קידום הפתרונות וסלילת דרכים לשיפור.

אחת „ההפתעות" הראשונות שתכין לנו המועצה המשפטית החדשה היא כינונה של ערכאה מיוחדת לערעורים. המטרה בהקמת הערכאה החדשה היא להביא להקלת העומס הרובץ על בתי־הדין ובמיוחד על בית־המשפט העליון. ערכאת הערעור החדשה תפעל כבתי־המשפט המחוזיים ותהיה „מסננת", בטרם יחליטו העותרים על פנייה לערכאה העליונה.

■ רחוק מהרשות המבצעת

שופט בית־המשפט העליון בדימוס, חיים כהן, מה דעתך על מועצת השופטים?

— אני סבור שצריך להוציא את מערכת השיפוט ממשרד המשפטים. יותר מזה — אין לשר המשפטים שום מעמד ושום זכות לנהל את מערכת בתי־המשפט באופן [illegible], בהתאם לגישתי, אני סומך את ידי על רעיון המועצה. בוודאי שלכיוון הזה היא טובה.

— העברת המנגנון המינהלי לידי שופטים — אין בה מכשול?

לא, שום בעיות. זה עובר כפה בהרבה מדינות דמוקראטיות מתוקנות בעולם המערבי — צרפת. הגוף העליון של השופטים שם מחליט ומפקד וממונה על הכל. זה הגוף אחד.

— אין בכך משום פגיעה בעקרון הפרדת הרשויות?

היום, במצב הזה יש פגיעה גדולה בעקרון הזה. אבל צריך להבין — אף אחד לא מבקש שמחר והלאה שופטים יחוקקו חוקים ויקבעו תקציבים. מה פתאום. את זה עושה תמיד הכנסת וגם תמשיך לעשות. מדובר על ניהול המערכת ועל מעורבות במישור המינהלי.

— במה זה מתבטא, לדעתך?

לדעתי קודם כל בביטול תפקידו של מנהל בתי־המשפט ובביטול מעמדו (הלא קיים) של שר המשפטים. ואחר־כך — הקמת ועדות וגופים מטעם השופטים, שיהיו מופקדים על כל עניין ועניין. רק כך תתבצע הפרדה מלאה והרשות השופטת תהיה עצמאית במובן המלא.

— אולי השופטים פשוט רוצים יותר מדי כוח בידיהם?

לא, הנושאים הם מינהליים ודיסציפלינריים. נושא התרעומות שלהם [illegible] קשר ישירות להקמת המועצה הזו ולא נראה לי שהיא מהווה ביטוי [illegible] כוח נרידא. שורש העניין הוא הצורך להתנתק ככל האפשר מן הרשות המבצעת, על מנת ליישם ככל האפשר את עקרון הפרדת הרשויות. דנים בזה כבר למעלה מעשר שנים.

— לסיום, אתה בעד.

לא אומר שהמועצה במתכונתה הנוכחית היא כליל השלמות בעיני, אבל העיקרון שלה נכון.

מותר ואסור

פרופ' חנס קלינגהופר, מומחה למשפט קונסטיטוציוני של ישראל: „הרעיון כשלעצמו, יכול לחיות מאד חיובי וקונסטרוקטיבי. מותר וצריך לחיות אסור לשופטים לדון ביניהם לבין עצמם וללבן בעיות שנוגעות להם ולמערכת השיפוט. אין כל רע. אני רק מקווה שכוונתם להניח אחר־כך כל החלטה או הצעה בפני הרשויות המוסמכות וקובעי מנהל בתי־המשפט, שיתחשבו בדעתם. החלטות של השופטים על [illegible] המינהלתי ועל התקציב — זה דבר אחר, זה אסור. שיקבעו לשופטים יש תפקיד שלהם, הוא נהיר להם, והם מבצעים אותו על הצד הטוב ביותר. אבל לשנות מהלך [illegible] משפט (כרגע מתפקד מר חגי במישרה זו) והוא חותר שצריך לחיות מופקד על העניינים האדמיניסטרטיביים, איני מאמין שיש לשופטים כוונה לשנות [illegible] ובכך הוא מקובל עלי."

רשות בלי אפוטרופסים

מאת ורד לוי

גם שופטים הם בני־אדם. הם עובדים קשה ומשתכרים למחייתם. יש להם משפחות. ובין צדק לצדק מעסיקות גם אותם זוטות כמו תנאי שכר, זכויות סוציאליות ומאבקי כוח. דברים אלה חדרו במפתיע לתודעת הציבור הישראלי בשבוע שעבר, עת התבשר מעל דפי העיתונות על לידתה של מועצת השופטים הראשונה מסוגה בישראל.

המועצה, המוגדרת על־פי מייסדיה כ„מוסד ארגוני המופקד על הדיון בכל הנושאים הנוגעים למערכת השיפוט ועל ליבונם הנאות", תעסוק במגוון רחב של תחומים, החל בבעיות חוקיות ואתיות ועד לעניינים מינהלתיים, שכר השופטים וזכויותיהם וכיוצא באלה.

יש המוצאים, משום מה, קושי לדבר בנשימה אחת על העוסקים במלאכת הצדק הנעלה ועל גובה משכורתם. אם חושבים בכנות, הרי הקושי נובע ממידה מסויימת של צביעות או צדקנות — מה פסול בכך ששופטים יקימו לעצמם מסגרת ארגונית עצמאית שתייצג אותם? אצל כל שכבה מקצועית אחרת זה בסדר ואצלם לא?

זה מה שחשב, כנראה, נשיא בית־המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, שמועצת השופטים החדשה היא בעצם ה„בייבי" הפרטי שלו. בעובדה שדווקא שמגר היה הוגה הרעיון אין כדי להפתיע — הנשיא הנוכחי של בית־המשפט העליון ידוע בדעותיו הנחרצות בנושא תלותה של הרשות השופטת והצורך לשחררה. לא פעם הצהיר שמגר ברבים כי יו"ר הוועדה לבחירת שופטים צריך להיות נשיא בית־המשפט העליון ולא שר המשפטים, כפי שזה מתנהל היום.

בהזדמנויות רבות אחרות התבטא שמגר בחריפות ובנחרצות על הצורך בהקניית כלים ואמצעים הולמים לרשות השופטת, על־מנת שתוכל לתפקד כראוי, ועל כך שייצובה וביסוסה של המסגרת הארגונית חשובים לא פחות מהשמירה העקרונית על אי תלותה ועל העיקרון המקודש של הפרדת הרשויות. „לא די בכך שכל שופט כפרט הוא בלתי תלוי ואינו נתון למרות כלשהי אלא למרותו של החוק", גורס הנשיא. „השופטים כפרטים צריכים להיות כלולים במערכת שגם היא כל כולה עצמאית ואשר יכולה לשרת את מטרותיהם ולחזק את אי התלות הפרסונלית, שהיא תנאי יסוד לקיומה של מערכת משפט עצמאית."

שלוש שנים התבשל הרעיון של הקמת המועצה. אחרי הרבה מאד דיבורים והצעות ומחשבות משותפות קרמה ההצעה עור וגידים, וביום שלישי שעבר התכנסה המועצה לישיבתה הראשונה, בבית־המשפט העליון בירושלים.

במועצה ישתתפו 36 חברים, מנבחרי השופטים בארץ. וכבר בדיון הראשון התקבלה החלטה על הקמת ועדות: „לאתיקה שיפוטית; לענייני דין פלילי ואזרחי; לענייני חקיקה והצעות חקיקה; לענייני תקציב; לסדרי עבודה מינהליים ולשכרם וזכויותיהם של השופטים.

תלויים במבצעת

השופט בדימוס בנימין כהן, לשעבר נשיא בית המשפט המחוזי, שותף לגישתו של שמגר בנושא מועצת השופטים. הוא ממחיש באמצעות דוגמאות מהחיים, למה הכוונה ב„תלות של הרשות השופטת ברשות המבצעת" ומסביר „בשביל מה זה טוב":

בנימין כהן (נשיא בית המשפט המחוזי בת"א בדימוס): מקובל לומר שיש הפרדת רשויות במדינה ושאחת מהן היא הרשות השופטת. להלכה זה נכון, ובמידה רבה גם למעשה. אלא שהעצמאות היא יותר רעיונית ופחות גשמית. כלומר, השופטים לבדם מרכיבים את הרשות השופטת, להבדיל מהממשלה, למשל, שאותה מרכיבים אמנם שרים, אבל תחתיהם ישנו מבנה אדיר של פקידים ומנגנונים ובניינים וכסף וצבא ומשטרה ומה לא.

— במה זה מתבטא בחיי היום־יום של השופט?

בכל דבר כמעט. אם שופט זקוק לפיסת נייר לכתוב עליה — הוא מקבל אותה מהרשות המבצעת. אם יש צורך באולם — הרשות המבצעת תקצה אותו. אם הוא צריך פקיד — כנ"ל. יוצא שהשופט הוא מעין „אורח" או „מוסב" של הרשות המבצעת.

— וה„זוטות הקטנות" האלה יכולות באמת לחבל בעשיית הצדק?

לפני ארבע שנים היתה שביתה ארוכה מאד של עובדי בתי־המשפט בארץ. השביתה הזו הביאה למעשה לשיתוקם המוחלט של בתי־המשפט. אסירים ישבו בבתי כלא ולא היה אפשר לשחררם במועד. אנשים הגישו ערעורים לערכאות שונות ואלה לא טופלו. הוצאו פקודות מאסר שלא בוצעו. בלי להיכנס לשאלה אם צדקו העובדים במאבקם או לא, העובדה היא שמי שסבל ביותר מהמצב היו השופטים. והאבסורד הוא שלהם לא היתה מלה בעניין, כאילו הם אינם צד הנוגע לדבר. וכל זה למה? משום שעובדי בתי־המשפט אינם עובדיה של הרשות השופטת ואינם כפופים לשופטים.

— ואין בכך סכנה שהשופטים יהיו ממונים בעצמם על הצד המינהלי ועל העובדים?

אם זה טוב או רע — זוהי מחלוקת גדולה וסבוכה שלא אכנס אליה. יש טיעונים לכאן ולכאן. ביפאן, למשל, הרשות השופטת ממונה ומופקדת על הכל — תקציב, שכר, פקידים וכיוצא בזה. גם אצלנו, בתקופת המאנדאט זה עבד ככה. נשיא בית־המשפט העליון דאז היה „השופט הראשי" (זקן השופטים) והדרך שה שהיה ממוקם תחתיו, הוא בעצם ניהל את העניינים, השר ומנהל בתי־המשפט היו כפופים לו ישירות. עם קום המדינה זה התבטל ומאז נשיא בית־המשפט העליון הוא רק נשיא העליון.

— למה עשו את השינוי הזה?

יתכן שפחדו לתת יתר כוח בידי השופטים. אך זוהי השערה בלבד. אולי הדמוקראטיזציה שאפיינה את שלבי הקמת המדינה לעומת התקופה המאנדאטורית, שכלל לא היתה דמוקראטית, הובילה את מי שהחליט על כך לפתרון חוקתי אחר. אני מניח שהם נתקלו בבעיה הבאה: אם נשיא בית־המשפט העליון יהיה מופקד על התקציב, הרי יהיה צורך ציבורי ברור לבקר ולפקח עליו, מה שלא מקובל ולא יאה. מאידך גיסא, לתת בידיו תקציב ללא פיקוח וביקורת — גם זה לא מקובל. כך שהגיעו אל הפתרון הקיים.

— והרעיון של מועצת השופטים מנסה להחזיר את הגלגל אחורנית ולהחזיר המצב לקדמותו?

איני יודע, מה שאני יכול לומר הוא, שלהערכתי יש פה ביטוי לכך שלרשות השופטת נמאס להיות ולהיחשב כמין קטין, שכל מיני אפוטרופסים מחליטים עבורו מה לעשות. היא רוצה להתחיל להחליט בעצמה כמו גדולה.

שיפוט בשיטת המיטה החמה

מאת ירון אליוסף

„מבזה ופוגע" הגדיר שופט מחוזי את התנאים הפיסיים בהם נאלצים שופטי ישראל לעבוד. „כשהשופט יושב במבנה שכולו מתקלף מקירותיו, והגחב עולה מקירות, ובחורף נוזלים מים מהתקרה, זה פוגע גם בכבוד השופט ומערכת המשפט וגם בתנאי העבודה של השופטים. התנאים הפיסיים בבתי המשפט, אומר אותו שופט, פוגעים במערכת המשפט, ביעדים שהיא צריכה להשיג, ובשופט עצמו".

סקירה מקרית של תנאי העבודה הפיסיים של שופטי ישראל מלמדת, אולי, [illegible] מחייבת הטיח מהקירות באולמות המשפט. קשה מאד לכבד שופט ומערכת משפטית הפועלים בבניינים מיושנים, אולמות צפופים, מסדרונות צרים בהם נאלץ השופט לפלס את הדרך דרך עשרות מתדיינים, עורכי־דין, משפחות הנאשמים ולעיתים גם הנאשמים עצמם; כולם דוחקים זה בזה, דוחפים וצועקים בעצבנות.

בתי המשפט בבאר־שבע ובנצרת הם רק דוגמא לנעשה בחלק גדול מ־45 המבנים בהם שוכנים בתי המשפט בישראל. בתי המשפט, השלום והמחוזי, בבאר־שבע שוכנים ביחד בבניין משרדים בו יש גם משרדים אחרים. השופטים הגדירו אותו, לא אחת, כבניין שאיננו ראוי להיכל משפט וצדק. בבית משפט השלום עשויים אולמות המשפט להכיל 15 איש בלבד, במחוזי מעט יותר. אל בית המשפט הזה מגיעים, לעיתים קרובות, בדואים מהסביבה, על משפחותיהם, וחמולותיהם. השמחה, כצפוי, רבה. הטיח, סיפר מי שמבקר רבות בבית משפט זה, מתקלף מהקירות, לשכות השופטים קטנות, עלובות ומעליבות. חלק מהאולמות משמשים יותר משופט אחד. השופטים מתחלקים באולם בשיטת „המיטה החמה". במשרד קבלת הקהל בבאר־שבע יושבים 6 פקידים בחדרון קטן. אנשים נכנסים ויוצאים, נתקלים זה בזה, האווירה צעקנית, הפקידות מדברות ויש שם, כפי שהגדיר אותו מבקר בבית המשפט, „בלאגאן אחד גדול".

חדרי השירותים משותפים לשופטים, לנאשמים ולקהל, והשופטים צריכים לפלס את דרכם במסדרונות הצפופים וההומים כדי להגיע לחדרי השירותים. מי שביקר בהם טען, שהם מטונפים רוב הזמן. המזנון בבית המשפט בבאר־שבע קטן מאוד ויש בו רק ארבעה שולחנות. חסר ציוד משרדי מינימלי. כך מספר מי שמבקר שם, לעיתים קרובות, ולעיתים אפשר לראות שם שופטים מתרוצצים כדי לחפש נייר לכתוב עליו את פסקי הדין. גם ספרות מקצועית חסרה וקובצים של ספרי החוקים עוברים מיד ליד.

לאחרונה התחיל השופט יעקב רבי לכהן כנשיא בית משפט השלום בבאר־שבע. רבי שהגיע מלא כוונות טובות לשיפור תנאי העבודה, הפשיל שרוולים וצבע בעצמו את לשכתו ואת אולם המשפט שלו. בעקבותיו הלכו שאר השופטים, וביום חופשה מיוחד שהכריז רבי, צבעו השופטים ומזכירותיהם את אולמות המשפטים. שופטי באר־שבע קיימו גם „יום נטיעות", בו טיפלו בגינת בית המשפט שהוזנחה.

בנצרת, מספר מי שמבקר בבתי המשפט שם, המצב אינו טוב יותר. בית משפט השלום בנצרת מצוי בעיר התחתית בבניין ישן של כנסיה הנקרא „אל־משכוביה", ובו שתי קומות. בית המשפט, מספרים המבקרים בו, קטן, מטונף וצפוף. בימים כתיקונם עוברים בו עשרות אנשים ביום אחד והמהומה רבה.

בית המשפט המחוזי מצוי בבניין בן שלוש קומות, בנצרת עילית. הגדול שבאולמות השופטים הוא בגודל כיתת לימוד רגילה בבית ספר. הציבור מתרכז במסדרונות צפופים ורועשים. בשירותים אין בכלל הפרדה בין גברים ונשים, מפני שאחד משני חדרי השירותים בבניין סתום לעתים קרובות. מזכיר בית המשפט יושב בחדר אחד עם הפקידות, למזכירות המנהל ניתן כוך קטן בקצה המסדרון, [illegible] בהם נערכת קבלת הקהל, גדולה.

השופט רוני בורדסקי, סגן מנהל בתי המשפט במשרד המשפטים, אומר, כי אכן קיימים מספר בתי משפט השוכנים בבניינים שאינם מתאימים ליעודם — עכו, נהריה, בית שאן ורמלה הן רק דוגמאות. „קיימים בתי משפט", אומר השופט בורדסקי, „בהם אולמות המשפט הם קטנים מאוד וכל בית המשפט עובד בצפיפות רבה, ודוגמא קיצונית לכך הוא בית המשפט בעפולה. המסדרון המחבר את שני אולמות המשפט קצר מאוד, כחמישה מטרים בלבד, והקהל המגיע כל יום לבית המשפט לצורך ענייניו נאלץ להמתין במסדרון, התור גולש גם למדרגות ובימים צפופים גם לחצר המבנה". בבתי משפט אחרים, אומר בורדסקי, מתקלף הטיח מהקירות וישנם גם בניינים בהם צמחות ירוקות על הקירות". אשר לשימוש כפול באולמות השיפוט אומר השופט בורדסקי „ישנם מקומות בארץ בהם אין מספיק אולמות שיפוט ולשכות שופטים. הדוגמא הקיצונית ביותר היא בית המשפט המחוזי בתל־אביב: ל־[illegible] שופטים חסרות מערכות שיפוט. הם עובדים בשיטת „המיטה החמה" — כששופט אחד חולה או מסיים את עבודתו באולם, בא עמיתו במקומו".

השופט בורדסקי מציין כי רוב בתי המשפט בשפלת החוף ממוגנים, אך בתי המשפט בישובים אחרים אינם ממוגנים בדרך־כלל.

לגבי בתי המשפט בבאר־שבע ובנצרת, מבשר השופט בורדסקי, כי בתי משפט אלו עוברים בימים אלו שיפוצים. בנצרת נוספה עוד קומה לבניין ובבאר־שבע יפתח אגף חדש בחודש הנוכחי.

למרות מצבם העגום של בנייני בתי המשפט בארץ, לא צפויה ישועה בעתיד הקרוב, אומר השופט בורדסקי: „כל שנה אנחנו דורשים תקציבים לשיפוץ והחזקת בתי המשפט, מה שמקבלים — רחוק מהדרישה".

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עריכה אחראית של עמודי הפנים: עמית אנשר

בפס"ד עקרוני של נשיא ביהמ"ש העליון

חרות הביטוי אינה שמורה במלואה לעובד בשירות הציבורי

פסה"ד ניתן בעתירתו של גדעון ספירו נגד הרשעתו בבית־דין משמעתי לאחר שהתבטא בגנות מדיניותה של ישראל בשטחים הכבושים ופרסם זאת בעיתונים

מאת דוד פרידמן, כתב עתי"ם

נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר קובע כי חרות הביטוי במשטר דמוקרטי אינה יכולה לחול בכל היקפה על אזרחים העובדים בשרות הציבורי, בפסק דין עקרוני בעתירתו של גדעון ספירו.

נשיא בית המשפט העליון מיישב בפסק דין עקרוני את הסתירה הקיימת בין חופש הביטוי במשטר דמוקרטי מחד, לבין הגבלות החלות על התבטאות פומבית של עובדי ציבור, מאידך. מסקנתו הסופית של השופט שמגר הינה, כי חופש הביטוי אינו גורם בלעדי; עקרון שרות הציבור גובר על עקרון חופש הביטוי ומחייב כלשונו של השופט: „הטלתם של סייגים מסויימים על חופש ההתבטאות ועל דרכי ההתבטאות של מי שמשרת את הציבור כולו".

השופט שמגר קובע, כי יש צורך ליצור איזון בין אינטרס הציבור הדורש שרות ציבורי בעל כושר פעולה ובין שמירה על חרות הביטוי. נשיא בית המשפט העליון קובע הלכה זו בפסק דין עקרוני שניתן בערעורו של גדעון ספירו ששימש מנהל המחלקה לאירוח במשרד ההסברה. גדעון ספירו הורשע בבית דין למשמעת של נציבות שרות המדינה, בפרסום 8 מכתבים ששיגר למערכות העתונים. מכתבים שכללו ביקורת מעליבה ופוגעת כלפי המדינה ומדיניותה. בית הדין למשמעת קבע גם כי באחד המכתבים יש משום תמיכה בארגוני הטרור.

מדיניות גזענית

בין המכתבים ששיגר ספירו למערכות העתונים, ושפורסמו, יש טענות כלפי המדיניות הישראלית בשטחים שאותה כינה — גזענית. במכתבים היתה גם הכרזה על אריאל שרון ורפאל איתן כפושעי מלחמה. האחריות על הסכסוך הישראלי־ערבי הוטלה על כתפי ממשלת ישראל והובעה תמיכה בארגוני המחבלים.

גדעון ספירו הועמד לדין משמעתי והורשע בהפרת הוראות התקשי"ר האוסרות על עובדי מדינה לבקר את מדיניות הממשלה בפומבי. גדעון ספירו נדון לפיטורין ללא פיצויים וללא גימלאות. כן אסר עליו בית הדין למשמעת להיות מועסק במשך 5 שנים ממתן פסק הדין במשרות בשרות המדינה.

השופט שמגר קיבל את הערעור בחלקו, הקל בעונשו של גדעון ספירו והורה לשלם לו גימלאות. השופט נימק את ההקלה בעונש בעובדה כי עניינו של ספירו הינו מקרה ראשון בו דן בית המשפט העליון בערעור של עובד מדינה שהורשע במתיחת ביקורת כלפי מדיניות הממשלה ופעולותיה. (עתים)

הרב אברג'יל „חזר בתשובה" — יתמוך בהקמת בי"כ רפורמי

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

„סולחה" שהושגה אתמול בין הרב אליהו אברג'יל, רבה של שכונת בקעה בירושלים לבין הרב לוי קלמן ויינמן מהקהילה הרפורמית „קול הנשמה", הביאה לפי שעה לידי סיום את המתיחות ששררה בשכונה מאז התפרצותו האלימה של הרב אברג'יל ואנשיו לבית הכנסת בעת הקפות שמחת תורה. הרב קלמן גם ביטל את התלונה שהגיש נגד הרב אברג'יל.

שני הרבנים יחד נועדו ביוזמת מנהלת השכונה והחליטו לגנות כל גילויי אלימות או הסתה לאלימות כלפי קבוצת מתפללים כל שהיא. הרב אברג'יל [illegible] מהמהומה התקשורתית סביב האירוע, חזר והכריז כי הוא מכיר בזכותה של כל קבוצה להתפלל כמנהגיה. יתרה מזו, הרב אברג'יל הוסיף, כי יתמוך בהקמת בית־כנסת קבוע לקהילה ליהדות מתקדמת בשכונת [illegible] באחד הבניינים המקומיים. בתגובה להודעת הרב אברג'יל, פנה רב הקהילה הרפורמית לוי קלמן למשטרת ירושלים וביקש להסיר את התלונה שהגיש אישית נגד הרב אברג'יל.

מזכ"ל התנועה ליהדות מתקדמת, מאיר אזרי אמר אתמול כי יש לראות את התקרית כמחוסלת ואולם יש להדגיש את [illegible] מן הראוי שיוכרו [illegible] פלורליזם לכל ההשקפות בארץ. הוא סיפר כי במוצאי שבת תיערך בבית הכנסת עצרת הזדהות שתקרא לחופש פולחן וסובלנות [illegible] „לחיות עם חופש בארצנו". בין הגופים הפוליטיים והתנועות האידיאולוגיות שהבטיחו תמיכתם למארגנים נמצאות מפ"ם, ר"ץ, התנועות הקיבוציות, ותנועות הנוער. אתמול נפגשה משלחת של מפ"ם בראשות ח"כ ויקטור שם טוב עם ראשי התנועה ליהדות מתקדמת בירושלים [illegible] חבר מועצת עיריית ירושלים מטעם מפ"ם [illegible] מלניק. [illegible] של הנציגים הרפורמים והקונסרבטיבים למועצה הדתית בעיר. מלניק עומד להציע בישיבת סיעת „ירושלים אחת" להעניק זכות שווה לנציגים אלה כדי שיוכלו ליהנות משירותים דתיים שווים.

ותיקי „חומה ומגדל" התכנסו בניר־דוד

מאת שלמה גלור, כתב „על המשמר"

כנס ותיקי תשעה ישובי „חומה ומגדל" בעמק בית שאן נערך אתמול בקיבוץ ניר דוד (תל עמל), בארוע אזורי ראשון במסגרת חגיגות היובל במלאות 50 שנה להתיישבות בעמק. קיבוץ ניר דוד נבחר לארח את הכנס בהיותו קיבוץ „חומה ומגדל" הראשון בשרשרת 52 הישובים שהוקמו בדרך זו. במשך כשעה ישבו ותיקי ניר־דוד, שדה נחום, מסילות, כפר רופין, מעוז חיים, גשר, נווה איתן, טירת צבי ושדה אליהו, כ־500 במספר, כסופי בלורית, והחליפו רשמים וחוויות. בטקס מרהיב וחגיגי בבית התרבות בניר דוד הציגו ילדי המשק דגם מיניאטורי של חומה ומגדל ברוח הימים ההם. מסורת היא בקיבוץ זה 25 שנה, שבאירועים דומים מקימים ילדי המשק דגם של „חומה ומגדל". כן חולקו תעודות „יקיר העמק" לותיקים מידי ראש המועצה יגאל שחר.

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, שכיבד בנוכחותו את האירוע היה לפני כן אורח ניר דוד, וסייר במפעל החדש לייצור נייר כימי ללא פחם „ניר עותק" והביע את התרשמותו הרבה.

פרס אמר כי תקופת „חומה ומגדל" היתה תקופת חתום של ארץ ישראל, תקופת האמונה שבעזרת קיר עץ ומגדל ניתן לפרוץ לאזורים מסוכנים וליישב חבלי ארץ, קשים ביותר.

חבר ניר־דוד מילק טל, בישר כי בימים אלו שוקדים על תיכנון דגם „חומה ומגדל" בגודל של אחד על אחד שיוקדש לצרכי לימוד התקופה.

חיל החימוש יתאחד עם חיל התחזוקה

מאת אבי בניהו כתבנו הצבאי

חיל החימוש עומד להתבטל בקרוב ולהתאחד לחיל אחד עם חיל התחזוקה. החיל שייקרא „חיל טכני" יהיה כפוף לראש אגף האפסנאות במטה הכללי. נושא זה עומד בפני הכרעה סופית במטה הכללי ועם ביצועו תושלם למעשה באופן סופי תכנית האירגון מחדש של צה"ל, שבמרכזה עמד תהליך הכפפת החילות לאגפי המטכ"ל.

במסגרת הקמת „החיל הטכני" יבוטלו מפקדת קצין חימוש ראשי ומפקדת קצין תחזוקה ראשי. בראש החיל החדש יעמוד מפקד בדרגת תת־אלוף שישמש מעין יועץ טכני לראש אגף האפסנאות ולמטה הכללי. קצין נוסף כפי הנראה, גם הוא בדרגת תת־אלוף ישמש במקביל כמתאם בין החילות וכממונה על גורמי המינהלה וכוח־אדם בחיל החדש.

במסגרת תכנית הרה־ארגון הוכפפו קציני החיל הראשיים של המשטרה הצבאית, השלישות הראשית וחיל הרפואה לאגף כוח־אדם וחילות התחזוקה והחימוש לאגף האפסנאות.

תכנית זו נועדה במקור לייעל את עבודת המטה הכללי ולחסוך בתקנים. קיצוץ בתקני הקבע שהוטל בפועל על האגפים בעקבות הכפפת החילות מסתכם בכ־100 תקנים בלבד.

שידורי „קול אמריקה" עלולים לפגוע בציפורים

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

סקר נדידת ציפורים בערבה נערך בימים אלה על־ידי רשות שמורות הטבע. מטרת הסקר היא לעמוד על מימדי תנועת הציפורים העוברות בעמק הערבה סמוך לאתר המיועד לתחנת הממסר של „קול אמריקה".

מרשות שמורות הטבע נמסר, כי תחנת השידור של „קול אמריקה" באיזור חציבה עתידה להיות התחנה הגדולה מסוגה בעולם. התעורר חשש לפגיעה חמורה בציפורים הנודדות על ציר זה. עוצמת הקרינה שתפזר התחנה באיזור עלולה לשבש את מנגנוני כיוון ההתמצאות של הציפורים בשעת הנדידה ואף לפגוע בהן פיזית, כתוצאה מהתחשמלות והתנגשות.

על מנת להקדים תרופה למכה, פנתה רשות שמורות הטבע לאנשי „קול אמריקה" בבקשה לערוך סקר מקיף ויסודי באיזור המתוכנן לבנייה. סקר זה הינו ראשון בסידרה, שמטרתו — לאתר בעיות אפשריות, כדי לספק לכל הגורמים הקשורים בהקמה, מידע מהימן אודות מספר הציפורים ומיניהן.

לצורך הסקר, מפעילה הרשות חוליות של צפרים מומחים מטעמה. הצפרים מצויידים בציוד משוכלל לצפייה ביום ובלילה, ולהאזנה ולזיהוי של קולות הציפורים. במסגרת הסקר נערך טיבוע ציפורים, ומעקב אחריהן בעזרת מטוסים קלים. הסקר, שהחל בסתיו השנה, יימשך גם בעונת נדידת האביב, כדי להקיף מחזור שנתי שלם של נדידה.

אם יסתבר שקיימת באתר התחנה המיועד סכנה של פגיעה בציפורים, עשוי הדבר לגרום להתנגדות ולמאבק של אירגוני שמירת הטבע בארץ ובאירופה בהקמת התחנה.

„הנסיון להשיג הישגים פוליטיים בלבנון היה אשלייה מסוכנת"

אמר רבין בכנס במלאת 30 למבצע סיני ■ מלחמת סיני היתה גם היא מלחמת „יש ברירה" ■ אנו יכולים לכבוש את הבירות הערביות — השאלה מה יהיה אחר־כך...

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

„מלחמת לבנון היתה טעות בשיקול הפוליטי. בנסיון להשיג השגים פוליטיים — נכשלה המלחמה בלבנון לחלוטין. המסקנה היא, ששימוש בכוח צבאי כדי להשיג הישג פוליטי מיידי — הוא אשלייה מסוכנת".

כך אמר אתמול שר הבטחון יצחק רבין. רבין דיבר בכנס באוניברסיטת בן־גוריון, במלאות 30 שנה למבצע סיני. רבין אמר, כי למרות הכשלון הפוליטי היו למלחמת לבנון הישגים צבאיים, כמו הריסת תשתית המחבלים.

בהשוואתו בין מבצע סיני למלחמת־לבנון אמר רבין, כי בישראל היו עד עתה שני סוגים של מלחמות. מלחמת השיחרור, ששת־הימים, יום כיפור וההתשה, שהיו מלחמות של אין־ברירה ומולן — מלחמת לבנון ומבצע סיני, מלחמות שבהן פתחה ישראל כדי להשיג הישגים פוליטיים רחוקי טווח במהירות רבה.

לכבוש את הבירות...

„אנו יכולים לבנות עוצמה צבאית כזו, שתאפשר לנו ללכת למלחמה אחת שתסיים את כל המלחמות. יש לנו היכולת הצבאית לכבוש את כל ערי הבירה של ארצות ערב. השאלה היא מה יהיה אחר־כך". אמר רבין. „למדנו בלבנון שגם בכיבוש בירות לא ניתן היה להשיג מטרה פוליטית באמצעים אחרים. לא ניתן להשיג שיתוף פעולה וגם שקט".

רבין אמר, כי במלחמת־העולם השנייה הצליחו בנות הברית לכפות שינוי פוליטי לאחר נצחון צבאי, אולם אם תכבוש ישראל את בירות ערב היא לא תוכל להגיע להשגים דומים. „מבחינה צבאית זה אפשרי, אולם בניגוד לבנות הברית, לא נוכל לכפות את מדיניותנו על העמים האלה ולכן אין בכלל לשקול מלחמה כזאת". רבין אמר, כי במזה"ת יש שתי רמות סכסוך — זה שבין מדינות האיזור, וזה שבין מעצמות העל. לפיכך, יש שתי סיבות שבגללן לא ניתן לכבוש את ארצות ערב. גם משום שכיבוש כזה לא יביא להישגים פוליטיים, וגם משום שמעצמות העל לא ישבו מן הצד.

„מכאן", אמר רבין, „שמטרת צה"ל כיום היא להכריח את המדינות האחרות לקבל על עצמן שלום, ולהראות להן שמדיניות עויינת אינה משתלמת להן. יש להשתמש בצה"ל רק למטרות מוגבלות ולא למטרות בלתי מוגבלות כמו כיבוש כל העולם הערבי... מאידך חייבים לשמור על צה"ל חזק, משום שרק צה"ל חזק ישכנע מנהיגים ערביים לבוא ולשוחח על שלום... ישוב הסכסוך הישראלי־ערבי לעולם לא ייעשה באמצעות כח. אין פתרון מיידי, משום שהבעייה היא סבוכה מאוד. אסור לקבל גירסאות קיצוניות לפתרון, כמו „שלום עכשיו" או „כל מדינת ישראל ליהודים". יש לפעול באיטיות ובסבלנות".

רבין אמר עוד כי מבצע סיני, בניגוד למלחמת לבנון הצליח גם מבחינת הישגיו הפוליטיים. הוא אמר, כי המנצחות במלחמה היו ישראל ומצרים, והמפסידות — בריטניה וצרפת. בריטניה וצרפת הפסידו, אמר רבין, בגלל לחץ של „מעצמות העל האמיתיות" שאילצו אותן לסגת, צעד שהוכיח את חולשתן. גם מעורבותן של צרפת ואנגליה באיזור, לאחר מאה שנות דומיננטיות — פסקה בעקבות המבצע.

„נאצר", אמר רבין, „הפסיד צבאית אך ניצח פוליטית, משום שהוא הצליח להוכיח, כי הוא מסוגל לעמוד נגד מי שנחשבו אז למעצמות. הוא מנע מהן לפגוע בארצו, ואף הצליח לאחר מכן להוציא את כל הכוחות הזרים מאיזור מצרים. בעקבות זאת זכה ליוקרה רבה בעולם הערבי".

„הצלב האדום שאימץ את הסהר הוליך שולל את ישראל"

ז'נבה. — ג'קוב מורילון, מראשי הצלב האדום הבינלאומי, טוען שהשהיית משלחת דרום־אפריקה מן הוועידה הבינלאומית של הצלב האדום, „היא בלתי־חוקית ונוגדת את האופי האוניברסלי של הארגון".

הוא הביע צער על־כך, שפרטוריה, כפעולת תגמול תגרש 16 שליחי הארגון מדרא"פ ו־3 מנמיביה.

„הצלב האדום הבינלאומי רק מארח את הוועידה, ויש לו רק קול אחד בה. שאר הנציגים הם נציגי מדינות ואגודות לאומיות של הצלב והסהר האדום. הם שהחליטו על ההשהיה", אמר מורילון.

פנחס אליאב, שגריר ישראל בג'נבה, קרא אמש להכיר במגן דוד כסמל רשמי של הארגון, לצד הצלב והסהר.

מזכ"ל הקונגרס היהודי העולמי, ישראל זינגר, תקף אתמול בירושלים בחריפות את אירגון הצלב האדום הבינלאומי על החלטת ועידתו לאמץ את הצלב האדום והסהר האדום כבינוי וסמל רישמי ובלעדי של האירגון. „לעם היהודי יש חשבון ארוך ונוקב עם הצלב האדום על מחדליו ואדישותו במלחמת העולם השניה כשנמנע מסיוע להצלת יהודי אירופה ממכונת ההשמדה הנאצית", אמר ישראל זינגר. „משך שנים הוליכו אותנו שולל בטענה שהצלב האדום הוא סמל שוויצרי בלבד ואין לו משמעות דתית אוניברסלית. ההחלטה לאמץ את הצלב האדום והסהר האדום כסמל הרישמי והבלעדי תוך שלילת ההכרה במגן דוד אדום יוצרת מצב בלתי נסבל של הפליה גסה ופגיעה בכל יהודי באשר הוא".

הכומר מקנייט עוזב בידיים ריקות

„משפט ועננו יתנהל בחשאי וגזר דינו לא יוודע לעולם"

מאת כתב „על המשמר" (שע"ח, אי.פי. עתי"ם)

הכומר האוסטרלי ג'ון מקנייט, שבא לפני ימים אחדים לישראל כדי להתחקות על עקבותיו של מרדכי ועננו — עוזב הבוקר את הארץ בידיים ריקות. הכומר הכריז, כי הוא משוכנע, על פי מידע שהתקבל מגורמי חוץ, כי טכנאי הגרעין הישראלי מצוי בידיים ישראליות. כראיה, הביא את המידע שנמסר לו מהסקוטלנד יארד בלונדון, לפיו לא עזב מרדכי ועננו את אנגליה בדרך גלויה כלשהיא.

לדעת הכומר האוסטרלי, הטוען כי ועננו שייך לכנסיתו בסידני, מצוי ועננו בכלא ישראלי והוא תובע לשחררו לאלתר. הוא אמר, כי יתכן שמשפטו יתנהל בחשאי ותוצאותיו לעולם לא יוודעו לציבור.

במהלך ביקורו הקצר בישראל ניסה מקנייט ליצור קשרים עם גורמים מוסדיים שונים, אולם נענה בשלילה.

מקנייט סיפר, כי הוא נושא עמו שני מכתבים המיועדים לוענונו. אולם הם לא נמסרו ליעדם, משום שאף אחד מנציגי השלטונות לא הסכים לקבלם לידיו כדי להעבירם לוענונו.

אחד משני המכתבים שהזכיר הכומר הוא ממנו עצמו. הוא כתב אותו לוענונו לאחר שהבין כי לא יינתן לו להפגש עמו. המכתב השני מאת צעירה אמריקנית, ג'ודי צימר, שאותה פגש ועננו עוד בישראל, כאשר באה לביקור בארץ. התפתחה בינותם בשעתו ידידות עמוקה, וכאשר שמעה לאחר שחזרה לארה"ב על תקורות אותו ודבר העלמו בלונדון, באה לשם כדי להיוודע על גורלו.

מקנייט סיפר, שהוא שוחח טלפונית עם בני משפחתו של ועננו, אולם הוא נמנע לפרט את פרטי השיחה והגדיר אותה כ„אישית ופרטית".

חייל צה"ל נפצע קשה

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

חייל צה"ל נפצע קשה במהלך חילופי אש שהתנהלו אתמול מזרחית לכפר פאלון לא הרחק מג'זין מצפון לרצועת הבטחון. אנשי הגנרל לחד, המוצבים ליד ג'זין מצפון לרצועת הבטחון ניהלו קרבות במשך היום עם המיליציות השמאל והפלשתינאים המוצבים בכפר פאלוס השוכן מזרחית לג'זין.

גורמים ברורים ציינו שחילופי האש באזור באו לאחר תקופה של שקט יחסי באזור.

הגורמים סבורים שעם החלשות הקרבות בין השיעים לפלשתינים, נמצאו כנראה גורמים שניצלו את העובדה הזו כדי לחדש את ההתקפות נגד אנשי צד"ל, המוצבים מצפון לרצועת הבטחון.

עם אחד, פולחן אחד

מאת ישראל זמיר

הרב אברג'יל, הרב השכונתי של בקעה, יצא עם בנוסייתו להתפרע, לחבל אחת ולתמיד מעשי פריצות בירושלים עיר הקודש. לא, הוא לא הלך לדיסקוטקים. הוא גם לא הלך למגרש כדורגל כדי למנוע חילול שבת, כי שם כוחו בטל בששים, ולכן בחר בבית־כנסת רפורמי. זה, כאן ילמדו את כוחו של אלוהי צבאות ואת זרועו הנטויה. כאן אפשר להפגין: עם אחד — פולחן אחד — הפולחן האורתודוכסי. כל השאר — טריפה, מוקצה מחמת מיאוס. ולכן, אם בערב שמחת־תורה, בבקעה, יהודים ויהודיות רוקדים עם ספר תורה — שלא במנגנון האורתודוכסי — יוצא הרב החומייני בראש חבר מרעיו, כדי לסלק „מעשי פריצות" מחוצות ירושלים.

לרגע האמנו כי קיים חופש הפולחן בישראל, כפי שהוא קיים לגבי מוסלמים, נוצרים ואחרים, כולל גוונים פנים־דתיים (נוצרים יווניים־אורתודוכסים, נוצרים קתוליים ואחרים). איש אינו מתערב ומחליט — איזהו הזרם המקובל על ישו והנוצרי. אולם לגבי היהודות — לא כך הדבר. לדאבון לנו, המדינה הפקידה את דיני האישות, נישואין וגירושין בידי הממסד הרבני, וזה מכיר רק זרם אחד — הזרם האורתודוכסי. ולכן אין להכיר בגיור הנערך על־ידי רב רפורמי לצורך רישום בתעודת הזהות, ועוד מכות קשות.

מסתבר אפוא שכאילו (כדברי ה„גששים") את אלוהי צבאות מייצגים במדינת־ישראל רק האורתודוכסים. הם יודעים בדיוק בדיוק מה הוא אוהב, אילו ריקודים משמחים אותו ומהם לגביו „מעשי פריצות". טוען הרב אברג'יל, נציגו על־אדמות בירושלים הקדושה: „איך אפשר שגברים ונשים ירקדו יחד עם ספר תורה. הרי זה נוגד את חוקי התורה". הרב פסק, ואלוהים שותק, ושתיקה כהודייה. היכן נאמר כי ריקודי גברים ונשים פסולים ואילו ריקודי גברים כשרים למהדרין?

ברשותי קטע מתוך ויכוח של אב חילוני, שבתו נתחרדה רחמנא ליצלן והוא „הרומן" לחתונתה: „זה היה תהליך מביש. נקודה עצובה מאד בחיי. הם לקחו את בתי אל אולם חתונות ורקדו סביבה כבני־אשמדאי, כאשר אחד מהם מפגין להטוטיו, מרים כסא ביד אחת, שם מטאטא על אפו ושומר על שיווי־משקל ושאר כרכורי הכל אווילים... יצאתי משם עם דמעות בעיניים".

האם להטוטי כסאות או הנפת מטאטא על האף יותר אסתטיים, יותר כשרים מריקודי גברים ונשים עם ספר תורה? מי קבע ומי החליט מה טוב וישר בעיני אדוניי? האם לרב אברג'יל מונופול על דרכי הפולחן? האם הוא אישית קיבל את התורה ממשה בסיני? מי אתה כי תקבע כיצד רוקדים עם ספר תורה, במדינה שיש בה חופש פולחן? הלא בעניין חופש פולחן כבר היתה במדינת־ישראל פסיקה חד־משמעית של בית־המשפט העליון!

אך אם לא די בכל אלה, בא הרב הראשי, הראשון־לציון, ומגן באופן פומבי (ברדיו) על המעשה, כאשר הוא שולל את חופש הפולחן (שאינו בדרך אורתודוכסית) ומצדיק את הרב אברג'יל. שני הרבנים הללו, כידוע, מקבלים משכורתם מקופת המדינה, במדינה אשר בה בית־משפט עליון קבע שיש חופש פולחן. אז מי אתה, הראשון־לציון, כדי לפסוק אחרת?!

המשטרה בודקת ואפילו סבורה שיהיה מקום להעמיד את הרב אברג'יל לדין. יפה, לפחות יש לנו משטרה שאינה אורתודוכסית, כי אם של כלל ישראל. אני מצפה בקוצר־רוח שהצדדים לא יגיעו לידי פשרה והעניין יעלה לסדר־היום הלאומי בבית־המשפט.

אלוהי צבאות יכול לנוח בשקט. נציגו עלי־אדמות, הרב אברג'יל מבקעה, יצא לעשות סדר במתפרעים ● עוד צעד בדרך אל החומייניזם.

הרב שינדלר, רבם של הרפורמים, רותח מזעם, ובצדק. תחת חסותו חוסים כיום למעלה ממיליון יהודים בעולם המערבי. הרב שינדלר הוא ציוני, התומך בכל ליבו בישראל ומעודד את אנשיו לעלות ארצה ולהקים בה קהילות דתיות, כי בישראל כידוע קיים חופש פולחן — כך טוען הוא כלפי המהססים. לפני שנים נפגשנו ועד היום חרוטות בזכרוני כמה ממילותיו: „שם, באירופה, בתור הארוך אל משרפות אושוויץ — איש לא הבחין בגוונים אם הם קומוניסטים, רביזיוניסטים, אורתודוכסים או רפורמים. לכולם ציפה אותו גורל".

האלימות בישראל עולה כפורחת. בארצות רבות אלימות זו מתחברת יפה יפה אל הקנאות הדתית ואל החומייניזם, והללו, בשם מוחמד, חומייני או ישו — יורים ומשליכים פצצות בכופרים.

בישראל, האלימות עד כה לא נשאה אופי דתי מובהק, לבד מכמה מקרים יוצאי דופן. בישראל הכירו יותר את „עושה שלום במרומיו" מאשר את „אלוהי צבאות". אולם הרב אברג'יל החליט כנראה כי הדגם החומייני עדיף על הסובלנות הדתית ויצא עם מאמיניו הפנאטיים „לעשות סדר".

אם ממשלת־ישראל לא תפטר את הרב אברג'יל ממשרתו ותנזוף באותה הזדמנות קבל עם ועדה באביו הרוחני, הראשון־לציון, על דבריו הבוטים ברדיו — דומה שאנו ב„דרך הנכונה": נוחתים ישר אל חיקם של סוללי החומייניזם בישראל.

שביתה דה־לוקס

מאבק האחיות חוזר ומוכיח כי הסחטנות היא נשק בעל ערך רב. בינתיים נשברות המוסכמות הלא־כתובות, ונפרץ התפר הדק בין מה שמותר ומה שאסור

מאת יוסף שמי

ביום שני השבוע הפגינו האחיות מול משכן הכנסת, כשבידן הכרזות: „נשבר לנו מאדישות הציבור." בין הסיסמאות היתה גם קביעה על מסכנותם של החולים, שלאיש לא איכפת מהם. אכן, למנסחי הסיסמאות יש חוש הומור משובח. ממש מצחיק לשמוע את הקובלנות על מצבו של החולה האומלל מפי אנשים הנוטשים מחלקות לטיפול נמרץ וחולים כרוניים וגריאטריים חסרי־אונים.

המאבק, אותו ניהלו תחילה האחיות תחת הכותרת „הצלת מקצוע הסיעוד", חשף חיש מהר את טיבעו כשהגיעו הדברים לידי „תכלאס". ה„תכלאס" הוא לא „סתם" עלייה בשכר, אלא תוספת של 100 אחוז ויותר, על פני מה שמקבלים אחרים. כל מה שהושג במסגרת ההסכם הכלל־ארצי, של כל עובדי ציבור, אינו נחשב בהסתדרות האחיות. נחשב רק מה שיינתן מעבר לזה. כשם שהשגי האחיות ב־1979, עת הוכתר המקצוע כמועדף, מהווים תקדים (100 אחוז ויותר), שממנו אין מטה השביתה מוכן לרדת, כן ניתן לומר כי השגי האחיות בתום שביתה זו יהיו אף הם בגדר תקדים בעתיד. הם אף יהוו תקדים למקצועות נוספים, כגון רופאים ועובדי מינהל ומשק.

כבר כיום מעריכים במשרד הבריאות כי התוספת הנדרשת על־ידי האחיות תסתכם בכ־120 מיליון שקל. תוספת זו צריכה לבוא מהאוצר, דווקא בזמן שיש דרישה כללית לקצץ עוד ועוד בהוצאות רווחה ובריאות.

האוצר הסכים להוסיף לאחיות עוד 1,500 תקנים. זו תוספת עצומה, אשר נועדה לשפר את השירות. אולם האחיות דורשות לקצר את שבוע העבודה ל־32 שעות במקום 4+36. משרד האוצר מסכים ל־36 שעות עבודה בשבוע, כל הורדה נוספת פירושה „אכילת" תוספת התקנים לעומת תוספת בהכנסה. והלא אין זה סוד שהאחיות עובדות שעות נוספות במסגרת ההסדרים שנעשו בכל בית־חולים.

אם לתרגם את התוספות השונות למילים כמו תמריץ וכדומה — מגיעה כבר כיום התוספת שאושרה לכ־8.5 אחוזים על שכר הברוטו. אם ניקח בחשבון את התוספות שכבר ניתנו ואת מה שהובטח עד אפריל 1987, הרי שהמשכורת הממוצעת של האחיות תעלה בכ־60 אחוז. לפי הערכה יגיע הממוצע של האחיות לכדי 1,500 שקל ברוטו. זאת, בתמורה ל־36 שעות עבודה שבועיות.

המאבק שמנהלים האחים והאחיות מראה כי מה שקובע הוא כוח הסחיטה. האחיות מוכיחות שהן מהוות קבוצת לחץ בעלת כוח עצום. למעשה, אין להן שום צורך במבצע הסברה. מה שמטה השביתה עושה וממנו בעיקר כלפי פנים, להקהות את ההתנגדות הצצה מתוך ציבור האחיות. אלו היושבות בתוך המחלקות מודעות היטב לתוצאות החמורות של חונות חולים. „נטישה לסירוגין" של מחלקות, או דחיות חוזרות ונשנות של ניתוחים.

אף פעם לא נדע כמה אנשים הלכו לעולמם בשל השביתה. קשה מאוד להוכיח קשר נסיבתי ישיר בין השביתה לבין מקרי המוות שיהיו בעוד שנה־שנתיים. מי שממתין לניתוח חוט השידרה חצי שנה ויותר עלול לסבול משיתוק בעתיד, אם הניתוח ייעשה באיחור. הלוקה בזיהום מפרוסטטה עלול לפתח סרטן שלא יסולק בזמן ואשר ישלח גרורות קטלניות. אך כאמור, הקשר יהיה קשה להוכחה.

מבחינה מסויימת מנהלות האחיות שביתה „דה־לוקס". הן אינן נוטשות את בתי־החולים וגם אינן מפסידות משכורת. הן עושות שביתה של חצי תה וחצי קפה. שיטת השביתה החלקית משאירה בידיהן הכנסת מינימום ומאפשרת שמירה על קשר עם המחלקה. קשר זה מעניק להן הכנסה „מן הצד", חלטורה המכונה „שירות פרטי". זה אומנם אינו רשמי, לא השירות וגם לא ההכנסה, אך הכסף ביד הוא ממשי. בעת שביתת הרופאים ארגנו האחיות נקודות שירות במסגרת חברה שהוקמה במיוחד. הכל היה גלוי, כולל תשלום מס וכו'. לא כן עתה. הרופאים משלימים עם המצב, שכן עריסה אחות „חלטוריסטית" מלא כלום. גם מס הכנסה אינו תוחב את האף לתוך הבוץ הזה (ובצדק), שהרי יהיה הדבר בגדר פגיעה נוספת בחולים.

המאבק המקצועי אותו מנהלות האחיות הוא מן הסתם לגיטימי. לגיטימית גם נטישת מקום העבודה, אך בפועל נוצר מצב של „שביתה כרונית." שביתה כזו מכניסה את המערכת למצב חדש: שבירת המוסכמות הלא־כתובות באשר למה שמותר ומה שאסור. מעתה ואילך תלך ותגדל תופעה חדשה גם בשירותי הסיעוד ועוד מעט נגיע למצב המוכר מסיפורים שונים של בתי החולים בבריה"מ, שבה, במחלקה, לחולים שאינם יכולים לשרת את עצמם, ניתן הכל בתשלום: הגשת סיר לעשיית צרכים, החלפת תחבושת וכו'.

הרפואה הציבורית, השוויונית, השווה לכל נפש, היא בגדר הישג עצום. אך המדינה והחברה אינן יכולות לעמוד בשיגיונים הנגרמים בשל דרישות „אמנציפציוניות" של הצוות הרפואי והפרה־רפואי. אנו גאים בהישגי הרפואה שלנו, המשתווה ברמתה לרפואה האירופית ואף לזו של ארה"ב. אך רכישת ציוד, חומרים ותרופות וגם תמורה לכוח אדם עולים כסף. לא ניתן להמשיך במתכונת הקיימת, אך מנהלי המערכת אינם רוצים לרדת בצרכיהם הנובעים מכורח המציאות.

אחת מן השתיים: או שמטילים תשלומים עבור השירותים, ברוח דומה למה שנהוג בשוודיה למשל, או ששמים מחסום ל„קדמה הרפואית". אי־אפשר למצוא מימון גם לפיתוח הרפואה וגם ליישוב השטחים, גם להשתלות כבד וגם להשוואת שכר הצוותים הרפואיים למה שנהוג באירופה ובאמריקה.

פיגוע של חסד

התנועה הרפורמית מעוניינת בדו־קיום עם היהדות החרדית. ההתפרעות בבית־הכנסת „קול הנשמה" היא התשובה של הרבנות האורתודוכסית

מאת בצלאל עמיקם

התפרצות הבריונית בליל חג שמחת תורה, לבית־הכנסת הרפורמי המאולתר „קול הנשמה" בשכונת בקעה בירושלים, העניקה שעת חסד לתנועה ליהדות מתקדמת, המאבקת זה שנים לשוויון מעמדה בישראל.

הקהילה הקטנה, שחשה עצמה מנוכרת ובודדה, ראתה בתקרית הזדמנות פז שנקרתה בדרכה כדי להופיע בציבור כקבוצה נרדפת, הראויה להכרה ברוח מגילת העצמאות. דובריה ניצלו עד תום את האירועים, כדי להסביר שאין לכפות דרך אחת על כלל ישראל ויש מקום לפרשנות שונה מזו של האורתודוכסיה.

במאמציה של התנועה הרפורמית, לקיים אורח חיים על־פי דיני ישראל ועם זאת לא להרחיק את הציבור הנקרא חילוני ונוהג באורח חיים חופשי ואף זר למסורת, לא קצרו אצלנו הצלחה. בירושלים, למשל, בה קיים ריכוז ניכר של יהודים יוצאי ארצות־הברית, מקיימת התנועה הרפורמית מספר בתי־כנסת, אשר זוכים להצלחה חלקית בלבד. התנועה הרפורמית אומרת כי צורכי הזמן, המציאות היום־יומית בחברה המתפתחת, מבוכתם של בני הנוער הנקלעים, בין חברת השפע לבין ירידות רוחנית — מחייבים מענה. תוסף על כך את בעיית נישואי התערובת והגיור, בעיות גזע, סמים ואלימות — ודיי לך אתגר שיש להתמודד עימו.

בלחץ המציאות מתירים הרפורמים, למשל, לנסוע בשבת לבית־הכנסת. ההתעוררות הקהילתית משותפת לגברים ולנשים והמשפחה כולה מסבה יחד בבית־הכנסת. דוגמה אחרת להתפתחות התנועה הרפורמית באה מתחום דיני האישות. הרבנים הרפורמים מגלים פתיחות רבה, בניגוד לנוקשות המבולבלת, המוכרת בחוק הישראלי, של הרבנות האורתודוכסית.

ההתנגשות בין התנועה הרפורמית לבין החיים הדתיים המקובלים בישראל איננה חייבת להתפתח בכיוון שלילי בלבד. היא יכולה דווקא להיות לתופעה מרעננת ומפרה. ישראלים רבים יותר ויותר יוצאים מדי שנה מהארץ כדי לשרת במחנות התנועה הרפורמית כמדריכי נוער. במישור האקדמי קיים זה שנים רבות קשר הדוק בין מכוני המחקר בארץ לבין המכונים הרפורמיים בארה"ב, בעיקר במקצועות כיהדות ומגנו, חינוך ופילוסופיה.

המורשת הדתית השונה שנתגבשה בין שתי המחנות מבדילה אותם בתפיסת מקור הסמכות ובראיית המדינה. התנועה הרפורמית דוגלת בהפרדת הדת מהמדינה, לעומת עקרון ההיצמדות והיניקה של האורתודוכסיה בארץ.

ראשי התנועה הרפורמית בארץ חוזרים ומדגישים את המקום המרכזי שתופסת ישראל בעקרון ובמעשה בתנועתם. ההזדהות עם מדינת ישראל הולכת וגוברת והם רואים בארץ מקום מבטחים היסטורי, שבו חירש העם את נעוריו.

הנהגת התנועה בירושלים רוצה בדו־קיום עם היהדות החרדית, אך יודעת שלעולם לא תוכל להגיע להישג זה. מגמתה החינוכית היא רחבה ולא כיתתית, היא שואפת לטפח גישה חיובית למסורת, כדי שתתקבל גם על ליבם של פורקי עול מצוות.

בשיחות עם המנהיגים הרפורמים שורה נימה של גאווה על פעולותיהם והישגיהם בבניין הארץ. הם מבליטים את שני הקיבוצים של התנועה בערבה ומזכירים את אלפי בני הנוער המגיעים לארץ מטעם התנועה, ללא מערך השליחים של הסוכנות. הרפורמים גאים במוסדות החינוכיים שהקימו בארץ ורוצים כי יכירו בתרומתם. ספק אם ההתפרעות ב„קול הנשמה" הגשים מאוויים אלה.

חוגים מקורבים

מאת דליה שחורי

לשכה חדשה, זמירות אחרות

ביקור ראשון בלשכת ראש הממשלה החדש. קירות נפרצו, חדרים חוברו יחדיו. שטיח ענק נפרס באולם הכניסה הפנימי של לשכת ראש הממשלה. ממבט ראשון, אווירה פחות רשמית, יותר סימפאטית. חסרים כמה ציורים יפים, שבתקופתו של שמעון פרס הושאלו ללשכה על־ידי מוזיאון ישראל. והמנכ"ל החדש יוסי בן־אהרון מתכונן לדאוג לזה. לשכת הדובר נדדה אל החלק החיצוני של לשכת ראש הממשלה. היא עכשיו מרווחת יותר ומזמינה יותר לכתבים. יודעי דבר אומרים, שהרוטציה עלתה במונחים של העברת אנשים ומכונות, תיקים, ספרים והשיטים, פתיחות וסגירת קירות, יותר ממיליון חלה. זה הצד האפור של הרוטציה, שלא מדברים עליו ולא שמים אליו לב. מעניין, גם במחנה שמיר היו מריבות על חדרים. גם שם היו הוצאות על לשכות, אבל איכשהו הכל יודעים מה נעשה לא כל־כך יפה במחנה של פרס. האם ממנו מצפים ליותר?

אם לעבור לצד העינייני של החילופים, אין ספק, כי יש שוני בין שמעון פרס ליצחק שמיר. אם לא במטרות, כפי שהצהיר שמיר בכנסת, בוודאי באסטרטגיה. בשלב זה כדאי, אולי, להבהיר את עמדת ראש הממשלה החדשה בסוגיות שעל סדר היום המדיני. ההשוואות יבואו בשלב מאוחר יותר.

● **היחסים עם ארה"ב:** היו בעבר אי הבנות (פרשת פולרד וכו') אך הן חוסלו וחוזק היחס הלבבי והאינטימי. אין נושא מדיני מיוחד העומד על הפרק.

● **יהדות בריה"מ:** בפיסגת רייקיאוויק העלו האמריקנים את הנושא היהודי. הסובייטים למדו שזה נושא חשוב, שלא יוכלו להוסיף ולהתעלם ממנו. הם מוכנים לעשות משהו, אך במחיר הנמוך ביותר. שמבית הם מבטלים את הנושא. אך לישראל ידוע, שהם מתייחסים אליו ברצינות. העניין הוא, שבבריה"מ כל שינוי מדיניות אורך זמן.

עמדת משלחת ישראל בשיחות הלסינקי, עליה נמתחת ביקורת מפני שהביאה להפסקת השיחות מיד, נראית בחיוב בלשכת ראש הממשלה. על־פי הידוע שם, יהודי בריה"מ שאבו עידוד רב מעמדת המשלחת הישראלית. הם קיבלו הוכחה שממשלת ישראל אינה זונחת אותם.

● **מזרח אירופה:** ניכר שיפור ביחסן של מספר ארצות לישראל. בולגריה שיפרה את הצבעתה (נמנעה) בדיון על הסרת האמנתה של ישראל לאו"ם, כמוה פולין ורומניה, לעומת בריה"מ שהצביעה עם הגוש הערבי.

פולין והונגריה רוצות בהמשך ההתקרבות לישראל. שר החוץ הפולני אמר ליצחק שמיר בפגישתם באו"ם: אנו שולחים אליכם להקות זמר ותיאטרון. אתם שלחתם אלינו רק להקה אחת („בת דור"). אנו רוצים עוד!

● **הסיוע לטרור מצד מדינות מזרח אירופה:** יש ידיעות רבות על כך שמדינות מזרח אירופה נותנות סיוע ניכר לטרור. מזרח גרמניה, פולין, רומניה ואחרות. הן מכחישות זאת. בטבח באיסטנבול השתמשו בנשק פולני — תת מקלעים מסוג „ראק" (סרטן). לישראל אין הוכחה שהנשק בא ישירות מממשלת פולין, אך ידוע שיש מגעים וקשרים בין פולין ואש"ף.

שר החוץ הפולני אמר לשמיר, בפגישתם באו"ם, „איפה אנחנו ואיפה הטרור". שר החוץ הרומני אמר, בתגובה על הודעת אבו־איאד שיש הסכם בין אש"ף ורומניה — „לא דובים ולא יער".

● **המלחמה בטרור באירופה:** בניגוד לעמדתו של שמעון פרס, שהציע להקים ארגון בין־לאומי למלחמה בטרור, הגישה היום בלשכת ראש הממשלה היא להניח למדינות אירופה להילחם בטרור לפי הבנתן. ההערכה היא, שלמדינות אירופה אין נטיה להצטרף לארגון בין־לאומי למלחמה בטרור, אלא הן מעדיפות שיתוף־פעולה בילטראלי, בעיקר מתוך רגישות לעצמאותן. צרפת מובילה בנקודה זו.

● **המלחמה בטרור בארצות ערב:** ארצות ערב מתנגדות עקרונית למלחמה בטרור. הן רואות בטרור מלחמה מזויינת לגיטימית, בצד המלחמה בדרכים מדיניות.

● **החלטת בריטניה לנתק את היחסים עם סוריה.** הצעד הבריטי פגע מאוד בסוריה ועתה היא נוקטת צעדי התגוננות כדי לצמצם את הנזק. סוריה חוששת מבידוד בין־לאומי ומכך שהדוגמה הבריטית תהפוך לתקדים.

● **היחסים עם מצרים:** בדצמבר יתחילו בבוררות בעניין טאבה ואז, לפי הבטחת מצרים, צפויה תקופה חדשה ביחסים. נחכה ונראה.

● **מדיניות ההתנחלויות:** יש 27 התנחלויות שעליהן החליטו הממשלות הקודמות, אך הן לא הוקמו. בהסכם הקואליציוני נקבע, כי על עיתוי ההקמה של כל ישוב מישובים אלה תחליט הממשלה. כשקמה הממשלה הסכימו הליכוד והמערך על הקמת שש נקודות מסויימות. אלה טרם קמו, ובכך יטפל עתה הליכוד. לגבי נקודות נוספות — עיתוי הקמתן כפוף להסכמה בין הליכוד והמערך.

● **המדיניות בגדה המערבית:** לישראל ולירדן יש אינטרס משותף להחליש את השפעת אש"ף בשטחים ולעודד את טיפול התושבים הערביים בענייניהם. הפעולה בכיוון זה תימשך. בלשכת ראש הממשלה אין רואים קשר או ניגוד בין מגמה זו ובין כוונת הליכוד להקים התנחלויות נוספות בגדה המערבית.

הצעירים והמבטיחים

דר' יוסי ביילין בן ה־42, איש אקדמיה ופוליטיקאי, היום גם עובד מדינה, שאינו מסתיר את שאיפתו להגיע לכנסת בבחירות הבאות, כתב בגליון האחרון של „פוליטיקה" מאמר מנתח על בני גילו („בני ה־40") במפלגות הגדולות. בקווים כלליים מאוד, הוא מבחין בשתי שכבות־המשך במפלגת העבודה, בני ה־50 ובני ה־40, ובשכבת־המשך אחת בליכוד, בני ה־40.

בני ה־50 במפלגת העבודה, העומדים בשורה השניה של ההנהגה, הם קבוצה מלוכדת והומוגנית, כותב דר' ביילין. לעומתם בני ה־40 במפלגת העבודה הם קבוצה לא מגובשת, רבים מחבריה באו מהעולם האקדמי, הם לא תלויים במנגנון לפרנסתם ומחזיקים בעמדות יוניות. בני ה־40 המקבילים להם בליכוד, ה„נסיכים", הם קבוצה הומוגנית ביותר, צאצאים ישירים של „המשפחה הלוחמת", בקשר דם ורוח. הם מזוהים עם ערכי „חרות" ורואים בה לא רק מסגרת פוליטית אלא בית. בצדם יש קבוצה נוספת של מנהיגים מקומיים בני עדות־המזרח מערי הפיתוח, שנקלטה ב„חרות" כאשר במפלגת העבודה היו כל העמדות תפוסות. לקבוצה זו אין מחוייבות עמוקה ל„חרות", אך היא יציבה מאוד, מבחינה חברתית ומדינית היא קרובה למערך. לדור בני ה־40 במפלגת העבודה יש רק נציג אחד בכנסת. לדור המקביל בליכוד — מספר נציגים, משתי הקבוצות („נסיכים" וערי פיתוח).

המסקנה של דר' ביילין לאחר ניתוח המפה הפוליטית היא, שבין בני ה־40 בתנועת העבודה, שהם בלתי מגובשים, ובין המנהיגות מפרידה הקבוצה המגובשת של בני ה־50. ב„חרות", לעומת זאת, טובים סיכוייהם של בני ה־40 להגיע לדרג המנהיגות, הן מפני שהם מהווים קבוצה מגובשת ובעלת השפעה כבר היום, והן מפני שאין קבוצת גיל מגובשת החוצצת בינם ובין ההנהגה, פרט לכמה „כוכבים" בני 50, שיתקשו לעמוד — מעריך דר' ביילין — מול מיתקפת הצעירים.

אולי צריך לקרוא, בעקבות המאמר, לבני ה־40 בתנועת העבודה להתאחד. אבל נדמה, כי הניתוח לא לקח בחשבון מרכיבים נוספים, העשויים להראות שבני ה־40 במפלגת העבודה הם כבר היום, לפני שהתאחדו, במצב לא כל־כך נואש.

לבני ה־40 במפלגת העבודה אמנם אין ייצוג מרשים בכנסת. אבל ראש הממשלה לשעבר ושר החוץ שמעון פרס עשה אתם חסד גדול. הוא איכלס את לשכתו בצעירים וכך לא רק העלה אותם על המפה, אלא נתן להם דחיפה גדולה קדימה. נקח לדוגמה את דר' ביילין עצמו. אם פרס היה מצליח בכוונתו — היה ביילין יוצא לוושינגטון לכהן שם כשגריר והיה זוכה בקידום מטאורי. אבל גם עתה, כמנכ"ל המדיני של משרד החוץ, מס' 2 כפי שהוא מוגדר, עשה דר' ביילין קפיצת דרך. לא רק מקומו בכנסת הבאה נראה היום מובטח, אלא, כשייכנס לכנסת — אחרי המלצותיו החמות של שמעון פרס („אחד האנשים המוכשרים שפגשתי בחיי") — הוא לא יחבוש ספסל אחורי.

דוגמה נוספת היא דר' נמרוד נוביק. גם אותו הציע פרס (שמיר סירב) לשגריר בוושינגטון, כלומר, מבחינת שמעון פרס,

יוסי ביילין
קידום מטאורי

מנהיג מפלגת העבודה, הצעירים בני ה־40 הם האנשים שהוא חותר לקדם. הוא עשוי לרצות זאת מתוך מספר טעמים: א. הליכה בעקבות הליכוד. מנחם בגין פתח במסורת של מזכיר ממשלה צעיר, פרס המשיך אותה ושמיר שוב ממשיך את המסורת של בגין. ב. נוח לפרס עם בני ה־40, שאותם החל לטפח עוד בתקופת האופוזיציה. הוא התרגל לעבוד אתם. הם מהירי תפיסה, בעלי גישה רעננה, יעילים בביצוע. מולם אולי גם קל לו יותר להטביע את נסיונו. ג. אפשר להשתמש בהם כנשק מול דור בני ה־50, המנוסה יותר, המגובש, היודע איך לעמוד על שלו ולמרר את חייו.

מכל הסיבות הללו קיימים היום בני ה־40 על המפה ומפלגת העבודה לא תוכל להחניק את התפתחותם, בייחוד לא מול המנהיגות הצעירה המתפתחת במפלגה המתחרה. אני יכולה לתאר לעצמי תסריט, שבו בבחירות הבאות שוב לא תזכה מפלגת העבודה ברוב ולקראת הבחירות שאחריהן יחליט מרכז המפלגה, שאם יש לו עדיין יומרות להחזיר לעצמו את השלטון, עליו לדלג על דור, אכזרי הדבר ככל שיהיה, ולשים את הצעירים (או הם כבר יתקרבו ל־50) בראש הרשימה. לפי התסריט הזה שמעון פרס כבר לא יהיה ראש ממשלה. לכל היותר הוא יעמוד שוב בראש ממשלת רוטציה.

המינויים החדשים במשרד החוץ הבליטו עוד נקודה מעניינת. כשאחד כמו דר' יוסי ביילין, למשל, צריך עוזר והוא בוחר אותו מבין עובדי משרד החוץ, הוא לא יקח אדם מבוגר ממנו או עתיר נסיון ממנו, כדי לא להזמין חיכוכים בעבודה. הוא יקח צעיר ממנו. וזה בדיוק מה שהוא עשה. כך נהג גם ראש לשכת השר והיועץ לתקשורת אורי סביר. זה טבעי, אך יוצר עובדה חדשה: הצעירים מקדמים צעירים. גם במשרד החוץ יש בני 50 פלוס־מינוס, שכוחם עוד במותניהם אך כבר עתה הם כאילו הוטלו בצדי הדרך. לא מן הנמנע שדפוס זה יחול בעתיד, פחות או יותר, גם על שכבת בני ה־50 במפלגת העבודה.

האינדיבידואליזם המאפיין את בני ה־40 במפלגת העבודה עשוי אמנם להפריע להם לפעול במלוכד כדי להגיע לעמדות הנהגה. ייתכן גם, שהיעדר מנהיגים בולטים בעלי כאריזמה בקרבם — לעומת השכבה המקבילה בליכוד — יהיה גורם מעכב. עם זאת נראה, שהקו של הליכוד בשילוב צעירים בפוליטיקה ימשיך להכתיב את הטון ומפלגת העבודה תהיה אנוסה להסתגל אליו, או שהבוחרים לא יסתגלו אליה. לכן גם לבני ה־40 במפלגת העבודה יש, להערכתי, סיכוי לא רע להגיע לעמדות הנהגה תוך שנים מעטות בלבד.

רשות הקורא

קופ"ח, עובדות והכללות

לוי מורב התעורר לזעוק את זעקתו מן הרגע בו נזקק הוא לשירותי מרפאה מסויימת בתל־אביב, מאותו רגע ש„דלותה", כדבריו, ו„עליבות השירות" בה נגעו ישירות למשפחתו. לוי מורב לא התעורר לזעוק, בעוצמה דומה, כאשר במבצר 'צבים' נסחטו המשאבים מקופ"ח על־ידי החלטות כלכליות שהובילו בדיוק לכל מה שלוי מורב מתאר.

ללוי מורב נוח היום לשכוח את היש — בירושלים, בעיירות הפיתוח, בגליל, בנגב, בערבה ובתל־אביב. כן, גם בתל־אביב.

הכל מותר למר מורב, גם להשמיץ בלשון שלוחת רסן, תוך גרימת עוול נורא לקופת־חולים ולעובדות, ותוך שימוש בהכללות ובדמגוגיה אין קץ.

ללוי מורב מותר יש לו פיתחון, יש לו עט.

דוד תגר, דובר קופ"ח

לוי מורב מגיב:

במקום לענות תשובה עניינית, מעדיף דובר קופת־חולים לעסוק בהתרסות ובגידופים. הצרה היא, שהוא סותר את עצמו במו ידיו. בפיסקה השנייה כותב תגר: „... נסחטו המשאבים מקופ"ח על־ידי החלטות שהובילו בדיוק לכל מה שלוי מורב מתאר".

כלומר, מה שלוי מורב מתאר זאת אמת, אלא שהאשמה למצב שנוצר היא בהחלטות הכלכליות. ואילו בסוף מכתבו כותב דובר קופ"ח: הכל מותר למר מורב, גם להשמיץ בלשון שלוחת רסן תוך גרימת עוול נורא לקופ"ח ולעובדות".

נשאלת כמובן השאלה, האם אותו אדם כתב את המכתב כולו, או שמא כתבו אותו שני אנשים שונים. בחלק הראשון מודה דוד תגר בעובדות, ובחלק השני מאשים אותי דובר קופ"ח בגרימת עוול נורא לעובדות.

נ.ב. הכותב אינו מתייחס כלל לעובדות הקשות, המרות והנכונות שהוצגו בכתבה, ואיננו מנסה להפריך אותן. האם זה מקרה?

האשמה משוללת יסוד

ברשימתה של ד"ר מרים הלוי, תחת הכותרת „במקום חמש דקות בסניף רמת־גן — עולמה של מפ"ם לפי החבר משה סמולר" („על המשמר", 28.7.86), מבקשת בעלת המאמר לתפוס שתי ארנבות בבת־אחת: ראשית, לערוך חשבון נוקב עם משה סמולר, על משטר הדיכוי שהשליט כביכול בסניף רמת־גן, משטר שאינו מאפשר לה עוד להשתתף באסיפות הסניף, ושנית, היא תוקפת את נושא המערך, שלדעתה הביא את כל הצרות והמכאובים על ראשה של מפ"ם.

ניתוחה והערכתה על הקמת המערך, קיומו ותפקידו, הוא, לעניות דעתי, פשטני למדי וחד־מימדי. אכן, כל ניסיון מצד חברים מסויימים, משני המחנות, ליטול על עצמם את תפקיד החוזים ורואים את הנולד, בבחינת אני חזיתי, אני הזהרתי וגם התנגדתי, הוא נסיון שווא ולא רציני. כיוון שאני שותף לדעתה של מרים הלוי, שאין לבכות על חלב שנשפך, כי היותנו מחוץ למערך, במישור המדיני, היא עובדה קיימת ואין היום חבר אחד בשני המחנות המאמין שאפשר להחיותו, בנסיבות הפוליטיות הקיימות — אין גם טעם לחזור ולפתוח בוויכוח מחדש ולדוש בו עד אין סוף.

לטענתה של הח' ד"ר מרים הלוי, שתחת שלטונו של משה סמולר כיו"ר הסניף ניטלה כביכול מחברים רבים זכות הדיבור בריוני, ומקסימום הזמן המוענק להם, אם בכלל, האשמה זו היא בבחינת הוצאת כתם שחור ובלתי מוצדק על סניף מפ"ם רמת גן־גבעתיים. במשך 30 שנה כהן אני, יחד עם הח' משה סמולר וחברים אחרים, פעיל בכל מוסדות הסניף לא זכורה לי מגמה כלשהי למנוע מחברים לבטא את עצמם כראוי. קיום ושמירת עקרונות אלמנטריים הם סם חיים למען קיום חיי מפלגה סדירים, תקינים ומשותפים, ואינם פוגעים כלל וכלל בזכויות החברים לביקורת (שהיא אף מעוגנת בתקנון המפלגה).

שאול גולדמן, רמת־גן

חוסר טעם

בשידור „חצי היום" ברדיו השמיעו את השומעים בשירתה של אביבה גרנות, במסגרת „כוכב נולד", אותה אביבה גרנות העומדת לדין באשמת רצח. האם התכוונו להביאה לדוגמה או לעורר רחמים?

בכל מקרה נראה לי שזה חוסר טעם, ותרומתה להליך הסגירה לאלימות.

שמעון פלס, דליה

קודם כל השמות

לוי מורב, ב„הוטו אקונומיקס", „על המשמר", 24.10, כותב על התוכנית „להם" ועל בעיותינו עם עדות המזרח. הוא כותב על הצורך בקשר אישי, ולא בסטודיות מלמעלה. אולם איך ישתה מורב תה עם נענע עם עדות המזרח, אם לא יהגה את שם משפחתם בכוונה. את שלמה אלמליח („מ„להם") הפך לשלמה בהתבוט (מלמעלה)..

יובל בוקאי, חוריש

כל הנהוני הנשיא

למי נותן הנשיא רייגן את רשות השאלה כשהוא עורך מסיבת עיתונאים? ההגיון הפשוט אומר, שהוא נותן את רשות השאלה למי שהצביע ראשון או למי שעיניו נתקלו בו ראשון או אולי גם, לפעמים, למי שהוא מכיר. נכון? כלל וכלל לא. במסיבת עיתונאים כזו משתתפים יותר מ־100 עיתונאים ומתוכם מקבלים את רשות השאלה — אם נתמקד במסיבת העיתונאים שאני מתייחסת אליה, ה־37 במספר, זו שנערכה ביום ד' ה־11 ביוני ב־8 בערב — 13 איש בלבד. האם בחירתם מקרית? מתוכננת מראש? על־ידי הנשיא? על־ידי עוזריו?

זה סיפור שלם, מבחן לא מעט, אם כי לא לעיתונאים היושבים שם והנשיא לא מבחין בהם. אלינור קליפט, המסקרת את הבית הלבן עבור ה„לוס־אנג'לס טיימס", הסבירה את המצב בגליון ספטמבר של הירחון „האירפר".

הנשיא רייגן, כידוע, מצטיין בהופעות מצולמות בגלל עברו ההוליבודי. אבל הוא לא מצטיין בשליטה בעובדות ובשמות. האחרונות גם לא בשמיעה. לכן הבית הלבן משתדל לשלוט ככל האפשר במה שמתרחש במסיבות העתונאים בספסני טאנה. לא רק בתשובות הנשיא, אלא גם בשאלות הכתבים.

לפני מסיבת העתונאים האמורה התאמן רייגן יומיים בתשובות לשאלות, כאשר עוזריו משחקים את העתונאים. הוא שינן גם את סדר הישיבה במסיבת העתונאים, כפי שהכין הבית הלבן. וזאת לדעתו לא סתם באים ויושבים שם. לכל כלי תקשורת יש מקום מסומן עם שם הכתב. דובר הבית הלבן לארי ספיקס אמנם אומר שאין תכנון מדוקדק, אבל העובדה היא, שכתבים וארגוני חדשות מסויימים מקבלים את המקומות הטובים ביותר וכך גוברים סיכוייהם להיקרא על־ידי הנשיא לשאול שאלה.

העתונאים, לשם הסבר נוסף, מסודרים במעגל, המחולק לארבעה גושים. בכל גוש יש ארבע שורות. בשורה הראשונה, הקרובה ביותר לנשיא, יש בכל גוש ארבעה עד שישה מושבים. זו השורה שכולם רוצים לשבת בה.

בעלי השאלה הראשונה והשניה הם תמיד — זו מסורת עוד מתקופת הנשיא רוזוולט — נציגי שתי סוכנויות הידיעות הגדולות אי.פי ויו.פי.איי. הלן תומאס מיו.פי.איי, שהושבה בשורה הראשונה כמעט מול הנשיא, היתה, אפוא, השואלת הראשונה.

אנדריאה מיטשל מהאנ.בי.סי, הושבה בדרך־כלל בשורה הראשונה, כי הנשיא נוטה להבחין לעברה, כלומר לתת לה לשאול. הפעם היא מצאה עצמה בשורה הרביעית, כי קולגה שלה, קריס וואלאס, חתם על חוזה חדש עם האנ.בי.סי, המזכה אותו ב„זכות השורה הראשונה". זכויותיה הועברו, אפוא, אליו, והיא נאלצה להסתפק במושב ב„סיביר", כפי שהשורה הרביעית מכונה בפי פקידי הבית הלבן.

מה לא עושים הכתבים כדי שהנשיא יבחין בהם? מחלקת העתונות של הבית הלבן גילתה, שהנשיא מעריץ אדום. הצבע האהוב על רעייתו ננסי. העתונאים לא היו צריכים רמז נוסף. גם האפורים שבהם החלו לפתע להתקשט באדום במסיבות העתונאים. אחד כזה, לסטר קינסולבינג, היושב בשורה השלישית, בא לבוש בליזר אדום. הוא ידוע כמציג שאלות מביכות ובדרך־כלל הנשיא מתעלם ממנו. הפעם עיני הנשיא חלפו עליו והלאה ממנו אל הכתב „עם הפרח האדום", מאקס ממקקאריחי מה„באלטי ניוז".

שלושה שבועונים גדולים — ה„טיים", ה„ניוזוויק" וה„יו.אס. ניוז" — משחקים כסאות מוסיקליים בין השורה הראשונה, השניה והשלישית. במסיבת העתונאים של ה־11 ביוני היה תורו של ה„טיים" לקבל את השורה הראשונה. כתב ה„טיים" דייויד באקוויט רצה להבטיח בכל זאת, מעל לכל ספק, שהנשיא לא יפסח עליו. הוא רצה להכנס לכרטיסיה של הנשיא, ממנה הוא קורא את השמות שרשם לעצמו מראש. הוא אמר, אפוא, ללארי ספיקס, שברצונו לשאול את רייגן על „מלחמת הכוכבים" — סיפור השער של ה„טיים" באותו שבוע. ספיקס הסכים, בהיותו סבור, ש„מלחמת הכוכבים" היא נושא אידיאלי למסיבת עתונאים. אבל הנשיא לא הגיע כלל לבאקוויט.

גארי שוסטר מהסי.בי.אס, לעומת זאת, היה השואל הרביעי, על אף ישיבתו המרוחקת בשורה הרביעית. ב־1980 הוא סקר את מסע הבחירות של רייגן עבור ה„דטרויט ניוז", והתחבב על רייגן ונאנסי. מאז נוהג רייגן לחפש אותו בקביעות במסיבות העתונאים כדי לתת לו לשאול. כך עלתה קרנו המקצועית עד שלפני שנה שכר הסי.בי.אס את שרותיו.

שוסטר שאל את הנשיא לתגובתו על החלטת בית המשפט העליון לאשר את זכות ההפלה. רייגן ביקש משוסטר לחזור על השאלה אך עדיין לא קלט אותה והשיב על החלטה אחרת של בית־המשפט העליון בקשר לזכויות תינוקות שנולדו עם מום. השגיאה של רייגן אפיינה, כותבת אלינור קליפט, את כל הופעתו העלובה. מאוחר יותר הוא אמר, שהוא כל־כך התרכז בשאלה למי לתת את זכות השאלה, עד שהוא שכח מה היה אמור להגיד.

רונלד רייגן שכח מה להגיד

מחשבים
בעריכת רונית אדלר

החדשים של אראקום

חברת אראקום הציגה במסיבת עיתונאים שנערכה בתחילת השבוע מספר מוצרים חדשים לסביבת ציוד הקצה 3270 של יבמ.
אראקום קורפוריישן היא חברה אמריקנית שנוסדה ב-1985 על-ידי מוטי גורה, לשעבר מנכ"ל פיברוניקס. פרישתו של גורה לוותה במאבק משפטי עז בין שתי החברות. עתה הוא טוען כי קיימת חפיפה של פחות מ-10 אחוזים בין מוצרי שתי החברות וחפיפה כמעט מלאה דווקא עם מוצרי חברת אי.אי.אס.
לאראקום יש חברת-בת בלונדון, חברה ביוקנעם המשמשת מרכז פיתוח וייצור ונקראת „רמיר", וחברת שיווק בשם „מסוף" בהרצליה. היקף הפעילות של החברה בשנה זו היה 10 מיליון דולר, ומוטי גורה מקווה לשלש זאת בשנה הבאה, בדיוק כפי שעשה בעת שהיה מנכ"ל פיברוניקס. בשנה הקרובה מתכוונת החברה להתרכז יותר בשוק המקומי.
בין המוצרים שהוצגו היה גם מתאם פרוטוקולים המקשר בין עולם התקשורת 3270-יבמ לעולם ה-ASCII וכן מיני בקר הדומה ל-3174- יבמ עם ASCII ADAPTER אותו תשווק יבמ בעוד שנה.
אראקום פועלת בתחום המוצרים שיבמ נמנעת מלהיכנס אליו. במספר מקרים קיים גם שיתוף פעולה לא רשמי בין שתי החברות.

CM-4901 – מרכב של ארבעה ערוצי רביב יב"מ 99091 לקו קואקס או סיב אופטי

בשלושה ממדים

חברת RCM קיבלה את הנציגות של חברת „מיקרו קונטרול סיסטם" האמריקנית, והחל בשיווק תוכנית CAD לתחום המכאני.
נציג החברה האמריקנית, המבקר כעת בארץ, ציין כי בניגוד לתוכנות אחרות, העובדות ב-2½ ממדים בלבד, כלומר שרטוט בשני ממדים ואפשרות הצגה בשלושה ממדים, הרי בתוכנה CADKEY ניתן גם לשרטט בשלושה ממדים.
התוכנה הפופולארית ביותר כיום בארה"ב היא אוטוקאד. אולם זו תוכנה ליישומים כלליים. בארץ נפרצה תוכנה זו והיא מועתקת. בעולם, ישראל כבר נחשבת למדינה של דיסקט אחד. בתוכנת „קאדקיי" קיימת הגנה בקונקטור שניתן להעבירו ממסוף למסוף. מחיר התוכנה בארץ יהיה 3795 דולר בתוספת מע"מ.
RCM נבחרה לשמש כסוכנות עקב היותה משווקת בלעדית לרוב הפלוטרים המשווקים בארץ ובשל קשריה עם מערכת הבטחון.

קורס למאגרים בינלאומיים

קורס מבוא להכרת שירותי איחזור מידע ממאגרי מידע בינלאומיים, המיועד למנהלים, אנשי מדע וטכנולוגיה ולאנשי עסקים, ייפתח בחודש נובמבר הקרוב במרכז ההדרכה של אלנט בנאות אפקה.
הקורס יימשך לחצי יום, יגע בכל הנושאים הקשורים ברליית המידע המקוון (ON LINE) ומטרתו להעניק למשתתף את האמצעים לקבלת החלטות, כיצד להפעיל שירותי מידע חדשניים ולבחור ספקי מידע רלוונטיים בעולם.
במהלך הקורס תיערך התנסות באיחזור מידע ממאגרים בינלאומיים ומרכז המחשבים באלנט, תוך הסתייעות בתוכנה שפיתחה אלנט לצורך כך.

יותר טוב ממשקפיים

מעבדי מסך אלקטרוניים, במחשבים אישיים של יבמ, מסייעים למוגבלי ראייה לשפר את היכולת לקרוא ולתפקד בצורה טובה יותר. המערכת פותחה על-ידי חברת „VTEK" מארצות הברית, העוסקת בפיתוח מערכות למוגבלי ראייה ומשווקת על-ידי חברת „ת.ש.ר" (תיכנון שיפור הראייה) של קיבוץ געש, שהגדירה ליצרן את צרכי המשתמש הישראלי לצורך הסבת המערכת לעברית.
המערכת החדישה מאפשרת ללוקים בראייתם לקבל על מסך המחשב טקסטים בהגדלה של עד פי 16 מהגודל המקורי, לבחור רקע שחור או לבן לאותיות, בהתאם לצרכיהם. כמו כן ניתן לפצל את מסך המחשב לשני חלקים, בחלק העליון יופיע חומר בכתב רגיל ובחלק התחתון יופיע על המסך בהגדלת הטקסט שהקליד המשתמש.
לדברי עורך בלבן, מנהל המכירות של החברה, אין צורך בתוכנה מיוחדת על-מנת לקבל את ההגדלה וניתן להפעיל במערכת זו כל תוכנה המיועדת למחשב אישי של יבמ.

מימין לשמאל ובמאונך

מפעל לייצור מחשבי- מיקרו מתוצרת בורוז ייפתח בקרוב במחוז יונאן שבדרום הרפובליקה העממית של סין. בורוז תייצר במקום מחשבי B2X מצויידים בתוכנות יישומים בשפה הסינית, עבור השוק המקומי. על שיתוף הפעולה בין הממשל הסיני לבין חברות מחשבים גדולות בארה"ב, הוחלט כבר לפני כשנתיים והוא מיושם בשטח, תוך „קשיי קליטה" מרובים.
„עבור חברת בורוז, זהו המשך חקו הגודס מעורבות גבוהה במדינות שהן יעדי השיווק שלנו", אומר מייקל טייט, נשיא בורוז במזרח אסיה. מעורבות זו מתבטאת בפרוייקטים- משתפים רבים, שאותם יוזמת בורוז בשנים האחרונות במדינות העולם השלישי.
מספר פרוייקטים נוצרו כאחרונה גם בין חברות ישראליות לבין בורוז לפיתוח ולייצור טכנולוגיות – מחשב בתחום התוכנה והחומרה כאחד. חברת אלקטרוניקה ישראלית גדולה זכתה בפרוייקט בתחום ייצור אמצעי תקשורת מחשבים וחברה אחרת מייצרת בישראל את מתאמי המסופים של בורוז, עבור מדינות בהן הכתיבה היא מימין לשמאל.

דיוני התקציב — סימטה ללא מוצא

ביום שני האחרון, לאחר ששר האוצר משה נסים ונגיד בנק ישראל מיכאל ברונו סיימו את סקירותיהם לפני ראש הממשלה יצחק שמיר, אמרו יועצי רה"מ שיש להביא לקיצוץ נוסף בתקציב המדינה בשנה הבאה, כדי לאפשר הורדת מיסים, דבר החיוני לעידוד הצמיחה במשק. למעשה הדיון אצל שמיר סימן את תחילת הנוהל למערכה למען הקיצוץ.

מאת אילן אברהם

במשרד האוצר גברה זה מכבר ההכרה כי שנת התקציב הבאה תעמוד בסימן גרעון של כמה מיליוני דולר בתקציב. החור בתקציב הממשלה נובע לא רק מהגידול הצפוי בהוצאות על ביטחון ושרותים חברתיים, אלא גם מהירידה בהכנסות ממיסים שתוקפם יפוג. על אלה יש להוסיף את הרצון לבצע ליברליזציה של שוק ההון, הצורך לפרוע 1.9 מיליארד שקל לבעלי מניות בנקאיות שבהסדר באוקטובר 1987, והתוכניות להוריד את שיעורי המס על כל הבעיות הללו יש להוסיף את הצורך שרואים באוצר להבטיח ליצואנים „ריצפה" לרמת הרווחיות שלהם.
במקביל לעבודה שמבצע האוצר בהכנת תקציב המדינה, המושכת באופן טבעי את תשומת הלב הציבורית, ממשיך בנק ישראל לעבוד על הקווים לפעולה במדיניות המוניטארית ומדיניות שוק ההון. עבודה זו מתוארת על-ידי המשתתפים בה כ„חריש עמוק" שטרם היה כמותו בתולדות המשק. הכוונה היא, ליישום חלק מהשינויים המתוכננים בשני שטחים אלה כבר משנת התקציב הבאה. יש כבר היום מי שטוען כי תמונת המשק לשנים הקרובות תושפע מהתוצאות של המהלכים המתוכננים האלה, הן באוצר והן בבנק ישראל.
אחת השאלות המרכזיות עליהן יצטרכו להחליט באוצר ובבנק ישראל מתייחסת לאפשרות של ביצוע השינויים בשוק ההון, גם אם יתברר שהיקף הקיצוץ בפועל בתקציב לא יענה על הציפיות באוצר. גישה אחרת המושרשת היטב בקרב ראשי האוצר היא, ש„הרפורמה" בשוק ההון תהיה מעין „שארית", כלומר שהיקף השינויים יהיה מותנה במקורות שישארו לאחר שייסגר איזון תקציב המדינה. ככל שהקיצוצים יהיו קטנים יותר, כן יהיו צעדי הליברליזציה של הממשלה בשוק ההון קטנים יותר.
גם אם לגישה זו יש תמיכה רבה בקרב קובעי המדיניות לא בטוח שהיא תתקבל ללא ויכוח. כבר היום נבדקת האפשרות בבנק ישראל שפירמות יוכלו לגייס מקורות בשוק ההון ללא קשר עם גרעון הממשלה. הדבר יחייב שני שינויים מבניים: שינוי אחד נוגע לצורך לשנות את תנאי הגיוס של הממשלה, כך שיהיו שוויון והתחרות פתוחה בין הפירמות לממשלה בשוק ההון. שינוי שני נוגע לחוקי המס, כך שיבוטלו רוב הפטורים ממס הכנסה הקשורים לגיוס מקורות בשוק ההון.

הצעות רבות לפרעון מניות הבנקים

על מתכנני התקציב יהיה גם להכריע לגבי הצורה בה ינסו לפתור את בעית הסדר המניות הבנקאיות, אשר חלקם הראשון, בסך 1.9 מיליארד שקל, יגיע לפרעון באוקטובר 1987. לפני מקבלי ההחלטות באוצר ובבנק ישראל יעמדו כמה הצעות, כמו כזו של ועדה בראשות המפקחת על הבנקים גליה מאור, אשר הציעה כי הממשלה תמחוק חלק גדול מערך המניות של הבנקים, לאחר שתפרה אותן באוקטובר 1988. שר הכלכלה גד יעקבי כבר הציע לאפשר לבעלי המניות לפרות אותן בכל מועד הרצוי להם, לאחר יום הפרעון, ולהוסיף ריבית שתגדל ותלך עם תקופת ההחזקה. נוסף על כך, גם באוצר וגם בבנק ישראל מצפים לסיום עבודתה של ועדת עמנואל שרון, שאף היא התבקשה להכין הצעות לפרעון מניות ההסדר.
גם בתחום המיסוי, כמו בתחום שוק ההון, פועלת מעין גישת „שארית" בקרב ראשי האוצר. על-פי גישה זו, היקף הירידה בנטל המס ילווה בהיקף המקורות שישתחררו עם קיצוץ תקציב המדינה. זו הגישה שהוצגה ביום שני לשמיר על-ידי נסים וברונו. נגדה יש מי שמעמיד את האפשרות לבצע את הרפורמה בצורה שתשאיר את ההכנסות ממיסים ברמתן הנוכחית, למרות הורדת שיעורי המס.
גישה שנייה זו טוענת, שניתן לבטל חלק גדול מהפטורים ותשלומי ההעברה תמורת הפחתה ניכרת בשיעורי המס. בעלי דעה זו מצביעים על האפשרות לבטל את מדרגות המס של 50 ו־60 אחוזים תמורת ביטול קיצבאות הילדים לקבוצות אלו. אם כי הצעה זו היא בעייתית מאד, שכן מס הכנסה מוטל על יחידים, בעוד שקיצבאות הילדים באות לפתור בעיה של הכנסות משפחתיות. הצעה אחרת היא ביטול פטורים בחוק לעידוד השקעות הון, כשחלק מההטבה יהפוך למענק וחלק אחר יכוסה על-ידי מתן אפשרות להנפיק אגרות חוב בשוק ההון.
בתחום השכר יש באוצר מי שהגיע למסקנה כי לא יהיה מנוס בעתיד הקרוב מלהגיע לעיסקת חבילה נוספת, שלמעשה תבטל או תפחית את הפיצוי שהעובדים יקבלו על-פי הסכם תוספת היוקר. גם צעד זה יצריך הסכמה מצד האוצר להפחית את שיעורי המס. מצד שני, הדבר יצריך הסכמה עם ההסתדרות על מחירים ושער החליפין בשנת התקציב הקרובה.
כאשר יתכנסו ראשי האוצר להמשך הדיונים על התקציב, יעמדו במבחן כמה מההצעות שנסקרו עד כה. כבר היום מוסכם על הרוב שהפתרונות הקלים מן העבר, קיצוצים בסובסידיות והעלאת מיסים, אינם באים בחשבון. האוצר, ובנק ישראל, ניצבים איפוא לפני כמה התחלות קשות.

מגדלי החיטה דורשים מחיר סביר

על משרדי האוצר, החקלאות, התעשייה והמסחר לנהוג לפי הכלל של אי-אפליה בין יצרנים — סבור דוד דור, מזכיר ארגון עובדי הפלחה. לדבריו, משרדים אלה הכירו בעובדה שאחרי תקופת הקפאת מחירים הם דנו מחדש, ואישרו העלאת מחיר מוצרים לתעשייה בגלל התייקרות התשומות וההוצאות אחרות. התייקרות דומה בגידול החיטה, ולכן עליהם להכיר גם בכך.
ארגון עובדי הפלחה פנה למשרדי החקלאות והאוצר והסביר כי בשנה שעברה, תשמ"ו, עלו הוצאות הייצור השקליות בכ־19 אחוז. נתון זה, מרגיש דור, נמסר על-ידי רשות התכנון במשרד החקלאות. אגף התקציבים במשרד האוצר אינו מקבל זאת ומשחק כמו בעל-הבית של המדינה. רוצה — הוא מאשר מחירים; אינו רוצה — הוא מתעקש.
קביעת מחיר לחיטה המקומית איננו פשוט ובארגון יודעים זאת, טוען מזכיר ארגון עובדי הפלחה. במיוחד, כאשר הסכם המחירים בין הארגון לאוצר פג תוקפו ומנהלים מו"מ על הסכם חדש. מחיר חיטה, הוא אומר, נמוך עכשיו בצורה בלתי רגילה. טונה חיטה נמכרת בבורסה של ניו־יורק בפחות מ־100 דולר לטונה. הסיבה למחיר הנמוך — בריה"מ אינה רוכשת חיטה בארה"ב. הם רוכשים חיטה בשוק המשותף ובהודו, ומשלמים 80 דולר לטונה. בארה"ב המחסנים מלאים. המימשל משלם למגדלים עבור החיטה, ולכאורה הם צריכים לחיות שלווים. אך לא כך קורה. משבר מרחף עליהם והדבר בא לידי ביטוי בהפגנות ובמחאות.

תוקף ההסכם פג

דור מוסיף, כי בשנת 1982 נחתם הסכם לארבע שנים בין הארגון לבין משרד האוצר, הסכם שכאמור תוקפו פג עתה, ואשר לפיו התחייבה הממשלה לשלם למגדלי החיטה המקומיים מחיר שיכלול את מחיר החיטה בבורסה של ניו־יורק בתוספת עלות ההובלה לארץ וכן ביטוח והוצאות האיחסון בארץ. אז, בשנת 1982, מחיר החיטה היה גבוה ב־200 דולר לטונה, מזכיר דור, לכן המגדלים קיבלו 216 דולר לטונה, כאשר עלות הייצור המקומית היתה 182 דולר לטונה. כלומר, המחיר הבטיח 19% מעל עלויות הייצור, אך ללא הוצאות מימון. בשנת 1982 גם היו יבולים יוצאים מן הכלל, הוא מציין, אך זה שנתיים שמחירי החיטה בעולם נופלים, שכן שני צרכני חיטה גדולים, הודו וסין, נהפכו מצרכנים ליצואנים. במקביל התייקרה עלות הייצור בארץ, עקב עליית מחירי התשומות.
בשנת 1984 קיבלו החקלאים 220 דולר, בשנת 1985 ירדו התשלומים ל־193 דולר ובשנת 1986 רוצים באוצר להוריד את המחיר ל־175 דולר. במחירים אלה לא כדאי לגדל חיטה, אבל מוכרחים לגדל אותה, כי אין אלטרנטיבה אחרת בשטחי בעל (שטחים לא מושקים).

אין אלטרנטיבה לחיטה

שטחי המזרע של חיטה אשתקד היו 600 אלף דונם, מזה כשני שלישים שטחי בעל. בשטחים מושקים אפשר להגיע ליבול גבוה מאד, שאין דומה לו בעולם — 700 ק"ג גרעיני חיטה לדונם.
בארץ מגדלים זני חיטה אביביים בשל תנאי האקלים. בזני חיטה חורפית אפשר להגיע ליבולים עוד יותר גבוהים אך אצלנו אין אפשרות לגדל אותם — משום שתנאי הטבע והאקלים עדיין אינם בשליטתנו. יש הבאים אלינו בתביעה שנגדל גידולים אחרים במקום חיטה. אין אלטרנטיבה, קובע דור. בכל מיני כנסים, בארץ ובעולם, מחפשים אלטרנטיבה לחיטה, כי קשה להתחרות עם הודו, בנגלדש וסין, שם שכר העבודה שואף לאפס והם למדו לגדל חיטה. בשטחים קטנים אפשר לגדל תירס. ניסינו זאת לפני שנה ואז הטפנו, כי מחיר גרעיני התירס ירד מאד. כולם חכמים בעולם, וכולם גידלו גם תירס. גידולים חלופיים אחרים זקוקים למים והמים הם מצרך במחסור — ראה הוויכוח סביב הכותנה. כלומר, אין אלטרנטיבה וכדאי שבמשרד האוצר ידעו זאת, אומר דור.
לדבריו, אם החקלאים יילכו בדרך של האוצר, לא יזרעו, ושטחי החיטה ייהפכו נושא לשירי געגועים. ארגון עובדי הפלחה אינו מבקש טובות, אינו רוצה לעמוד בתור לאגף התקציבים. הארגון רוצה תנאים דומים לאלה שמקבלת התעשייה. איש אינו מעלה על הדעת לקבוע מחיר להלבשה לפי המחירים הנהוגים במזרח הרחוק, שם מייצרים חולצה בדולר בעוד עלינו לשלם כאן יותר מ־10 דולר לחולצה. האוצר והתעשייה והמסחר מבינים שיש תוצרת מקומית, ומחירה נקבע בהתאם לעלות הייצור, הוצאות המימון, הוצאות השיווק והרווח. כל אלה נשכחים כאשר מדברים עם חקלאים.
עוד אומר דור, כי על קובעי המחירים לזכור שמגדלי החיטה מוציאים בעת זריעת השדות, בחודשים נובמבר־דצמבר שני שלישים מס"ה עלויות הייצור. הוצאה זו כוללת: עלויות עיבוד השטח, עבודת מכונות, דשנים, זרעים וחלק מן הריסוס. על־פי עלות הייצור כפי שהיתה ב־1985, שהסתכמה ב־175 דולר לטונה, הוציאו המגדלים 118 דולר. שעה שאת התמורה הם קיבלו בעת הקציר בחודשים מאי־יוני־יולי. לדבריו, מגדלי החיטה אינם זוכים באשראי לייצור. בתחשיבים המקובלים במשרד החקלאות הובאה בחשבון ריבית שנתית של 14 אחוז, כאשר הריבית הריאלית לפני שנה, בסוף 1985, היתה בשיעור 82 אחוז. היום שיעור הריבית השנתית הריאלית 30 אחוז, במקום 14 אחוז בתחשיבי משרד החקלאות. את כל האשראי הזה משיגים מגדלי החיטה מהבנקים, ללא כל סיוע ממשלתי. כל הנתונים האלה אינם זוכים כלל להתייחסות מצד אגף התקציבים. אגף התקציבים נוקט מדיניות של קביעת מחיר לפי המחיר האלטרנטיבי בשוק העולמי, שאינו מבטא את הוצאות הייצור המקומיות אלא מצב תחרותי השורר בעולם כתוצאה מעודפים עצומים. אופן מחשבה כזה אינו מקובל על ארגון עובדי הפלחה.

חיים מרגליות

מחירם של תעלולי הריבית

כלכלני בנק ישראל הם אולי הגורם הצפוי ביותר במציאות הכלכלית המטורפת של המשק הישראלי. מדי כמה חודשים חוזרת על עצמה התמונה הבאה: הציבור נכנס לאמוק של קניות. בולמוס הקניות מכניס את כלכלני הבנק המרכזי להיסטריה של הרדרות בלתי מוסברות, ואז... „לפני החגים" „אחרי החגים" נשלף מהמגירות בבנק ישראל שיקוי קסמים: העלאת שער הריבית. העלאת שער הריבית מהווה בראות לדעתם של מומחי הבנק, מירשם בדוק לצמצום מיידי ברמת הביקושים במשק. בנקודה זו יש להם שותפים נכבדים בעולם האקדמיה.

מאת אוריאל בן־חנן

בספרם הידוע של דורנבוש ופישר „מקרו כלכלה" כותבים המחברים, ש„כיום יש הסכמה כמעט מלאה (בקרב הכלכלנים) כי ביקוש לכסף מושפע הן משינויים ברמת ההכנסה הלאומית והן משינויים בשער הריבית". אולם בהמשך מדגישים דורנבוש ופישר, כי השאלה המרכזית הנותרת פתוחה היא — מהו שיעור השינוי בשער הריבית אשר יביא לצמצום אפקטיבי בביקוש לאשראי. התשובה, כידוע, תלוי בגמישות הביקוש לכסף.
נראה כי כלכלני הבנק המרכזי למדו את הדרישה בספרם של דורנבוש ופישר בחריצות ראויה לציון, אך כפי שהדברים נראים עתה — ביכרו להתעלם מהסיפא.
בשבוע שעבר, „אחרי החגים", העלה בנק ישראל את הריבית הבסיסית במשק (ה„פריים") בשליש האחוז לחודש. כלכלני הבנק טוענים, כי ייקור הריבית מ־1.25% ל־1.58% בחודש, ייקור של כ־4 אחוזים בשיעור שנתי, יבלום את הביקוש לאשראי במשק. מנתונים ראשוניים שנתקבלו השבוע במערכת הבנקאית מסתבר, כי הצרכן הישראלי נותר אדיש להעלאה זו.
משהו השתבש בחישוביהם של כלכלני בנק ישראל. הדרך הקלה ביותר לתרץ את השיבוש היא להטיל, כרגיל במקרים כגון אלה, את האשמה בצרכן הישראלי. צרכן שהוא כידוע בלתי רציונאלי וכו'. מסתבר שלא קרא כנראה את הדרישה בספרם של דורנבוש ופישר. סביר להניח, כי העלאה דומה של שיעורי הריבית בארה"ב לדוגמה אכן היתה מביאה לשינוי דראסטי בהתנהגות הצרכנים במשק האמריקני. מכאן עוד עלולים כלכלני הבנק המרכזי להגיע למסקנה שעל מנת „לחנך" את הצרכן הישראלי ליותר רציונאליות יש מקום להענישו על־ידי העלאה נוספת בשיעור הריבית, וכבר היו דברים מעולם.

הצרכן הישראלי לא טיפש

אם, לפני שיוחלט להעלות את הריבית פעם נוספת, כדאי לכלכלני הבנק לבדוק באופן ענייני את הסיבות לכשלונות החוזרים ונשנים של תעלולי הריבית בהם הם נוקטים, והשפעתם על המשק. אחרי הכל יתכן שהצרכן הישראלי הוא אולי משוגע, אך בוודאי איננו טיפש.
השאלה הראשונה לה יש להידרש היא, מדוע שינוי של 4 אחוזים בשער הריבית ברמת אינפלציה שנתית של 20% איננו משנה את רמת הביקוש לאשראי. השאלה השניה היא, האם במצבו העדיין של המשק כיום, ודווקא נוכח היעד של ייצוב המשק ברמת אינפלציה חד־ספרתית, יש מקום לשימוש בכלי מוניטארי דוגמת ייקור שער הריבית?
גם בלי לערוך סקר אקדמי ממצה ברור לכל משתתף־מסתכל בעגינת הקניות של החודשיים האחרונים, כי ייקור הריבית בשליש האחוז לחודש לא ישפיע על בולמוס הקניות של מר ישראלי, להיפך. יתכן כי עצם פעולת הייקור עלולה להגביר את בולמוס הקניות. נוצרות ציפיות המגשימות את עצמן. ביקור חטוף בחנויות למוצרי אלקטרוניקה מלמד, כי מר ישראלי אינו נרתע מקניית מדיחי כלים ותנורי מיקרוגל בתשלומים שקליים שווים, המגלמים בתוכם עשרות אחוזי ריבית שנתיים. הרבה מעבר לייקור של שליש האחוז לחודש.
תאמרו, שיגעון? לאו דווקא. מר ישראלי הוא צרכן נבון, הוא יודע כי בשנה שחלפה הפסיד עשרות אחוזים מכספו, בכך ששמר אותו בנכסים נזילים דולריים (פת"ם בלטות) או צמודי דולר (מניות בנקאיות וכד'). ראשית, מאחר ששער הדולר לא נשתנה, נשחק כספו בכ־20 אחוז, כתוצאה מעליית המדד בשנה האחרונה. שנית, כאילו לא די בכך, באה השחיקה בשער הדולר עצמו והקטינה את כוח הקניה של סל המוצרים המיובאים אותו ביקש לרכוש בבוא היום. לפני שנה כבר היו בידיו 15 אלף דולר לרכישת מכונית משפחתית צנועה מתוצרת גרמניה. היום אותה מכונית בדיוק עולה קרוב ל־20 אלף דולר. מר ישראלי למד איפוא, כי חיסכון על חשבון צריכה מיידית איננו משתלם תמיד, למרות הנאמר בתשדירי השרות בטלוויזיה. יתירה מכך, היום הוא גם יודע כי במקרה שהדולר יתחזק בשוקי העולם, ניוד שער החליפין של השקל לעומת הסל לא ימצה אותו כמלוא העלייה המקווה.
לכן, בחודשים האחרונים רץ מר ישראלי וממיר את חסכונותיו במוצרים בני־קיימא. לא סוד הוא, כי מי שקנה בתחילת השנה את אותה מכונית אירופית לה התאווה הרוויח, דולרית, הרבה יותר מהאלטרנטיבה של השארת כספו בבנק. אחת האינדיקציות הברורות המאוששות את התסריט שצוייר לעיל היא ירידת שערו של הדולר השחור והתייצבותו ברמת שער החליפין הרשמי.
אולם זוהי רק סיבה חשובה אחת לבולמוס הקניות שאחז בצרכן הישראלי. סיבה נוספת חשובה לא פחות היא במישור הציפיות. למישור זה תורמים באופן פרדוקסאלי גם תעלולי הריבית נוסח בנק ישראל. למרות שורת המדדים הנמוכים בהם מתבסס המשק בחודשים האחרונים, יודע הצרכן האלמותי כי אם לא ינקטו צעדים ממשיים להקטנתו של הגרעון הממשלתי, החגיגה עומדת להסתיים. לטעמו, המשק הישראלי עדיין רחוק מלהיות יציב די צורכו והראיה, הזוחלה האיטית כלפי מעלה במדדי שלושת החודשים האחרונים.

עצבנות מלמעלה מחזקת את הציפיות

ראיה נוספת מסופקת לצרכן הישראלי על־ידי התנהגותם העצבנית של קברניטי המשק — כאשר הם מורים לייקר את הריבית. הצרכן יודע, ממש כשם שכלכלני בנק ישראל יודעים, כי ייקור האשראי מוביל בסופו של דבר לייקור המוצרים המיוצרים במשק. במלים אחרות, האינפלציה תתחדש ביתר שאת. לכן, עליו להספיק ולקנות כבר היום את שתכנן לקנות בחודשים הקרובים.
ברור כי במידה שכלכלני בנק ישראל יוסיפו וייקרו את שער הריבית נוכח המשכו של גל הקניות, בה במידה הם ימשיכו לתרום להצדקתן של הציפיות, אשר את תוצאותיהן הם מבקשים למנוע היום. בתקופה בה המשק איננו מיוצב צריכים היו ראשי המערכת הכלכלית לנהוג משנה זהירות דווקא כאשר הם נוקטים בצעד המוניטארי של העלאת שער הריבית.
ניתן היה אולי להצדיק צעד כזה של הבנק המרכזי, אילו הפער שנתגלע בביקושים המקומיים היה נוצר כרובו על־ידי גידול מאסיבי בצריכה הפרטית. אולם נתוני הצריכה הפרטית ברביע השני של 1986 אינם מצדיקים הנחה זו.
מירב העלייה בצריכה הפרטית נוצרה כתוצאה מיבוא מוצרים בני־קיימא שגדלו בכ־30% בו בזמן שבסעיפי הצריכה האחרים (מזון, הלבשה והנעלה, דלק ומאור) היתה עלייה של אחוזים ספורים בלבד. ההשפעה הנודעת לגידול זה בצריכה על הביקושים המקומיים ועל מאזן התשלומים איננה גדולה.
מאידך, ברור, כי רכישת מוצרים עתירי־מיסוי מקטינה את הגרעון הממשלתי. על כן יתכן שבסופו של דבר, באופן פרדוקסאלי, ההשפעה הכוללת של הגידול בצריכה על מאזן התשלומים ועל רמת הביקושים במשק היא אפילו חיובית. הסיבה המרכזית לרמת הביקושים הגואה איננה הצריכה הפרטית, אלא — עודף הביקוש הממשלתי.
לכן אחת מן השתיים: אם אכן היעד המרכזי היום הוא הורדת רמת המחירים, אזי במצב של חוסר יכולת לריסון ציבורי על קברניטי המשק להשלים עם פער קבוע במאזן התשלומים כגורל הגרעון הממשלתי. לחילופין, אם היעד המרכזי היום הוא צמצום הביקושים במשק דרך מנגנון המחירים, יש לרדת בגלוי מרעיון הייצוב ולחזור לשיעורי אינפלציה תלת־ספרתיים, תוך חזרה על הניסיון הידוע של שחיקת כוח הקנייה שבידי הציבור. שני היעדים גם יחד, היינו צמצום רמת הביקושים במשק, ושמירת רמת אינפלציה חד־ספרתית, יכולים להתקיים רק אם תצמצם הממשלה את הוצאותיה. תרגילי ריבית לא יועילו ולא יוכלו לטשטש את חוסר יכולתה של המערכת הפוליטית להתמודד קודם כל עם ריסון צריכה שלה.

תוכנית חומש:
9 מיליארד דולר יצוא תעשייתי בסוף העשור

היצוא התעשייתי ללא יהלומים, שב־1985 הסתכם בכ־5.6 מילארד דולר, יגיע ב־1990 לכדי 9 מילארד דולר — על־פי תחזית כלכלני היחידה לתכנון תעשייתי במשרד התעשייה והמסחר, במסגרת תוכנית חומש תחת הכותרת „יעדים לפיתוח התעשייה בישראל 1985־1990".
התוכנית „המהווה בסיס למדיניות משרד התעשייה והמסחר בשנים הקרובות, מציגה את יעדי הצמיחה בתעשייה ואת האמצעים להגשמתם עד 1990. מחברי התוכנית מתנים את השגת היעדים המפורטים בתוכנית במילוי שורה של תנאים.
התוכנית צופה כי התפוקה התעשייתית, שגדלה בשיעור שנתי ממוצע של כ־4.2 אחוזים בין השנים 1979־1985, תגדל בקצב של כ־5.5 אחוזים לשנה בין 1985 ל־1990, ותגיע להיקף של כ־22 מילארד דולר. עוד צופים, כי היצוא התעשייתי ללא יהלומים, שגדל בשיעור שנתי ריאלי של כ־8.5 אחוזים לשנה בתקופת 1979־1985, יגדל בשיעור של כ־12 אחוז לשנה בתקופת הפעלת התוכנית.
כלכלני משרד התעשייה והמסחר קובעים, כי שני שלישים מתוספת התפוקה יבואו מן הגידול ביצוא, והענפים המובילים יהיו ענפי התעשייה המתוחכמת, בעיקר מתכת ואלקטרוניקה. משקלה של קבוצה זו ב־1970 10 אחוזים, עלה ל־35 אחוז ב־1985 ויגיע לכ־40 אחוז ב־1990. במשרד טוענים, כי המשבר הנוכחי בענף האלקטרוניקה, ובסחר העולמי של מוצרים בטחוניים, לא ישנה באופן מהותי את מגמות ההתפתחות של הענף לטווח ארוך.
התוכנית צופה גם התרחבות מהירה ביצוא מוצרי הלבשה, בעקבות הסכם איזור הסחר החופשי עם ארה"ב והתחזקות המטבעות האירופיים. לעומת זאת, צפויה האטה בביקוש למוצרים אלה בשוק המקומי.
במשרד התעשייה והמסחר מעריכים, כי בתקופת התוכנית יתוספו לתעשייה כ־30 אלף עובדים — כרבע מהנדסים, הנדסאים וטכנאים. היקף השנתי של ההשקעה הגולמית יגדל בתקופה זו בכ־50 אחוז, לעומת היקפו בשנים 85־80, וההוצאה השנתית על מחקר ופיתוח תעשייתי תגדל מכ־225 מיליון דולר ב־1985/86 לכ־375 מיליון דולר ב־1990.

אורי נחשון

מנסים את מזלם גם אצל שמיר

גלגלי הבורסה
מימוש רווחים במניות הכבדות

ערך השוק של המניות הרשומות ירד אתמול ב־0.05%, אף על־פי שהיו בהן יותר עליות מאשר ירידות שערים. מימוש רווחים פגע יחסית יותר במניות הכבדות. במניות ההסדר היה עודף היצע של 1.8 מיליון ש"ח וערך השוק שלהן ירד ב־0.04%. בשוק איגרות החוב היה עודף היצע של 2.5 מיליון ש"ח בצמודות למדד הסובלות מהנפקות של בנק ישראל. בצמודות לדולר היה עודף ביקוש של 0.4 מיליון ש"ח.
בנק ישראל יציע מחר לציבור במיכרז 3 סדרות חדשות של איגרות חוב בערך נקוב כולל של 100 (מאה) מיליון ש"ח, מזה 60 מיליון ש"ח בסוג „שגיא" לחמש שנים במחיר מינימום של 90% מע"נ, 25 מיליון ש"ח מסוג „גליל" לשבע שנים במחיר מינימום של 86.5% מע"נ ו־15 מיליון ש"ח לעשר שנים במחיר מינימום של 82.5% מע"נ.
סל המטבעות עלה אתמול ב־0.32% ל־1.4918 ש"ח, ושער הדולר היציג עלה ב־0.19% ל־1.4924 ש"ח. דולר נוסעים — 1.7767 ש"ח. הדולר השחור נע בנטייה לירידה בין 1.475 ל־1.49 ש"ח.
בשוק המניות עלו אתמול 136 שערים, לעומת 131 שירדו ו־121 שנשארו בלי שינוי. מהם עלו 20 ב־5% ויותר ו־14 ירדו ב־5% ויותר. נרשמו 3 „מוכרים בלבד" ו־1 „קונים בלבד". המחזור בשוק המניות הסתכם ב־9.6 מיליון ש"ח.
במניות ההסדר היתה מגמת שערים מעורבת. עלו (ב־%): אי די בי ב' — 0.8; מזרחי מ' — 0.4; כללי — 0.2, לעומתן ירדו: אי די בי א' — 0.2; אגוד ר"ג — 0.1; פועלים ש' — 0.1; פועלים מ' — 0.3; מימון סחר 5 — 3.4. תשואותיהן השנתיות נעו בין 16.78% (בליל) ל־17.02% (הפועלים מ' ודיסקונט א'). הפועלים ש' — 16.82%.
במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר היתה מגמת שערים מעורבת. עלו הספנות 0.1 — 14.5; הספנות 0.5 — 14.9; אי די בי ב' — 0.8, לעומתן ירדו מי בי — 11.0; הבינלאומי — 11.0; אוה"ה — 3.6.
במניות החרושתיות בלטו העליות ב־10%: ניקוב 5, טרומאסבסט תאת 1. התעניינות עוררו העליות בשיעורים נמוכים יותר: אלרון ב־0.7%; כלל תע"ש א' — 11.0; חיפה כמיקל — 11.0; מפעלי נייר — 1.1, לעומתן ירדו ב־%: הראל 5 — 12.4; אמנתים — 10.0; בוגוכין 5 — 10.6; אקרשטיין אופ' — 24.1; אורים — 11.3; המשרת הישוב — 10.4; מאגרי לפנוגל — 0.9.
בשוק איגרות החוב נרשמו אתמול יציבות, ונטיות לירידה עד 2% בצמודות למדד. בצמודות לדולר נרשמו עליות קלות. המחזור בשוק איגרות החוב הסתכם ב־5.2 מיליון ש"ח, מזה כ־1.6 מיליון ש"ח בצמודות. כ־80% למדד בלבד.
במלווה קצר מועד נעו התשואות השנתיות בין 19.65% ל־20.9%, תוך מחזור של 1.2 מיליון ש"ח.
„לאומי חברה למימון" פרסמה אתמול תשקיף להנפקת איגרות חוב צמודות למדד בסך 12 מיליון ש"ח ע"נ.
„חופת בימקלים" הודיעה, שאלה, ארגמן, אברהם, פינקלמן אבינועם, זמיר צבי וצבי חיים חדלו לכהן בדירקטוריון החברה. דירקטורים אלה היו בדירקטוריון של „חופת בימקלים" כנציגים מטעם „בתי זיקוק" ו„דלק".

אלחנן הורוביץ

ירידה של 25% בהוצאת ספרים

21 עתונים יומיים הופיעו בארץ בשנת 1985, 9 מהם בשפה העברית. כן הופיעו 89 שבועונים (למעט מוספי סוף שבוע של העיתונים היומיים) ודו־שבועונים. בסך־הכל הופיעו בארץ בשנה שעברה 911 עיתונים ותקופונים, מהם 330 שראו אור לראשונה בין 1981 ל־1985 — נמסר בשנתון הס. כי החדש העתיד לצאת לאור בתחילת החודש הקרוב. עוד נמסר בשנתון, כי מכלל העיתונים והתקופונים שהיו פעילים בארץ, 63 הופיעו בשפה הערבית.
השנתון מוסר כי בשנת 1984/85 הופיעו בארץ 9 מיליון עותקים מכלל הספרים שהוצאו לאור אותה שנה בארץ. ירידה של 25% במספר עותקי הספרים לעומת 12 מיליון העותקים בשנת 1982/83. בסך־הכל הוצאו לאור בישראל 4,200 ספרים בשנת 1984/85 לעומת 4,400 שנתיים קודם לכן.
53 אחוז מהספרים שיצאו לאור אשתקד הופיעו במהדורה ראשונה או מחודשת, בדומה לשנים שקדמו. 36 אחוז מהספרים היו בתחום הספרות והשירה, כשליש מהם ספרי ילדים. חלקם של הספרים במהדורה ראשונה או מחודשת, שנכתבו במקורם בעברית עלה מ־63 אחוז בשנת 1982/83 ל־68 אחוז בשנת 1984/85.

העורך הכלכלי: צבי טימור

אבי אולשונסקי לתפקידים נוספים במערכת הבינ"ל של בנק הפועלים

בבנק הפועלים השלימו את ארגונה המחודש של המערכת הבינלאומית של הבנק. אבי אולשנסקי, משנה למנכ"ל הבנק, שנתמנה כאחרונה כאחראי על המערכת הבינלאומית, מונה כיו"ר מועצת המנהלים של בנק הפועלים בשוויץ וכחבר במועצות המנהלים של החברות הבנות הבנקאיות של בנק הפועלים בקנדה ובאיי קאימן. אלכסנדר יוכטמן נתמנה כאחראי על מחלקת שלוחות הבנק בחו"ל ומחלקת סחר־חוץ. יוכטמן גם אחראי על מרכז היצואנים המיוחד שמפעיל הבנק.
אלי זמיר יהיה אחראי על נושאי מטבע חוץ, יבוא יצוא ופעילויות בקרב תיירים ותושבי חוץ.
מינויים נוספים: יוסף ירום — עוזר מנכ"ל ומנהל מחלקת שלוחות חו"ל, שמואל שקד — מנהל מחלקת סחר חוץ, זמיר סופר — מנהל סניף הסיטי של הבנק בלונדון.

א.צ.

„חשב" תשווק שירותי מידע כלכלי־פיננסי במחשב

„חשב", היחידה הכלכלית־פיננסית לשירותי ניהול, שהתפרסמה במחירוני השתנים שהיא מפיצה, מעמידה מעתה לרשות לקוחותיה בנק מידע פיננסי־כלכלי, אליו ניתן להתקשר באמצעות מערכת ממוחשבת.
במאגר הנתונים של „חשב" ניתן למצוא נתונים שונים על כל מדדי המחירים מאז קום המדינה, נתונים על מחירי כסף ממקורות שונים ותשואות על סוגי השקעות, שערי ריבית בשווקים בעולם, שערי מט"ח בארץ מאז קום המדינה, הוצאות אחזקת רכב ומחירי מכוניות חדשות, שכר עבודה חודשי ויומי, מחירי אנרגיה, מים, טלפון, מקרקעין ולתורות בשוק הבינלאומי, וכן הוראות מעודכנות של שלטונות המס והמוסד לביטוח לאומי.

● מחלקת החקירות של מס הכנסה ערכה בשבוע שעבר מבצע חקירות וחיפושים אחר מפעילי מערכות טלוויזיה בכבלים באיזור הגליל המערבי בשיתוף משטרת ישראל ואנשי משרד התקשורת. במהלך החיפושים שנערכו בצפון, נהריה, כרמיאל, סכנין, בענה, יענה, גרנות ויקוה נתפסו מסמכים הכוללים מחברות ופנקסי חשבונות, מפעילי התחנות ובעליהן נחקרו ונפתחו להם תיקי חקירה.

בעריכת עלינא תורי

שביל היחיד לרשות הרבים

יעקב עמית ז"ל — שנה למותו

שנה עברה מאז נפטר יעקב עמית, ואנו חשים ביתר כאב את היעדרו. לא פעם אנו מבקשים את עצתו ואת עזרתו בפתרון בעיותינו, ולשווא. אנו חסרים את דקות תחושתו ואת תבונתו החודרת המעמיקה לא רק בהוויות העולם הגדול, אלא גם בשאלות יום־יום של הקיבוץ, שאנו מתחבטים בהן. השאלה מה היה אומר יעקב בנושא זה או אחר עולה מדי פעם ואיננו נותנים לכך ביטוי. רבים מחברינו שותפים לתחושה זו על אבידה שאין לה תמורה, אף שכאנשים מלומדי נסיון־חיים אנו נמנעים מלהתלונן על הבלתי־נמנע.

בהעלותי זכרונות מהשנים שעשיתי במחיצתו, אני תוהה תמיד על ייחוד דמותו ודרכו של האיש, שאני חייב לו כה הרבה. דומה שנפשו קורצה מאיזו ספירה גבוהה, שממנה נאצלו אצילות נפשו, דקות הרגשתו ובהירות הגותו, ששום ספיקות ולבטים לא יכלו להן, גם אם לא היו זרות לו חולשות אנוש.

יעקב היה מסור ונתון תמיד לענייני הכלל, לרשות הרבים, ושביל היחיד שלו, חיפושיו ותפתוליו האישיים, נשארו נעלמים גם מחבריו הקרובים וגם עם יקיריו, בני ביתו, לא הירבה לדבר עליהם.

יעקב נודע בליטא כ"מנהיג הראשי" של השומר הצעיר, אך לתואר זה היתה בשבילו רק משמעות אחת — אחריות כבדה לגורל התנועה, ללא שמץ התנשאות ושררה. כל אופיו ודרכו החינוכית נגדו את הגישה הסמכותית, שרווחה בקרב כמה ממדריכי התנועה. מנהיגותו של יעקב נראתה לנו, חניכיו הצעירים, טבעית ומובנת מאליה. ובכל זאת, לא כן היתה למעשה. דרכו היתה בלתי־שגורה, שונה מזו של חבריו וחניכיו.

בבואו לקן קובנה, כשחזר לעיר מולדתו מן ה"גלות" במאריופול שבאוקראינה, היה כבן שמונה־עשרה. מיד נתבלט ביכולתו החינוכית, ועד מהרה הוטלה עליו הנהגת הקן. הוא לא היה אז תלמיד, כרוב חבריו, ועבד כמנהל־חשבונות כדי לסייע למשפחתו העמלה. הוא היה שונה מחניכיו גם בעניין אחר. רובם היו תלמידי גימנסיות עבריות, ואילו לשונו של יעקב, בכתב ובעל־פה, היתה רוסית. בלשון זו כתב גם בתקופה מאוחרת יותר את מאמריו היפים, שתורגמו בידי אחרים. משך שנים מעטות נעשה יעקב לאמן הלשון העברית, השולט באוצרות ניביה ומשחקי מליה. גם בדבריו על־פה היה בעל סגנון עברי צלול ומדויק, ועם זה היו משפטיו טעונים מתח פנימי ופתחו פתח לאפיקי מחשבה רחבים. את שליטתו בעברית ובתחומי דעת רבים — פסיכולוגיה, מדעי החברה, היסטוריה, פילוסופיה, מדעי היהדות, תורת החינוך — רכש לא בבית אולפנא אלא בעבודה עצמית שקדנית, בהיותו נושא בעול הנהגת התנועה.

יעקב למד על מנת ללמד אחרים, ב"קיבוצי הגדודים" (פעולות היחידות החינוכיות) וב"מושבות המנהלים". מישנתו היתה סדורה, אך דרך הרצאתו רחוקה מיבושת שכלתנית. האהבה לשירה וליצירה האמנותית הזינה את רוחו לא פחות מדברי ציון, ולא פעם היו הרצאותיו ספוגות נימות לירית, שהרטיטו לבבות. הוא נעשה מחנך ב"בית הילדים" הקובנאי מיסודו של ד"ר ז. להמן, שם הוקמה "בקתת הבונים" של השומר הצעיר. היתה זו פואימה פדגוגית, שבסופה הפך נוער־רחוב מ"ילדי המלחמה" לנושא של מפעל חינוכי גדול — כפר הנוער בן־שמן.

"סיסמתנו היא" — כתב אז יעקב — "חיי קיבוץ מתוך עבודה בארץ־ישראל העובדת... אך איננו שוכחים אף לרגע, שפה, בגולה, נשארים ויישארו המונים המונים מבני עמנו, וביניהם אלפים סובלים ונרכאים. גם להם יד נושיטה נלך אל העם!"

דבריו של יעקב מצאו אוזניים קשובות. עשרות רבות של שומרים ושומרות נענו לקריאתו, אחרים מהם נכנסו לעבודה בבתי־יתומים, ואחרים התפזרו כמורים בעיירות ליטא, הקימו קינים חדשים וביססו את הקיימים. מאז היתה לתנועה אחיזה איתנה גם בנוער העובד.

בשנות המשבר החמור בארץ, 29־1926, שהיה מלווה ירידה המונית, שגרמה להת־פוררות בשורות "החלוץ", התמסר יעקב לפעולה ברחבי התנועה, ובתוך השפל הכללי, היא עמדה כסימן של התרחבות מתמדת ותיזוק כוחה בהכשרה.

רב היה חלקו של יעקב בהתפתחות זו ובהכרעה לקראת ההגשמה העצמית, אף כי לא היה בין המחמירים ו"דוחקי הקץ", שתבעו את הרחקתם המיידית של הבלתי־מגשימים. הוא האמין בכוחה של פעילות חינוכית־רעיונית, שתעמיק את הכרתם של "הפוסחים על שתי הסעיפים": "לא לנו דרך של כפייה" — כתב — "הכפייה באה במקום שחסר כוח פנימי, כשנסתם מקור ההתעוררות העצמית ופורחת לה הנשמה היחידה".

עם ייסוד הקיבוץ הארצי, ב־1927, עברה נקודת־הכובד לבירור האידיאולוגי. ליעקב היה תפקיד מרכזי בליכוד התנועה סביב דרכו של הקיבוץ הארצי ובחתירה לאיחוד פוליטי רחב עם שמירת עצמאותה הרעיונית והחינוכית של התנועה.

דרכו של יעקב מאז עלייתו לארץ ב־1929 — לקיבוץ ליטא שבכנימינה — היתה רצופה קשיים ומאבקים רבים, שרובם אינם ידועים. לא נספר כאן עליהם, אך נציין כי לאורך כל דרכו הוא נשאר יעקב שלנו — האיש ששורשיו העמוקים בביתו הקיבוצי, אף כי נוטו פרוש למרחקים. לא היתה בעיה קיבוצית־פנימית, יומיומית, או בעיה אישית של אחד מחברינו, שהיתה חשובה בשבילו פחות מענייני "על המשמר", אותו ערך במשך שלושים שנה, ויום־יום עמד במערכותיו הפוליטיות והאידיאולוגיות, ומילא את תפקידיו במוסדות המפלגתיים, ההסתדרותיים והציוניים, בהם היה מכובד ומקובל על כולם, ממש כמו שהיה חביב על ילדי הקיבוץ ונכדיו.

מתינות הופעתו, הגיונותו החברית, ההומור הקל בשיחתו — חיבבוהו גם על יריביו. אך לא טישטשו את נחישות הגנתו על העקרונות ועל הדרך, שהיתה לו גם דרך־חיים. הופעתו בחגי הקיבוץ ובמסיבותיו, שהיתה למסורת, הישרו רוח של חזון, בהיותם מכוונים "לזמנם ומעבר לזמנם." הוא כיבד את הזיקה העמוקה למורשת־העבר, לאוצרות־הרוח של העם, כשפניו נטויות לעתיד, ליצירת חיים חדשים. הסגולה היקרה ביותר שלו — היתה אהבת האדם והכבוד לאדם, בלי הבדל בין גדול לקטן.

גם בערוב יומו, וכשניטל מאור עיניו, לא פגה רוחו ולא נס ליחו. הוא המשיך בפעולתו הספרותית והציבורית, והתייח־סותו העירנית, לענייני הקיבוץ והתנועה, בזכות רעייתו ברייגקה, שהיתה לו לעיניים ולמשען נאמן.. את כתיבת הספר על קורות התנועה בליטא, ואת עריכתו, סיים ימים אחדים לפני מותו, כך נחתמה מגילת־חיים ברוכת חזון ועתירת מעש, כשנקודות האחרונות נשקה לראשית.

יעקב איננו וספר חייו תם ונשלם — אך אורו יורח עוד הרבה שנים אחריו.

דניאל בן נחום

מסך ראשון

מסע ארוך אל תוך הנשמה

מאת גיורא מנור

"מסע ארוך אל תוך הלילה", מחזה מאת יוג'ין או'ניל, בימוי: יונתן מילר, תפאורה: טוני סטרייג'ס, תלבושות: וילה קים — הצגה אורחת בתיאטרון "הבימה" בהשתתפות ג'ק למון, ביתאל לסלי, קוין ספייסי, פיטר גאלאהר וג'ודי מקקלינטוק.

בעוד שנתיים ימלאו 100 שנה להולדתו של גדול המחזאים האמריקנים, או'ניל. בארץ אין מציגים משום מה בשנים האחרונות את מחזותיו, שהיו בשנות ה־50 וה־60 להיטים של ממש. הקבוצה האורחת מביאה עימה גירסה מעולה של אחד ממחזותיו האוטוביוגראפיים, שכולם ניתוח נוקב וחסר רחמים של משפחתו של המחזאי. את אביו, שהיה במציאות שחקן ידוע, ששיחק 40 שנה את אותו תפקיד, זה של הרוזן ממונטה כריסטו, מגלם ג'ק למון. מי שמצפה לראות כוכב גדול מוקף נמושות, כפי שהיה נהוג פעם בתיאטרוניהם של כוכבים־מנהלים, יתאכזב. כי למון הוא כוכב אמיתי, אם כי אין לו גינוני כוכבות, והוא מגלם את השחקן הקמצן והאגוצנטרי, שמשפחתו מתפוררת לעיניו, שעה שעינו שלו נתונה רק בכוס, בעזרת שפע פרטים זעירים, המספרים סיפורים שלימים, כגון האופן שלו להחזיק את כוס המשקה שאינה משה מידו. הוא אינו אוחז בה מבחוץ, אלא בשתי אצבעות מבפנים, כמין זילזול, שאין בו דבר מהרמת כוס חגיגית. הוא כאילו גורר את הכוס עימו לכל מקום, משל היתה כלב.

יתר חבריו לצוות, אף שאינם בעלי שם מפורסם כמותו, אינם נופלים ממנו. בייחוד פיטר גאלאהר, המגלם את הבן הצעיר, הגוסס משחפת, שבני משפחתו מסרבים בעיקשות להכיר בה כבמחלה מסוכנת. באותם ימים של ראשית המאה היתה הטוברקולוזה מסוכנת וריפויה דרש שהייה ארוכה, של שנים אחדות, בבית־מרפא. זו היתה "מחלה של עניים", שכאילו בושה לחלות בה, אם אתה שייך למעמדות המהוגנים. האם מכורה לסמים. היא מרבה לעלות לחדר ה"נוסף" שבקומה העליונה של בית־הקיץ שלהם, והכל יודעים מה פירושן של ה"תנומות החטופות", שהיא כביכול מבקשת שם, בצנעה.

האח הבוגר הוא שחקן לא מוצלח ושיכור, מכור לטיפה המרה ממש כאביו. כשלון מהלך על שתיים. אשיינע משפחה...

או'ניל שמר הפעם כמעט על כל כללי הדראמאטורגיה היוונית: אחדות הזמן, המקום והעלילה. זהו מסע של ארבעה אנשים אל עצמם. אלא ששלושה אינם מסוגלים כלל להתבונן בקלסתרם האמיתי. אולי רק הבן הצעיר יש לו מספיק אומץ לב — או שהמחלה המאיימת מכריחה אותו לראות נכוחה — לקבל את עצמו כמות שהוא. והוא הלא סופר...

גם הבמאי, שהוא כוכב בזכות עצמו, עושה את מלאכתו בצינעה. הכל כאילו נעשה מעצמו, ואף־על־פי־כן התנועה הבימתית מדוייקת, וההתרחשויות נעות על פני הבימה בצורה של נושא ואריאציות. מי שזוכר את מילר מהגשתו את התכנית הטלוויזיונית שלו (והוא בין היתר גם רופא...) "לגופו של עניין", זוכר בוודאי את כפות ידיו הבשריות ותנועתן המיוחדת. נראה שהשחקן המגלם את הבן הצעיר והחולה, במודע או שלא במודע, משתמש בתנועות אופייניות אלה של הבמאי.

הבמאי משתמש באמצעי מעניין — ומסוכן — של דיבור בו־זמני של שתי דמויות או יותר. הסימולטאניות מסמלת ומדגימה את אי־ההקשבה של האנשים הללו, אבל השימוש בו הופך במשך הזמן למין מניירה.

ג'ק למון כשחקן־המגזימן מהדור הישן אינו מרבה בלהטוטי קול ותנועה, כפי שאולי היה עושה אמן־בימה פחות מנוסה ממנו. רק פה ושם הוא רומז על הרגלי המשחק הבימתי של הדמות, שהוא מגלם, כי לאורך כל המחזה הוא מנסה לחסום את הרגשות, שבני משפחתו מעוררים בו, כמין הגנה עצמית, הנתמכת על ידי המשקה שהוא מגרגר. רק ברגע אחרון ממש, כשאשתו יורדת מגרם המעלות נתונה כולה בהשפעת הסם, לבושה בשמלת הכלו־לות העתיקה שלה, הפרומה, ואינה יודעת למעשה היכן היא נמצאת, יוצאת מגרונו יבבה חנוקה — אות יחיד לרגש אנושי אמיתי.

פניו של למון הן מהסוג המוכר של פני שחקן ותיק: מצד אחד כאילו נלושו באלפי מסכות שעטו במשך השנים, ומצד שני יש בהן יכולת הבעה של דקויות, גווני גוונים של רגשות חולפים עליהן כצללים חומקים.

הבן השחקני נראה, לעומת זאת, הרבה יותר מרי בריא. אחיו הבוגר ממנו שייך לבעלי הפנים חסרי העצמיות, האנונימיים, הנבלעים בהמון. ואילו האם ניכר בה שגדלה ב"בית טוב", ודיבוריה על כוונותיה להיות לנזירה בימי נערותה מתקבלים על הדעת, בזכות החזקת הגוו הקשוחה שלה, שכולה אומרת "האצילות מחייבת", גם אם זו אצילות בורגנית מזוייפת למדי.

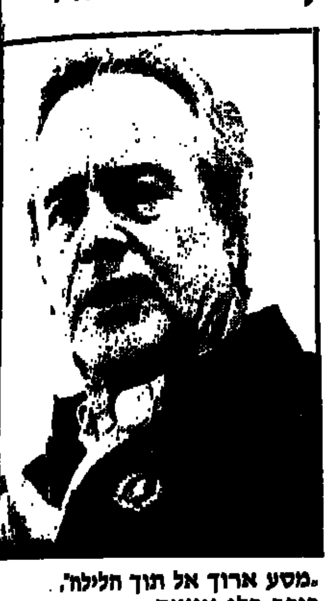
"מסע ארוך אל תוך הלילה", כוכב בלי גינונים

המוטיבים החוזרים הם השתייה, השיעול המתמיד של הבן, שהוא כאילו מתבייש בו ומנסה להסתיר אותו, כי שיעול כזה כאילו לא מנומס. והמשרתת היא הדמות המיימת והשמנה היחידה בחבורה זו של אנשים רזים ומיוסרים.

זהו ביצוע מעולה מצד כל המשתתפים, כמין רביעיה מוסיקאלית. יש לכל אחד מהם הסצינה שלו. המחזה ארוך ביותר, אבל הוא כמעט ואינו מכביד. אם כי או'ניל יחזור בדברנות דמויותיו, ואפשר היה ללא נזק לקצר. גם קשה לעיתים להבין את דבריה של האם, על אף המשחק המעולה של השחקנית המגלמת אותה.

יש תרגום סימולטאני למי שזקוק לו. אבל התוכניה מודפסת כולה על טהרת האנגלית, וזו פרובינציאליות מרגיזה. אם כי האנגלית היא השפה הראשית בעולם, עדיין העברית היא הלשון הרישמית של ישראל...

בעקבות עכו | זרקור על ריקי דסקל

בחירה מתוך אילוץ

מאת ציפי שוחט

ריקי דסקל, גיבורת "רכבת לבאוואריה", אחת ההצגות שריגשו אותי בפסטיבל עכו, אומרת במונולוג הפתיחה שלה: "...איך זה לקום יום אחד בבוקר ולראות שאני לא עם / זה מלא שאין לזלזל בו איך זה לקום יום אחד בבוקר ולראות שהשורש שלא היה מעולם / איך זה לקום יום אחד בבוקר ולראות שתמיד, בעצם, הייתי בלי עם..." האמירה הבוטחת הזו, שכמעט אינה ניתנת לערעור עליה תפיסת עולמה של הדמות, עוברת מטאמורפוזה במהלך ההצגה.

גיבורת המחזה, אשה, ישראלית, נשואה לגרמני, בת לניצולי שואה — נוסעת לנסיעת נופש לגרמניה. בנסיעה הזאת נופלות כל הקליפות, ומתגלה תוך, הקונפליקטים המודחקים יוצאים לאור. על אדמת גרמניה לא תדרוך הגיבורה, ובמסע הזה היא תבין את צער השורשים החתוכים, שלא היו חתוכים מעולם. זהו לא מסר פשטני, גם לא קיטש תיאטרלי, כי אם מסע למעמקי הנפש המתייסרת, המגיעה בסופו לאיזו שהיא מודעות, שקושרת אותה לעם, להורים, לעבר, להווה.

במרכזו ריקי דסקל — שחקנית מוכשרת, לא עוברת על פוזות גדולות, משחקת עם כל נים ותא ושריר, ומגלמת דמות אמינה, שעוברת תהליך מעיוורון למודעות.

ריקי: "זהו תפקיד לא קל. אני משחקת מישהי שונה ממני תכלית שינוי. שונה ממני באורח החיים שלה, בהשקפת העולם שלה. זוהי התמודדות נפשית קשה מאוד. למהר כי המצב בהצגה הוא מצב שהיא עוברת תהליך. זוהי אשה שנוסעת באלגנטיות לסיור בגרמניה. נוסעת ולא נכנסת לגרמניה. את התהליך הכואב הזה אני עוברת בכל הצגה, וזה דורש כוחות גדולים."

בשיחה עם ריקי, לאחר ההצגה, היא עדיין שם, ברכבת באמצע המסע. נרגשת, מבולבלת, מצטטת ברצון, לפי בקשתי, קטעים מההצגה: "מתכוננת בכבלי וקושרת עוד קשר, על קשר, לתורה, תורה, תורה, תורה שהבאתם אותי לעולם / וכל מה שיש לי / וכל שאני עכשיו תורה / ומה אני חיה / כבר לא נושמת מרוב דבש/ מבטיחה לא לשכוח כל מה שיש לי / אתם שלכם בתורה / קשר על קשר על קשר..."

ריקי דסקל

את המחזה ביימה מלכה מרין, על־פי ספרה של ד"ר אסתר פוקס "לי אסור להתאבר". הספר הוא קובץ שירים ועוד 2 סיפורים, אותם כתבה המחברת. שגם היא בת לניצולי שואה. הפתרון של המחברת שונה מזה של הדמות בהצגה. למרות הגילוי של הקשר עם העם ועם העבר מצאה המחברת את עתידה דווקא בחו"ל — שם היא בונה לה קריירה. הטקסט הכתוב שירים שירים, הופך אצל ריקי לגוף דרמתי שלם. שהתפרים בין השירים אינם גלויים. זהו מעין מונולוג שהוא מסע אחר לתוך הלילה, ובמסע הזה הצליחה ריקי להגיע אלי, אלינו — אל כל אלה שהם דור שני לניצולי שואה.

ריקי: "מצד אחד אנחנו מביאות מקום פרטי. מצד אחר אני לא רוצה לברוח מה שהיא מייצגת אותנו — שכבה של בנים של ניצולי שואה. יש כעס עצום של ההורים, על כל מה שהטמיעו בנו, על שחנקו אותנו מרוב דבש. השאיפה של הגיבורה לגרמני היא מרירה בהם."

את ריקי ראיתי לאחרונה בהצגה "בתוכו" וגם שם היא הצליחה לגעת בלבם הכי רגיש של הצופים. אני שואלת אותה איך זה שלא רואים אותה בתיאטרון הממסדי?

ריקי: "העשייה התיאטרונית הממסדית היא בחירה מתוך אילוץ. אין לי כוח לרוץ אחרי עבודה. יחד עם מלכה מרין (שהשתתפה גם ב"בתוכו" והלהקה) רון להן הפקה השניה (המשותפת). והלהקה... ליזום דברים. אנחנו מתעסקות בנושאים שמעניינים אותנו, שיש לנו נגיעה בהם, קרובים ללבנו. אני לא בנויה לרוץ אחרי תיאטראות."

מוסיקה

טכניקה מעולה

מאת מדי שני

רסיטל לפסנתר ריינר מאריה קלאס, פסנתרן אורח מגרמניה, בתכנית: בטהובן: סונטה פטאטיק, אופוס 13; שופן: ברקרולה אופוס 60; דביוסי: פינת הילדים, אלקן: ואריאציות לתמו של אי־זורוס. מוזיאון חיפה. 21.10.86.

זו הופעתו הבכורה בישראל של הפסנתרן האורח מגרמניה, במסגרת חילופי תרבות בין הערים התאומות עכו — רקלינגהאוזן.

ריינר מאריה קלאס, בן 36, בחר להגיש מבחר קטעים של יצירות לפסנתר ידועות למדי. הביצוע היה ברור ומדוייק והפסנתרן הפגין בנגינתו טכניקה מעולה. חסרה היתה המעורבות האישית הריגשית, יותר עומק וגוונים שונים לתאר ולהביע תוכן הרגשי של פרקי הסונטה של בטהובן.

משום מה בחר שלושה קטעים מתוך פינת הילדים מאת דביוסי: הקטע הראשון: דוקטור גראדוס עד פרנסום, שנוגן בגמישות רבה, הרועה הקטן, והקטע המסיים, גוליווג קאיק ווולק, שזכה לבצוע מהימן ומהנה.

היצירה הפחות ידועה היתה יצירתו של מלחין צרפתי יהודי שרל הנרי וולנטין אלקן (1813־1888), שהיה בעצמו מלחין ופסנתרן מעולה. שמו האמיתי היה מורהנג והיה ידידם של המלחינים שופין וליסט. היצירה ששמענו הערב, משתייכת לאופוס מס. 39 של המלחין, אלה 12 אטיודים לסולמות מינוריים. ריינר הרשים את הקהל בביצוע המבריק, מלא חיות וערנות.

לסיום הערב, הוסיף ריינר את הפולונז בלה במול מז'ור אופ. 53 מאת שופן בתור הדרן, גם הפעם הנגינה היתה מהימנה. אם כי חסר היה צליל שירתי יותר ומבוגר יותר. עשיר של גוונים דינמיים.

יותר עם זאת, היה זה ערב תרבותי. שמשך קהל מאזינים מצומצם למדי.

בעריכת יואב אביב

מרוצים מהמירוצים?

אם לשפוט על־פי המתרחש לאורך כל עונת המירוצים באובייקטיביות מירבית, הרי שהספורט היה חשוב למארגנים הרבה פחות מן הכסף. הנהגים ובעלי המכוניות דווקא מתאמצים. ההתלהבות שהיתה לפני שנתיים נעלמה, וככלל לא בטוח שהעונה הבאה תהיה טובה יותר

הופעת המירוץ האחרון - המושבניק יאיר לביא בגולף

(צילומים: יואב אביב)

עונת המירוצים השניה בישראל הסתיימה בשבוע שעבר בקול תרועה רמה, בניגוד למתרחש על המסלול לאורך העונה כולה.

עונת מירוצי 1986 נפתחה כצפוי במירוץ שמשך אליו קהל רבבות. לישראל הובאו על־ידי המארגנים מספר מכוניות ממועדון הראלי הקפריסאי יחד עם נהגיהן, אליהם הצטרף נהג הראלי הבלגי ז'אן־מאיר פירנה, שהובא ארצה במימון IPE מחשבים, כדי ליצור מוקד משיכה להמון.

בהמשך עונת 86 התקיימו המירוצים עם נוכחות אפסית של קהל, כשהם מאופיינים לא את במריבות בין המתחרים ובחילופי האשמות בין המארגנים לבין המועדון ושופטי המתחרים. ניסיון כורד להעתיק את המירוצים לבאר־שבע, עיר הולדת מירוצי המכוניות, כמעט עלה בביטולו של המירוץ בעקבות התערבות ראש העירייה בקביעת המתחים. בתחילת העונה הודיעו המארגנים כי ישראל תתקבל כחברה מן המניין בהתאחדות המירוצים הבינלאומית, אולם עד לגמר הודעה על קבלתנו לאותה התאחדות, לא נראה כי הופק משהו מכך.

המירוץ המסכם לעונת 86' הבטיח רבות על המסלול. וכך אכן היה. המירוץ המסכם דומה למירוץ הפתיחה. הפעם האטרקציה לקהל הרחב היתה הפיג'ו 205 ט־16 עם נהג המירוצים חבר קבוצת פיג'ו בראלי, ברונו סאבי.

הפעם נכחו במירוץ רק כעשרת אלפים צופים ולא 30 אלף כפי שדווח על־ידי עיתונים אחרים. אבל גם כך, זה מספר מרשים בהתחשב בכך שהמירוץ נערך בימי חול־המועד ובאשקלון. ממירוצי סוכות ופסח שמשכו קהל רב, ניתן להפיק לקחים רבים.

הקהל יגיע למירוצים רק אם ייערכו בזמנים נוחים. גם חובבי הרכב אינם ממהרים ליטול ימי חופשה כדי להדרים עד אשקלון, קיום מירוצים באמצע השבוע עם לוח זמנים רוחק, אינו אפשרי. כתובת זו שנחקקה כבר בעונה הקודמת על הקיר לא נקראה כלל על־ידי המארגנים. גם יש צורך דחוף במסלולי מירוצים נוספים במרכז הארץ ויש לערוך אותם מירוצים שאינם מתקיימים בימי חג או שבת. הלקח השני הוא שהקהל בישראל עדיין לומד איך לאכול את מירוצי המכוניות, ככל שיותר אנשים יראו את המירוצים, כך נהיה צפויים ליותר אוהדים מושבעים בעתיד.

אטרקציות נוסח סאבי־פיג'ו ופירנה־קוואטרו מעוררים ומשלהבים את דמיונו של הקהל ומביאים אותו למסלול, וכדאי לזכור שבישראל אם למישהו אין מכונית או הוא חולם עליה בימים ובלילות.

חובבי המכוניות וחובבי המירוצים אינם מצפים לדיווחיה של העיתונות היומית, כיוון שמטבע הדברים דיווחים אלה יותר קצרים ופחות ערכניים מדיווחי העיתונות המקצועית. אולם העיתונות המקצועית אינה מפסיקה להעביר ביקורת על העיתונות היומית מתנגחת מעל דפיה. מירוץ המוגדר ב"אוטו" כהצלחה מסחררת אינו מסוקר כלל עניינית ב"טורבו". שם מדברים על שחיתויות, על קניית המירוצים על־ידי הירחון המתחרה, ועל התנכלויות בלתי־פוסקות מצד המארגנים לנהגי "טורבו"!

גם במירוץ האחרון, כמו בהרבה מירוצים אחרים, לא הצטיינו המארגנים בדייקנות. אולם לפחות הפעם לא נאלצנו להמתין זמן רב בין מירוץ למירוץ. כצפוי, לאור המצב שנוצר בצמרת שלוש הקבוצות, היו המאבקים על המסלול בלתי מתפשרים. בסופם, מצא עצמו חלק מהמשתתפים פשוט מחוץ למירוץ.

קרב הגמר למכוניות בנפח עד 1000 סמ"ק הוכרע כבר בתחילתו על־ידי הטוען לכתר, אלון קידר, מקבוצת צ'מפיון מוטורספורט, שנהג בפולו. קידר התייצב למירוץ במקום השני עם 21 נקודות ולפניו היה רוד פרייס עם 24 נקודות. רק המקום הראשון היה יכול להבטיח לקידר את המקום הראשון בלי להיות תלוי באחרים, וקידר אכן השיג את שביקש, אף שרוד פרייס לא סיים. קידר סיים את העונה עם 30 נקודות לפני רוד פרייס 24 נקודות, ואבי אנג'לושרון — במקום הרביעי עם 14 נקודות.

קבוצת ה־1300 סמ"ק סיפקה גם במירוץ זה ולאורך העונה כולה, הפתעות אין־סוף. הפייבוריט לניצחון חיים רווה (27 נקודות) שנהג בפולו־קאפ, מצא עצמו מחוץ למסלול במקצה הגמר, לאחר שבחצי הגמר ניהל קרב צמוד ועיקש עם דורון גלנט בטלבוט־סמבה ראלי.

אלוף אשתקד יצחק זית, ניצב הרחוק אחרי חיים רווה עם 21 ולא נראה שיש לו סיכוי כלשהו להשוות את מצב נקודותיו עם זה של רווה ולתפוס יחד עם רווה את המקום הראשון, אבל שוב הוכח שעל המסלול הכל יכול לקרות. רק אלי ולק, שקטף העונה ניצחון ראשון, הצליח להשיג את זית בדרכו למימוש מטרתו — אליפות שלישית ברציפות, וראשונה בשיתוף אחר. יצחק זית בטלבוט סמבה ראלי של חנן פלר, סיים שני, קיבל 6 נקודות ובסה"כ 27, בדיוק כמו לחיים רווה שלא זכה בנקודות במירוץ זה.

שלישי סיים אלי ולק עם 25 נקודות.

אם על הנייר היינו צריכים לראות קרב אמיתי בין המדורג ראשון רוני סמורסון (18 נקודות) למדורג שני מישל גדז (17 נקודות) באה המציאות והסיטרואן ויזה 4x4 ראלי של מישל שברה בהקפת הפרקטיס הראשונה את ההנעה האחורית. כל נסיונותיהם של צוות המכונאים המיומן של מוסך צמרת, המממן של גדז, להחזיר את ההנעה הכפולה לפעולה כאילתור, עלו בתוהו ומישל גדז עלה למסלול בנחיתות, עם מכונית בעלת הנעה קדמית בלבד ועם מנוע חלש יחסית למנועים אחרים. כך אבד יתרונו.

בקרב הסיום לא ראינו את הפייבוריט, סמורסון, מסיים ראשון. לשם הגיע המושבניק יאיר לביא, בגולף. לביא לחץ חזק לאורך כל הדרך, וסיים שני עם ה־G.T.I 205. בסיום הוכתר סמורסון לאלוף העונה עם 22 נקודות ואחריו לביא עם 20 נקודות.

גדז סיים שלישי, הוסיף למאזנו נקודה אחת וסיים את העונה שלישי עם 18 נקודות ומכונית הזקוקה לשיפוץ רציני.

לשיפוץ רציני וקיקום עוד מספר תקנות, מתקנים ואחרים הנוגעים למירוצי המכוניות בישראל. על המארגנים להחליט אם יש טעם להעביר עוד עונה למטרת רווח בלבד או שמא כדאית השקעה, שכספה של דבר תביא רווחים בשנים הבאות.

יואב אביב

פיג'ו G.T.I 205 — לא בדיוק T-16 ובכל זאת משהו

נהג המירוצים הבריטי, מרק לובל, זכה באליפות הראלי הפתוחה בבריטניה בפעם השניה ברציפות. הנהג בן ה־26 הוא גם הזוכה הצעיר ביותר באליפות זו. את האליפות הפתוחה של בריטניה קטף הנהג במכונית פורד R.S 200 (בצילום).

"פירלי" פורשת מפורמולה 1

היצרנית הצמיגים פירלי הודיעה בשבוע שעבר, כי היא מפסיקה החל מסוף עונה זו את השתתפותה במירוצי פור־מולה 1.

מנהלי החברה הודו לקבוצות שעימם עבדו, ואמרו כי פירלי הפיקה בשנתיים האחרונות לקחים רבים ורכשה ניסיון רב.

החברה הודיעה עוד, כי החל מראשית 1987 בדעתה להגדיל את השקעותיה בפיתוח צמיגי כביש בהשתמשה בידע ובניסיון שרכשה על מסלולי המירוץ. **יואב אביב**

ארוחה טובה — ערובה לתאונה בכביש הערבה

"רוב התאונות הקטלניות שהתרחשו בכביש הער־בה, אירעו בקטע כביש של כ־70 ק"מ מאילת צפונה, בין השעות 2 ל־4 אחר־הצהריים. כביש הערבה מסוכן, ומטעה לנהוג במהירות, הוא "משעמם", אך אינו מוגדר ככביש אדום.

דברים אלה אמר השבוע איתן בן־יהושע, מנהל המינהל לבטיחות בדרכים במשרד התחבורה, הוא הוסיף שבמחקר שערך משרדו התגלה, כי התופעה של ריבוי התאונות דווקא בין השעות 2 ל־4 אחר הצהריים בקטע כביש בין 70 ק"מ מאילת צפונה, נובעת מרצונו של האורח לנצל את השעות האחרונות לשהותו במלון מועד פינוי החדר הוא עד שעה 12 בצהריים ורחיצה בים או בבריכה ויציאה לדרך ארוכה אחרי ארוחת צהריים דשנה, כשהנהג עייף וכבד. החום הכבד השורר בכביש הערבה בשעות הצהריים, הכבדות שהנהג חש לאחר הארוחה, גורמים לנוהג להרדם כבר בתחילת הדרך. **בצלאל רובין**

הפסדי המשק מתאונות־דרכים כמיליארד דולר

המשק מפסיד מיליארד דולר לשנה מפגעי תאונות — קובע ח"כ אוריאל לין במכתב ששיגר לשר האוצר, משה נסים, בו הוא תובע חידוש ההשקעות בתשתית הכבישים בתקציב 1987/8.

לין טוען במכתבו, כי אם לא יבצעו את הצעותיו, תתרחש בארץ שואה תעבורתית מבחינה כלכלית ויהיו לכך גם השלכות על גורמים אחרים. הוא מסביר במכתבו לשר, כי ההשקעות בכבישים ירדו ב־15 השנים האחרונות ב־80 אחוז. כך למשל, בשנת 72 כאשר נעו על הכבישים 327 אלף כלי־רכב, עמדו פה השקעות הדולריות השנתיות בתשתית הכבישים על 154 מיליון דולר ואילו בשנה שעברה, כאשר נעו בכבישים 776 אלף כלי־רכב, (עליה של 137 אחוז במספר כלי־הרכב) סך־כל ההשקעות בכבישים עמד על 32 מיליון דולר.

לין מרגיש במכתבו את הנזקים הכלכליים כמו בזבוז דלק, בלאי מואץ של מכוניות, הוצאות תחזוקה גבוהות, מחיר גבוה לשינוע סחורות, הגדלת צי הרכב של הובלת משאות, בזבוז עבודה בחיקוי של מיליוני שעות, ירידה בתפוקה ובנוסף לכל אלה תאונות דרכים מחרידות, שאין עליהן מחיר. לדעת לין, המעט, לאחר כל האסונות שאירעו ב־86, נמצאה אוזן קשבת במשרד האוצר. **חיים מרגלית**

תעריף חדש ב"חשב"

84 אגורות לכל ק"מ נסיעה ברכב עם נפח מנוע 1,800 סמ"ק חייב לשלם המעביד לעובד שלו המשתמש ברכבו הפרטי במילוי תפקידו.

עבור מכונית בנפח 1,600 יש לשלם 64 אגורות. המחירים בתוקף החל מ־1 באוקטובר. ב־1 באוגוסט היה על המעביד לשלם 52 אגורות לרכב עם מנוע 1,300 סמ"ק ו־61 אגורות עבור רכב גדול יותר. כך עולה מהנתונים בחוברת "חשב", היחידה הכיר קיבוצית לשירותי ניהול בעריכתו של משה קצין. החישוב נעשה בהנחה שהעובד משלם מס שולי בשיעור של 50 אחוז, שהרכב עושה בשנה 13 אלף ק"מ ומתוך זה 50 אחוז מחוץ לעיר. גם לפי תעריף זה מקבל העובד החזר חלקי עבור הוצאות קבועות.

פעם שניה — ראלי סיני

סין העממית, המולכת ונפתחת למערב, עושה זאת גם בספורט המוטורי. תוך שיתוף פעולה עם הונג־קונג, נערך בחודש שעבר הראלי השני, הונג קונג־פקין, יותר מ־3000 ק"מ עבור המשתתפים בראלי שנערך בחסות חברת הסיגריות 555.

הראלי אינו נכלל במסגרת אליפות העולם, ולכן, היצרנים הגדולים אינם מגיעים אליו, ובכל זאת, שתי קבוצות אירופיות נטלו בו חלק. האחת הריצה את שתי מכוניות אודי קוואטרו, אחת מהן עבור הצמד סטיג בלומקויסט/ברגלונד. קבוצה שניה היתה טויוטה אירופה, הוכרהדאם ביפאן רצתה את הפירסום הזורח לחברה האירופית להשתתף בראלי, שכמעט והתנגש עם ראלי חוף־השנהב שנערך כמה ימים אחרי הראלי בסין.

התחרות החלה בהונג־קונג והדרך היתה צפונה. בשלב הראשון התנהל קרב צמוד בין ביורן ולדגארד וסטיג בלומקויסט. אולם לקראת מחצית הדרך אילצה תקלה במנוע הטויוטה את ולדגארד לפרוש ובלומקויסט זכה בסיום הראלי בניצחון קל. במקום השני סיים הצמד הסיני לרנוג־ג'ון/ זאהר־איקסיאנג, שנהג במיטסובישי 4x4 טורבו. למרות תאונה שאירעה להם לקראת הסיום, הצליח הצמד הסיני להקדים מספר צוותים יפאניים. **ג. גרוס**

טלוויזיה

06.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל 06.03 שעת כושר 08.15 ארץ מולדת — בעיר ובעמק 08.40 אנגלית ו' 09.00 מדעי הטבע (יסודי) — מתנת הטבע הדרים 09.30 אנגלית ד' 10.10 מדעי הטבע ח"ד — מערכת הנשימה 10.30 הגיל הרך — פרפר נחמד — ויהי ערב 11.00 חשבון ו' — השארית בחילוק 11.15 אנגלית "ראו"ב — Hello Israel Looking At Jerusalem 11.30 משפטים ביהדות — שנת השמיטה 12.00 אנגלית ה' 12.35 אנגלית ז' 13.00 מדעי הטבע (על יסודי) — האטמוספירה 6 — תהליך הבריאה הטבעית 13.30 גיאוגרפיה — ימין יותר מהר יותר רחוק 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל 14.03 שעת כושר 14.15 מנהרת הזמן — שלטון האימה — ראג ונותי מוצאים עצמם ברחובות פאריס בעיצומה של המהפכה. הפנים נעצרים ע"י סוחר מלוכני, ומסייעים לו ליצור קשר עם המלכה, לפני הוצאתה להורג 15.00 האוניברסיטה הפתוחה מבוא לסטטיסטיקה — אמא, אבא, לגנן ומאו. אמהות בעידן הטכנולוגי — דוויד סמית. נקודת מבט 16.00 סלקטה 16.00 פרפר נחמד — פסים פסים — עשרה מציירת שלושה פסים על רקע לבן אך בין הצאה רק שני פסים ארומים — איך זה יכול להיות? בין הצאה פותרים חידות ויזואליות ומגלים עולם 16.25 פיצוחים — שעשועון טלוויזיה נושא פרסים המבוסס על ידע ומהירות תגובה על המשתתפים 17.00 ערב חדש — מנחה גדעון רייכר 17.50 "סטיניות באושר" — תכנית שבועית לשירות ישראלי סדרת התכניות שבה לאתר הופשה ועוסקת הפעם בכתוביעטר. בסדרה גם פינות חדשות ומבזקים 18.30 מבט לחדשות בערבית 18.32 "בתרגו לך" — מבחר שירים וריקודים 18.55 "הקלאות היום" — מלאכת הקיום במושבים. הסרט עוסק בעיקר במשבר הנגב. ...

20.00 מבט לחדשות 20.30 "בין הכסאות" — מגזין דו-שבועי בענייני משפחה וחברה 21.00 לחדשות מבט 21.30 "מוקד" 22.05 סרט קולנוע אנגלי — "התאונה"

רדיו

קול המוסיקה

06.02 "צלילי בוקר" 07.07 "בוקר טוב" — באך: סוויטה אנגלית, מס' 30 07.2 "שחרית מוסיקלית" — באך: מאגניפיקט ברה; בטהובן: סימפוניה מס' 4. ... 09.30 "קונצרט בוקר" מוצרט: סימפוניה מס' 36 ... 11.57 "מגישים שיר" 12.05 "לבקשתכם" ... 13.00 ... 15.00 "בין חברים" 16.00 "אמנים באולפן" — גני רוזה, הסימפונית ירושלים רשות השידור ... 17.05 "מוסיקה כאן ועכשיו" ... 18.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם" ... 20.05 ... 21.00 "מגישים שיר" ... 23.00 "צלילי לילה"

רשת א'

06.30 "גוון שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.45 "הגוגל" — עם בני הנדל 09.05 "השיר לא תמו" — שירים עבריים 09.30 "מגזין" — מגזין לבעיות משפחה וחברה בשידור חי 10.30 "דרך קל" — תכנית יומית בעברית קלה 11.10 השידור היומי לבתי-הס "אלה תולדות" — ... 11.30 "הטכלה דעת לכל" — מגוון ... "רילמות 1917–1939" ... 12.05 ... 14.05 "לכת ולכן ולכל" ... 15.05 ... 16.05 "מגזין ספרים" ... 17.12 ... 17.20 ... 18.00 "מבט לשבוע" ... 18.50 ... 19.05 "שאל כעניין" ... 22.05 "חג עאותו" ...

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה" 08.05 "ככב הבוקר" — עם ... 09.05 "ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי 10.05 "כל בבני הרשת" — מגוון יומי 12.10 "אלף-אלף" ... 13.00 "בזמן הזה" — חדשות ופרשנות 14.05 "בבתים מעל סיני" ... 17.10 "שירים ופזמונים" 17.40 "על ספרים ואנשים" — ... 18.00 "ורסקי" — עם יהושע ...

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת — העידן הגרעיני — פרק בהיסטוריה מזרח. המהפכה הגרעינית בהיסטוריה המודרנית. מרצה: ד"ר אבנר כהן. 06.30 "פקודים עין" — הידיעות הראשונות של היום עם מירב אשר 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 "אלה בוקר" — עם אלי ישראלי 10.05 "הופסקה 10" — עם מיכל ניב 11.05 "נכון לעכשיו" עם דני רופא 13.05 "קשר ...

רשת ג'

06.11 "בחוזרה לאושר" — להיטים חדשים 07.07 "שיר בבוקר בבוקר" שירים ופזמונים ישראליים 08.05 "מה כבר תשעה" — עם אבי אתגר 10.05 "רק מוסיקה" 11.05 "שעה חמימה" — עם מלאכי חזקיה 12.05 "שבעים מי יורע" 13.05 "רק ביטי תול" — עם מנחם פרי 14.05 "מומן חוזר" 15.05 "חדש, חריש ומחודש" — עם שוש עטרי 16.05 "הבה ימניח" 18.05 "הבעקה האחרונה" — עם יגאל רביד 20.05 "לי ולך" — שיר וברכה 21.05 "צליל מכוון" 23.05 "הלילה הוא שירים"

קולנוע

תל-אביב

9.30 .7.15 .4.30
אמפיר: הפיראטים 9.40 .7.15 .5
אורלי: צביטה בלב 9.30 .7.15 .5
בית לסין: פסטיבל סרטי וודי אלן 23.15
בן-יהודה: אהבה בשחקים 9.30 .7.15 .5
גת: הצבע ארגמן 9.15 .6.15 .3.15
גורדון: יפי אנגלית 9.30 .7.00
דקל: צרות גדולות בצ'יינה טאון 9.30 .7.15 .5
דרייב אין: הטוב הרע והלא נורא 9.45 .7.45 .3.45
סקס 12.00
דורי: נסיעה נעימה 9.30 .7.15 .5
מוזיאון תל-אביב: "טאהו"
ליטור חרשו: ירח דבש מבושש
פאר: שתי אצבעות מצידון 9.30 .7.30 .5
סינמה 1: מעלול קטלני 9.30 .7.15 .5
סינמה 2: הג'יגולו האמריקאי 9.30 .7.15 .5
פאריס: אני את ואני רותנות לוהגים 9.30 .7.15 .3 .12 / 23.30
רב-חן:
חן 1: שובו של הנוסע השמיני 9.30 .7.30 .5
חן 2: ג'ושוע אתמול והיום 9.45 .7.40 .5
חן 3: הרומן של אתמול בלילה 9.45 .7.40 .5
חן 4: שגעון של לילה 9.45 .7.40 .5 .2 .11
חן 5: דונה סלור 9.45 .7.40 .5 .2 .11
שחף: אותלו 9.30 .7.00 .4.30
תל-אביב: הטוב הרע והלא נורא 9.30 .7.15 .5
תכלת: החברים של אלכס 9.30 .7.15 .4.30

רמת-גן

ארמון: הפיראטים 9.30 .7.30 .5
לילי: מעלול קטלני 9.30 .7.15
ארמון: צרות גדולות בצ'יינה טאון 9.45 .7.30 .5
רב-גן:
גן 1: היהלום מבברלי הילס + בעקבות החרב הקטומה 9.40 .7.20
גן 2: הרומן של אתמול בלילה + זאב צעיר 9.40 .7.20
גן 3: כתום הגוף + סרן וקדרת הקסמים 9.40 .7.20
גן 4: הצבע ארגמן + מהרזים באהבה 9.15 .6.15

ירושלים

אריסון: אהבה בשחקים 9.30 .7.15 .4.30
אורנע: כולם נפלו על הראש 9 .7.00 .4.30
בית אגרון:
בית-ספר לשוטרים מתקדמים 17.00
השוטר מבברלי הילס 19.00
מסע עסקים של אבא 21.00
התפוז המכני 24.00
בנייני האומה: אותלו 9.00 .7.00
כפיר: צביטה בלב 9.30 .7.00 .4.30
אורגיל: ג'ושע אתמול והיום + סרן וקדרת הקסמים 9.30 .7.15 .5
מיטשלו: זכרונות אהבה מפירנצה 9.30 .7.00
סמדר: נשיקת אשת העכביש 9.15 .7.00
תבירה: שתי אצבעות מצידון 9.15 .7.15 .4.30
אוריון:
אור 1: צרות בצ'יינה טאון 9.00 .7.00 .4.30 .10.30
אור 2: ארבעת המקצוענים
כשליחות הקוברה 9.00 .7.00 .4.30
עדן: הטוב הרע והלא נורא 9.30 .7.00 .4.30

חיפה

ארמון: אהבה בשחקים 9.15 .6.45 .4.30
אורה: זכרונות אהבה מפירנצה 9.15 .7.00 .4.30
חן: הפיראטים 9.00 .6.00
עצמון: מונה ליזה 9.15 .7.00 .4.30
פאר: צרות גדולות בצ'יינה טאון 9.15 .7.00 .4.30
קרן אור המורשה: שואה א' 18.00
רון: צביטה בלב 9.00 .6.30 .4
אספיר: הטוב הרע והלא נורא 9.15 .7.00 .4.30
אורלי: אותלו 9.15 .7.00

נתניה

שרון: מונה ליזה + שודד השחקים + מהרזים באהבה 9.15 .7 .5
סטודיו: מסע עסקים של אבא 9.30 .7.00
אגדת הדרקון מאגם האש 9.00 .11.00

חולון

מגדל: אהבה בשחקים 9.30 .7.15 .5
מגדלו: הצבע ארגמן + עליסה בארץ הפלאות 9.00 .4.00
ארמון: שתי אצבעות מצידון + תקלה מופלאה 9.30 .7.45

בת-ים

עצמאות: הטוב הרע והלא נורא 9.30 .7.15 .5.00

הרצליה

היכל: צביטה בלב 9.30 .7.15 .5.00
מלון מגדל רצאולי: כטוות קצר 21.30 .19.15

באר-שבע

חן: צביטה בלב 9.30 .7.30 .4.30

פתח-תקוה

היכל 1: הטוב הרע והלא נורא 9.40 .7.15 .5
היכל 2: אהבה בשחקים 9.40 .7.15 .5
היכל 3: אותלו 9.30 .7.00 .4.30

עפולה

מטתרון: צביטה בלב 8.30
אוליבר טוויסט 4.00

רעננה

אורות: בעקבות אוצר הנילוס 9.00 .7.15 .4.30

גבעתיים

הדר: אהבה בשחקים 9.30 .7.15 .5.00

תיאטרון

הבימה — התיאטרון הלאומי
הערב יום ד', 29.10
ג'ק למון במחזה
מסע ארוך אל תוך הלילה
בשעה 20.30
הדוד וניה:
בתיאטרון ירושלים: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ד' 29.10
"מיטה-מטבח – מיטה-מטבח"
בשעה 20.30

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי-מרקחת

בת-ים
גני בת-ים — הנביאים 3.
חולון
אהרון — הופיין 52.
ירושלים
אליסון — ישעיהו 10.
נתניה
תרופה — הרצל 2.
פתח-תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת-גן
הדסה — כצנלסון 151.
תל-אביב
אחוה — דיזנגוף 165.
קופ"ח לאומית — הסטמן 4.
חיפה
הנשיא — שד' הנשיא 33.

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה — טל' 100. באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לבני-ברק וחיפה: בימים א'-ה' 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני-ברק וירושלים א'-ה': 7.00
מתל-אביב לחיפה: בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00,
10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל-אביב לנהריה: בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת-גלים, לתל-אביב: בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00,
11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ולתל-אביב: בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.35, 18.35.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.30.
הרכבת תופעל בימי א' בשבוע וזה אחרי חג בלבד.

תורנות בתי-חולים

תל-אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח-תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל-אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.
נתניה
● ביה"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
שערי צדק – ילדים.
הדסה ע"כ — כירורגית, עיניים.
הדסה ה"צ — נשים, אורטופדיה, פנימית.
ביקור חולים – א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' בין 08.00–20.00, בימי ו': 08.00–15.00. טלפונים: 03-433500, 03-433500.
יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04-229488 (11.00–20.00)
נהריה – 04-920014 (11.00–20.00)
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו-ד' – טל. 228782.
"קו פתוח" – אוזן קשבת לילדים ובני-נוער 03-281680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הסתדרות רופאי שיניים בישראל:
בתל-אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00–23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00–24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 21.00–15.00.
הכתובת: רח' בר-כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל: 294869, 03-285832.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה והאיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'–ה' בשעות 21.00–17.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל-אביב — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-55316

סלולר מיטוריים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת-גן, בני-ברק, גבעתיים — טל' 781111, רמלה — 101, טל' 08-221022, אשקלון — 051-23333, טבריה — 101, נהריה — 04-951401, באר-שבע — 057-74767 ...

חדשות

מצוקת הקבורה בת"א תידון במשרד הפנים

מאת ירון אליוסף, כתב "על המשמר"

שר הפנים, יצחק פרץ, הודיע אתמול כי יזמן אליו את ראשי הערים של ת"א ורמת השרון ואת נציגי מינהל מקרקעי ישראל לשם מציאת פתרון מיידי לבעיות הקבורה בעיר.

פרץ נפגש אתמול עם נציגי החברה קדישא בת"א. הם תיארו בפניו את מצוקת הקבורה החמורה וטענו כי תוך חודש לא יהיו עוד מקומות קבורה בגוש דן. אנשי חברה קדישא של העיר ביקשו את עזרת השר בנוגע להקצאת שטח בשכונת רמת-אביב ג' לצורך הקמת בית-קברות חדש.

ועדת המשנה לתכנון ובניה
מרחב תכנון מקומי
ראשון-לציון
הודעה לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות חלקה 22 (526) בגוש 3925 רחוב סמילנסקי 29.
לפי תכנית מתאר/תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באזור ג' וקיים עליה: בית מגורים 4 קומות, 14 דירות.
בקשת בעלי החלקה: הקלה של 1% לבניה עבור השינויים שבקומה ד'.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגיש לועדה תוך מועד של 15 יום, החל מיום פרסום הודעה זו.
באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.
מ. ציגן,
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה — ראשון-לציון
תאריך: 7.10.86

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מורדה"
מודיעה
בהתאם לסעיף 149
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה "מורדה" בקשה ליתן אישור לשמוש חורג לגרעון הצקין מרח' הרצל גדרה.
מהות השימוש: הסבת מבנה חקלאי קיים בשטח חקלאי למכירת ציוד חקלאי. גוש: 3872 חלקה: 107 — השמוש מבוקש לתקופה של 5 שנים.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/האשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה "מורדה" רח' בית הפועלים 6 רחובות, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
ציון כהן
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מורדה
תאריך: 21.10.86

הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת-גן (להלן — הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס בגוש 6156 חלקה 440 רח' אלכסנדרוני מס' 3, דהיינו: הקלה 6% משטח החלקה.
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על-ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. התנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתונות.
אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה – רמת-גן

"מקום בצמרת"

מצעד הזמרים הישראליים
רשת ג' קול ישראל 28.10.86

1. שבועה – ריטה ורמי קליינשטיין
2. תני לו פרח – גלי עטרי
3. אחד ולתמיד – ירדנה ארזי
4. אש – רמי קליינשטיין
5. לילה לא שקט – שלמה ארצי
6. הכאב הזה – עפרה חזה
7. טנגו אחרון – הראלה בר
8. אל הים – ישראלה קריבושי
9. אמונה שלמה – טנגו
10. קח כל מה שאלוהים נותן – דורית ראובני
11. ימים נשברים – עפרה חזה
12. משחק מכור – ריטה
13. קול קורא – אבי טולדנו
14. אוהבת אותך עוזבת אותך – דפנה ארמוני
15. מה יקרה מחר – דורון מזר
16. הנחמה היחידה – איילנית והדודאים
17. זה הגשם – נורית גלרון
18. מקלט ללילה – חני ליבנת
19. נגן אקורדאון – יהורם גאון ופיקוד מרכז
20. לראות את הפנים – תופעת דופלר
21. עומד בצד – גרי אקשטיין
22. אוהב להיות בבית – אריק איינשטיין
23. חרוחות תרעות – דני בסן
24. האשם הוא שלנו – יאיר ניצני
25. יושבת על המזוודה – הראלה בר
26. שקט פסטורלי – אילן הגר
27. בואו נשיר לארץ יפה – חיים משה
28. חרחוב הגדול – רוני ידידיה
29. מנסה לשוב להתחלה – דניאל תורג'מן
30. חשיר שלנו – איתן מסוהי

לשיפוטכם סינת המזמון החדש
31. אני יכול לרקוד – צביקה פיק
32. למרות מה שאומרים – הנרי בראטר
33. בוא נפגש – יזהר כהן
34. משתנה לבד – יוסי עטר
35. ככה סתם – ג'קי מקייטן

לכבוד:
"מקום בצמרת" קול ישראל
ת.ד. 1082, ים, מיקוד 91010
את ההרגש שלי ציין את מספר השיר:
1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ 11 ☐ 12 ☐
שם: ______
כתובת: ______
מיקוד ______ תאריך ______

ספק אם 10 הנקודות יספיקו לחולון בוילרבאן

חולון ניצחה 76:86, תודות לפתיחה מצויינת של המחצית השנייה * בהפסקה הוליכו הצרפתים 39:43 * בניסטר (חולון) וראדן (וילרבאן) קלעו 23 נקודות כל אחד

כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

ארבע דקות ו-20 שניות בפתיחת המחצית השנייה, בהן קלעה הפועל חולון 12 נקודות לעומת אפס של וילרבאן, מחקו יתרון צרפתי במחצית (39:43), הוליכו את חולון ליתרון 43:51, ולנצחון בסיום — 76:86, במשחק הראשון בסיבוב השני מגביע-אירופה למחזיקות גביע. בעייתם של החולונים — אם הפרש זה יספיק בגומלין בשבוע הבא.

קני בניסטר, "החיה" של חולון היה חלש במחצית הראשונה. מאזנו — 6 נקודות, שני כדורים חוזרים ומסירה אחת. אולם בניסטר הצליח לסחוט מיריביו 7 עבירות, מהן 3 מהכוכב הצרפתי וילי ראדן.

במחצית השנייה התעורר בניסטר מרדמתו. הוא פתח את המחצית בשלושה סלים רצופים, תוך שסחף את חבריו להתלהבות בלתי-רגילה, שהביאה הפרש בן 8 נקודות — 43:51 בדקה ה-24. אולם בדקה זו ביצע רכז חולון, ישראל אלימלך, עבירה רביעית, עובדה שגרמה להשבתו על הספסל. מחליפו הצעיר, תומר חנוך, גילה תעוזה, אך חולון הירבתה לאבד כדורים והצרפתים המאורגנים צימצמו עד ל-4 נקודות — 51:55 בדקה ה-27.

2000 הצופים הרועשים דחפו את הקבוצה להתעוררות מחודשת, שלוותה בשמירה אישית לוחצת על כל המגרש. הצרפתים "איבדו את הראש" וחולון עלתה ליתרון — 58:67 (33').

שחקני וילרבאן לא נשברו ובסלי שלוש נקודות של וינסנט ודאמון צימקו ל-65:69.

ישראל אלימלך שב למשחק וחולון שאבה עידוד. שיפור במשחקו של בניסטר, שהעז ונכנס יותר לסל, הוליכו את חולון ליתרון בן 10 נקודות — 66:76.

הצרפתים לא נשברו וצימקו ל-72:76 ו-76:82, כשנותרה דקה לסיום. במצב זה ביצע בניסטר עבירה על נוריס בל. במהומה שנוצרה ספג המאמן הצרפתי עבירה טכנית. לבל ניתנו שתי קליעות-עונשין, וגם לחולון שתיים וכדור מהצד. בל החטיא את הזריקות. דייוי בורמור דייק. חולון הוציאה את הכדור מהצד, ובניסטר קלע את הסל האחרון במשחק — 76:86.

חולון גילתה משחק חלש למעט דקות בודדות של התעלות לא שיכנעה הקבוצה. היא נקלעה לדקות חולשה מדהימות, עובדה המטילה ספק ביכולתה לשמור על הפרש 10 הנקודות בגומלין, בשבוע הבא.

הצרפתים, לעומת חולון, גילו משחק מבוקר, מבוסס על הגנה אזורית יעילה, כאשר וילי ראדן ונוריס בל היו המוציאים לפועל.

חולון איבדה במשחק 14 כדורים, לעומת 17 של הצרפתים (10 במחצית השנייה). בריבאונד היה שוויון — 19 כדורים חוזרים לכל קבוצה. בניסטר היה הבולט בחולון עם 6 כדורים חוזרים, לעומת בל, שקלט 7 כדורים.

שפטו ז'רר (אנגליה) וקפליני (תורכיה) באולם בחולון.

● קלעו להפועל חולון: בניסטר 23 (10"17; 3"3); בורמור 20 (7"12; 2 סלי 3 נקודות; 2"2); טרי 17 (8"11; 1"2); אלימלך 15 (7"9; סל אחד של 3 נקודות); בוגין 8 (3"8; 2 סלי 3 נקודות); חנוך 3 (סל 3 נקודות) ויעקובי 0 (0"4).
● קלעו לוילרבאן: ראדן 23; בל 17; וינסנט 11; דאמון 10; לאמי 9 ובניר 6.

שחור בחולון – דייוי בורמור מול שלושת השחורים של וילרבאן, לאמי, ראדן ובל (תצלום: אריה קנפר)

אליצור נתניה רוצה להפתיע הערב את קאנטו

מאת יצחק ויסהוף

פייר לואיג'י מארזורטי, רכז הוותיק של נבחרת איטליה (1.87), יוליך הערב ב-8.30 בהיכל הספורט ביד-אליהו את חבריו לקבוצת אריקסון קאנטו, במשחק הראשון בגביע-קוראץ' נגד אליצור נתניה.

בנוסף למארזורטי יחזו הצופים בכוכב האיטלקי הגדול, אנטונלו ריבה, שרק לפני שבוע הוליך את נבחרת איטליה לנצחון על נבחרת ישראל, במשחק שהתקיים בקאורטה — 85:92.

הקבוצה האיטלקית, שהגיעה אמש לישראל, כוללת בשורותיה שני אמריקנים מצטיינים: לורנצו צ'רלס (המכונה "רמבו"), שגובהו 2.00 מטר, וצ'רלס גריי (2.07), ואצת הבין-לאומי ברוזה.

הקבוצה הנתנייתית תופיע למשחק זה בהרכבה החזק ביותר, שיכלול את כל שחקני הסגל. גרג גידנס, ג'ים ג'ונסטון, ווילי סימס, קארל נברסון, טרי פייר וסטיב מלוביק ינסו ליצור פער גדול כבר בפתיחת המשחק, עובדה שתאפשר להם לשחק בחופשיות. כך לפחות מקווה מאמן הקבוצה יוסי הררי: "המטרה שלנו לנצח ב-20 נקודות הפרש. המשחק הערב יהווה מחצית ראשונה, לכן אני מבקש נצחון שיעניק לי שקט נפשי".

האיטלקים, שויתרו על אימון אמש מאחר שנחתו מאוחר, הביעו אופטימיות זהירה. כוכב הקבוצה, אנטונלו ריבה, אמר: "אנו לא בכושר טוב, אמנם חל שיפור במשחקנו אך צפוי לנו משחק קשה. אליצור קבוצה טובה, כך נמסר לי".

הרכז מארזורטי הוסיף: "שמעתי שאליצור מוליכה את הליגה בישראל וזה לרעתנו".

במשחק ישפטו לאץ' (מערב גרמניה) ומוטארד (בלגיה).

אלופת ישראל בכדורסל יוצאת הבוקר למשחקה בפינלנד

המכשול האחרון לפני הכניסה לבית הגמר

מאת יצחק ויסהוף

המכשול האחרון לפני בית הגמר — זוהי ההרגשה המלווה היום את שחקני אלופת ישראל בכדורסל, מכבי ת"א היוצאים לפינלנד, שם יתמודדו מחר נגד אלופת פינלנד קבוצת טורפאן פוויאט הלסינקי.

עוזר מאמן מכבי ת"א, יאיר שרון שריגל אחר הפינים אמר לפני יציאת מכבי ת"א: "זוהי קבוצה המתחזקת בשני אמריקנים — אנדרי וויליאמס (2.04) ורוני וייט (2.00). כמו כן מופיעים בקבוצה זו שני בין-לאומיים כאשר הבולט ביניהם הוא קלינגה. זוהי קבוצה אירופאית ואין ספק כי בביתה תהווה אגוז קשה למכבי ת"א. הפינים יעניקו לנו קרב קשה ואנו מקווים כי הנסיעה הארוכה והקור העז השורר בפינלנד לא ישפיעו עלינו. במידה ונתרכז במשימה נחזור עם נצחון. המשחק הזה הוא המכשול האחרון לפני בית הגמר וכולם מודעים לכך".

במכבי ת"א מודאגים מפציעתו של חן ליפין במשחק הדרבי שהיה שלשום. ליפין נפגע ע"י מייק לארג'י בכתפו שנפגעה לפני שנה. ליפין זוכה לטיפול מסור של הפיזיותרפיסט אורי בהרב ובמכבי ת"א מקווים כי יהיה כשיר למשחק מחר.

הפועל רמת-גן תערער בפיב"א

קבוצת הפועל רמת-גן עומדת לערער על סירובה של פיב"א לאשר למייקל ריי ריצ'ארדסון לשחק בישראל.

כמו-כן מבקשת הפועל רמת-גן להאריך את מועד הרשמתו של ריצ'ארדסון עד לאחר שיישמע הערעור במוסדות פיב"א.

ועדת הספורט של הכנסת ביטלה אתמול את הדיון בעניין ריצ'ארדסון. יו"ר הוועדה, סנוס גולדשטיין, אמר כי בעקבות פסילתו ע"י פיב"א אינו רואה ענין בדיון. "אם פיב"א היתה מאשרת את שיתופו של ריצ'ארדסון היינו ממליצים בפני איגוד הכדורסל שלא לקבל את הרשמתו".

יו"ר ועדת הספורט הוסיף כי הוא מבקש להכניס סעיף לחוקה הקובע כי שחקן שנפסל על עבירות-סמים לא יוכל לשחק בישראל.

● הנש יאות אישרה לנבחרת הלאומית להשתתף בטורניר ב-22 במאי בהולנד בהשתתפות ספרד, יוון, הולנד וישראל. הטורניר יהווה הכנה לנבחרת לקראת משחקי אליפות אירופה, בתחילת חודש יוני.

קצורין: נשמור ההפרש ז'יל: לא מדבר

מאת יוסי חן

מסיבת העתונאים בסיום משחק הנצחון של הפועל חולון על וילרבאן היתה על טהרת החולונים. הצרפתים סירבו להשתתף בה. ומאמנם אלן ז'יל התבצר בחדר-ההלבשה וסירב להגיב.

מולי קצורין, מאמן חולון: "שיחקנו חלש. בגומלין, בליון, אנו לא יכולים לשחק כל-כך רע ולכן אני אופטימי. וילרבאן איננה קבוצה עקבית, ולכן אני מאמין שניתן להשיג תוצאה טובה בשבוע הבא".

קני בניסטר: "אני לא מתכוון להפסיד בצרפת. הילד תומר חנוך עשה עבודה טובה, כשנכנס לשחק בדקות הקריטיות".

יום מעניין אצל האחרונה בטבלה, בית"ר נתניה:

פרלמן התפטר ויחזור, ראשי הקבוצה נעצרו

מאת ראובן חנניה

שמואל פרלמן הפסיק אתמול בבוקר את עבודתו כמאמן בית"ר נתניה כתגובה על כך שלא סודרו ענייניהם הכספיים של שחקני קבוצתו.

פרלמן לא ערך כלל את אימון אחה"צ שנקבע מבעוד מועד.

במהלך אימון בוקר נעצרו שני ראשי המועדון חיים פרידריך וברוך חן לחקירה על-ידי נציגי מס הכנסה וביטוח לאומי שגילו אי-סדרים בקבוצת בית"ר נתניה.

החשד העיקרי לגבי בית"ר נתניה שלא דיווחו נכונה לגבי הסכומים שקיבלו ממועצת ההימורים ועל-ידי-כך הוציאו סכומי-כסף גדולים במרמה.

שחקן הקבוצה שלמה קירט סיפר כי הכדורגלנים לא רצו להתאמן באימון אחה"צ והזיקו את ההתלבטות של שמואל פרלמן.

פרלמן הוא המאמן השלישי של בית"ר נתניה וקודמיו יהושע פיירנבאום ואלון שרייר הפסיקו את עבודתם על רקע מקצועי.

כתבנו בנתניה דוד בכר מוסיף כי פרידריך וחן שוחררו ממעצרם. אמש הוא שוחח עם המאמן שמואל פרלמן שאמר: "אגיע לאימון הבוקר ואראה אם חברי ההנהלה נמצאים במקום. אם אראה חברי הנהלה אחרים אלך".

סוף-סוף נצחון להפועל על מכבי בדרבי תל-אביבי

כדורעף

בכדורגל היה תיקו. בכדורסל ניצחה מכבי ת"א. אמש, בדרבי הכדורעף בליגה הלאומית, היתה ידה של הפועל רמת-אביב על העליונה כשניצחה את מכבי ת"א — 1:3 (8:15, 11:15, 15:18, 14:16).

המשחק שנערך באולם הפועל ת"א נמשך שעתיים ו-40 דקות, מהן כשעה ורבע עסקו בניגוב הרצפה בגלל החום...

יוסי ליפשיץ ועמי וייס בלטו ברמת-אביב. לוי מלכין, בן ה-39 וחצי, היה הטוב במכבי ת"א. שפטו עזרא כהן וגבי קראוס.

● קבוצת הפועל שריד/העמקים הכניעה באולמה את הפועל העוגן — 0:3 (5:15, 9:15, 7:15). שי רוזן ונסטור אפשטיין הצטיינו בקבוצת העמק. שפטו: פיני שמפלינר וגבי לוטן.

● אליצור ת"א/חולון נותרה היחידה ללא נצחון בליגה כשנוצחה באולמה, בתל-גיבורים, ע"י מכבי חיפה — 3:1 (15:0, 8:15, 15:7, 15:8). מרסל ברגר היה הטוב במכבי חיפה, ואבי כהן בלט באליצור. שפטו דרור רוזנטל והלל רז.

שני משחקי המוקד של המחזור (הפועל מטה-אשר — הפועל בת-ים; הפועל המעפיל — הפועל קרית-אתא), נדחו בגלל השתתפות קבוצות הפועל בת-ים והפועל קרית-אתא בגביע-אירופה.

הטבלה

1.	הפ. קרית-אתא	6	18–5	12
2.	הפועל המעפיל	6	17–4	11
3.	הפועל כפ"ס	6	17–10	11
4.	הפ. מטה אשר	5	15–1	10
5.	שריד/העמקים	6	12–9	10
6.	מכבי חיפה	7	9–18	9
7.	הפועל העוגן	6	6–14	8
8.	הפועל בת-ים	5	10–10	7
9.	הפ. רמת-אביב	6	7–16	7
10.	מכבי תל-אביב	6	6–17	7
11.	אליצור ת"א	7	8–21	7

2 מהמונדיאל בנבחרת גרמניה מול אוסטריה

מאת ש. סלברט

מאמן נבחרת הכדורגל של מערב-גרמניה, פרנץ בקנבאואר, כלל בסגל בן 18 השחקנים למשחק הערב נגד אוסטריה בוינה, רק שניים ששיחקו בסגל במונדיאל במכסיקו, הקשר אנדראס ברמה והחלוץ רודי פלר, שהחלים מפציעה ויוצב כמחליף.

בין הכוכבים החדשים הבולטים, מיכאל רומניגה, אחיו של הקפטן במונדיאל, קרל היינץ, המככב בשורות אינטר מילאנו.

ברה"מ חוששת מנורבגיה
התיקו 1:1 באוסלו וה-0:1 בגרמלין במוקדמות גביע העולם במוסקבה, מעוררים חששות אצל המאמן החדש ואלרי לובאנובסקי, אשר מצליח בתפקידו מאז נטל את שרביט האימון, זמן קצר לפני המשחקים במונדיאל במכסיקו.

ברית-המועצות תארח הערב בעיר סימפרופול את נבחרת נורבגיה, במסגרת מוקדמות אליפות אירופה, כשהסובייטים בראש טבלת הבית עם שלוש נקודות משני משחקים — תיקו 1:1 עם איסלנד בריקיאביק ונצחון 0:2 על צרפת בפאריס.

באותו בית, תארח מזרח-גרמניה באיצטדיון קרל-מרקס-שטאדט, את איסלנד, שטרם נוצחה, היא סיימה גם בתיקו אפס עם צרפת בריקיאביק.

שוויץ תארח את פורטוגל
בברן תארח שוויץ בבית מספר 2 את פורטוגל המחודשת, אשר אף שחקן שהופיע במונדיאל, אינו מצוי בהרכב, עקב השעייתם על-ידי ההתאחדות.

בקופנהאגן תארח דנמרק את שכנתה פינלנד בבית מספר 6. הדנים ניצחו את הפינים שבע פעמים בעשרת המפגשים האחרונים ביניהם ולא הפסידו לשכניהם זה 20 שנה.

דנמרק תתייצב עם כל שחקניה המופיעים בחו"ל ועם אותו הרכב שנחל הצלחות במונדיאל, פרט לייספר אולסן ממנצ'סטר יונייטד, שהכשיל אותה במשחק נגד ספרד, וכן ללא החלוצים הנפלאים, אלקיער ולאודרופ המצויינים.

בבלגרד יפגשו יוגוסלביה ותורכיה, בבית בו מצויה אנגליה, אשר מנהלה בובי רובסון בא לחזות ביריבות האחרונות בבית.

מצרים לא תבוא לטורניר בהולנד

מאת יוסף חכם

נבחרת מצרים בכדוריד לא תבוא בשבוע הבא לטורניר בהולנד, שם עמדה להתמודד עם ישראל – על-כך הודיע אתמול מזכ"ל ההתאחדות ההולנדית בכדוריד, פרנץ אמרלן, למזכיר איגוד הכדוריד בישראל, שלמה פוזנר.

המצרים נימקו את ביטול השתתפותם בטורניר: "בעיות טכניות מנעו את הופעתנו".

ההשערה היא שמצרים מבקשת להימנע מלהתמודד עם ישראל בטורניר ידידותי.

במקום נבחרת מצרים תשחק בטורניר נבחרת הצעירה של הולנד.

קושניר מול הפועל ר"ג במוקד המחזור

כדוריד

מאת יוסף חכם

משחק הצמרת בין הפועל ראשון-לציון והפועל רמת-גן יעמוד הערב במוקד משחקי המחזור הרביעי בליגה הלאומית בכדוריד.

שחקני הפועל ראשל"צ שחוזקו העונה בזכות קושניר ששיחק בעונה שעברה במדי הפועל רמת גן עדיפים על יריביהם שיתייצבו למשחק ללא השוער נתן וייס הפצוע.

סדור משחקי הערב:
● הפועל ראשון-לציון — הפועל רמת-גן (היכל הספורט העירוני בראשל"צ; ישפטו: סלם — ברנדוויין).
● מכבי רחובות — מכבי ראשון-לציון (היכל הספורט העירוני ברחובות, זבצקי — נוטמן).
● מכבי ארזים רמת גן — הפועל נוה-ים (אולם האוניברסיטה ברמת אביב, גרנס — צוברי).
● הפועל פתח-תקוה — הפועל רחובות (האולם ביוור פוקס — הרמן).
● אליצור הרצליה — אס"א תל אביב (האולם במכון וינגייט, יעקובוביץ — גוטליב).
● מכבי נתניה — מכבי פתח-תקוה (אולם ביה"ס בן גוריון בנתניה, שוחט — זולכברזוויג).

לפרדון לא אושר עדיין כמנהל הנבחרת

נשיאות איגוד הכדוריד דחתה את אישור מינויו של מיכאל לפרדון כמנהל נבחרת ישראל בכדוריד לשבוע הבא.

לפרדון זכה בתמיכת הפועל בכל הקולות, אולם יו"ר האיגוד, יורם אינטרקוביץ, ביקש לדחות את ההחלטה לשבוע הבא. גם ההחלטה בקשר להמשך עבודתם של מאמני הנבחרת הלאומית נדחתה לשבוע.

● נשיאות האיגוד בחרה באילן קובלסקי, עופר תרזני, דוגו שיפטן ואריק שיבק כמאמני נבחרות הנוער, במחזורי הצעיר והעתודה.

כדורגל

נבחרת העתודה יצאה לדרך

מאת ראובן חנניה

נבחרת העתודה של ישראל בכדורגל קיימה אתמול אחה"צ אימון ראשון בהדרכתו של המאמן הלאומי מילאנקו מיחיץ'.

למעט אופיר שמואלי הפצוע, מוטי דהן מבאר-שבע ואורן בן-יוסף שלא שוחרר בגלל שירות צבאי היתה ההשתתפות באימון מלאה.

שוער סקציית נס-ציונה חזי שלום חסר ללא סיבה.

המאמן הלאומי ערך לחניכיו משחק אימון פנימי כדי להכיר את השחקנים שזומנו.

נבחרת העתודה תתכנס שוב בשבוע הבא ותקיים משחק אימון נגד קבוצה מן הליגה הלאומית.

אייזנברג וסנדורי — רמת-עמידר 3:6

מאת ראובן חנניה

נבחרת הנוער של ישראל בכדורגל גברה אתמול, במשחק אימון, על מכבי רמת-עמידר מהליגה הארצית 3:6.

את השערים לנבחרת הנוער הבקיעו משה אייזנברג מבני-יהודה 3 שערים ויאיר סנדורי ממכבי תל-אביב גם כן 3 שערים.

מטרוביץ יקבל בריאל שני מיליון דולר

הכדורגלן היוגוסלבי המצוין, דראגן מטרוביץ' בן ה-26, יקבל עבור חוזה בן ארבע שנים עם ריאל מדריד, סכום של שני מיליון דולר — כך מסרו אתמול ... ההתאחדות היוגוסלבית ... מטרוביץ' ... 1986.

ניקוסיה הגישה ערעור לאופ"א

מועדון הכדורגל אפואל ניקוסיה, הגיש ערעור לאופ"א על השעייתו לשתי עונות ועל הקנס בן 4000 פרנקים שווייצים, לאחר שלא התייצב למשחק הראשון נגד בשיקטאש באיסטנבול.

הערעור יישמע בשבוע הבא.

המועדון התחייב לשלם את הוצאות השופט וקווניו.

בשיקטאש עלתה אוטומטית לרבע גמר גביע אירופה לאלופות.

ניו-יורק מטס אלופת הבייסבול

קבוצת ניו-יורק מטס, זכתה באליפות העולם בבייסבול (קרי: אליפות ארה"ב), לאחר שניצחה במשחק השביעי והקובע את בוסטון רד סוקס 5:8.

יותר מ-55 אלף צופים קפצו ורקדו באיצטדיון שאה בניו יורק. הם השתוללו משמחה, שעה ששמפניה כיד המלך, זרקו פצצות עשן וזיקוקי די-נור.

זו היתה הזכיה הראשונה של מטס לאחר 17 שנה, בעוד שבוסטון לא זכתה בתואר מזה 68 שנים.

לונדון זועמת

צרפת שפלה, פחדנית — מזמינה טרור נוסף בפאריס

מאת כתבי סוכנויות הידיעות וארנון יסה, כתבנו בצרפת

לונדון. — בריטניה הודיעה אמש, כי הטילה וטו בקהיליה האירופית על חבילת־סיוע לסוריה, שעמדה להסתכם בסיוע כולל של מאה מיליון לישט"ש (140 מיליון דולר) למשך חמש שנים. בריטניה נקטה צעד זה במחאה על מעורבותה של סוריה בנסיון לפוצץ את מטוס אל־על.

שר החוץ הבריטי, סייר ג'פרי האו, אמר בהקשר זה בפרלמנט בלונדון: „אין להעלות על הדעת שהממלכה המאוחדת תסכים לסיוע כספי נוסף לסוריה בנסיבות הנוכחיות".

המיוכחים הכספיים של הקהיליה האירופית לאיזור הים התיכון יעומדים לסוג בשבת. לחידוש המיוכחים, למשך חמש שנים נוספות דרוש אישור מצד כל 12 המדינות החברות בשוק המשותף, ובריטניה הודיעה לחברותיה בשוק, כי היא מפעילה את זכות הוטו שלה. מועצת השוק האירופי גם הפסיקה תשלומי סובסידיות לאכרים באירופה, המבקשים לייצא תבואה ומוצרים חקלאיים אחרים לסוריה. סובסידיות אלה היוו, למעשה, סוג נוסף של סיוע לסוריה.

כמה מחברי הפרלמנט הבריטי, ביחוד מספסלי הממשלה, גינו את התנהגותם של מדינות אירופה בועידה בלוכסמבורג במילים חריפות. כמה צירים הביעו את הדעה, כי תגובת יתר מדינות השוק המשותף על הצעת בריטניה לנקוט עיצומים נגד סוריה, היתה „בלתי־מספקת עד להבחיל". ואילו עמדתן של כמה ממדינות השוק, לרבות צרפת הוגדרה על ידי צירים כ„תגובה מוגת לב".

ממקורות הממשלה בלונדון נמסר, כי השיחות בלוכסמבורג לא התנהלו כמצופה, בין היתר עקב העדרם של שרי החוץ של צרפת ומערב גרמניה (שביקרו בהצגת אופרה לאחר פגישת פיסגה של שתי המדינות), וכן הקשתה על השיחות העובדה כי ספרד שיגרה לשיחות רק שר זוטר, אשר נאלץ שוב ושוב להתקשר עם ממשלתו ולקבל הנחיות. עוד נמסר ממקורות אלה, כי עמדת ספרד גרמה להשעיית החלטה בדבר איסור על מכירת נשק לסוריה.

שיחות נוספות על תגובות אפשריות כלפי סוריה יתנהלו, ככל הנראה, בפגישת השרים הבאה בלונדון, ב־10 בנובמבר.

אינטרסים אגואיסטיים

פאריס. — בפאריס מותחים ביקורת חריפה על ממשלת הימין, שחלקה הפעיל בסיכול פעולת עונשין אירופית נגד סוריה, והזדהות מעשית עם בריטניה — תואר כ„התרפסות" בפני טרור.

הנשיא מיטראן עצמו מתח אתמול ביקורת חריפה בהופעה בטלויזיה, באומרו כי „אסור שעיסקות מיוחדות בין מדינה אירופית למדינה המפעילה טרור, ימנעו הזדהות אירופית נגד הפשע." מיטראן אמר, כי החקירה על מעורבות סוריה בטרור תימשך עד הכינוס האירופי הבא ב־10 לנובמבר.

ערוצי הרדיו והטלויזיה פירשו אזהרה זו כאישור, כי הממשלה הימנית גיבשה עיסקה עם סוריה. דברי הנשיא נחשבים כסטירת לחי לשיראק, המשליך את יהבו על עיסקות כסף ונשק תמורת הפסקת הטרור עם סוריה. שיראק שיגר את דוברו להכחיש בתוקף כל עיסקת נשק עם הסורים.

באליזה קובלים, כי נשמטה מן הנשיא השליטה על מדיניות צרפת במזרח התיכון. הנשיא הסוציאליסטי הופיע אתמול במיוחד בטלויזיה, כדי לשקם את סמכותו.

דעת הקהל הצרפתית איננה תומכת במדיניות ההתרפסות לטרור. עתוני השמאל משווים את התנהגות הממשלה לתיאטרון אבסורד. מיטראן אמר, כי הוא לא מתכוון דווקא לצרפת. „לכל מדינה יש אינטרסים פרטיים, אינטרסים אגואיסטיים, המפריעים לסולידריות נגד הפשע, לא רק לצרפת".

מיטראן הבטיח, כי בכינוס הבא ב־10 בנובמבר ינקטו פעולות נגד סוריה, אם תוכח אחריות ממשלתה לטרור. „המדינות יצטרכו לקבוע אם סוריה מפעילה טרור או לא. הוא אמר, כי בכינוס בלוכסמבורג גם מדינות אחרות העריכו שהאחריות הישירה של ממשלת סוריה לא הוכחה, אף כי תפקיד השירותים הסוריים בלונדון הוכח מעל לכל ספק.

לעומתו מבדילה הממשלה בין השרותים הסוריים לשלטון אסד, ולדעתה, הנשיא אסד עדיין כשר וצריך לסייע לה. סגן שר החוץ לענייני אירופה בוסון הצדיק את הסירוב לגנות את סוריה ולפעול נגדה. הוא השווה אפילו בין לונדון לדמשק, באומרו כי אחרי ששמענו את טיעוני הבריטים, אנו חייבים עכשיו להאזין לטיעוני ההגנה הסוריים.

בוסון הביע אהדה לתזות שהשמיעה יוון, לפיהן כל גינוי נגד סוריה ידחוף אותה אל זרועות הסובייטים. הוא אמר: „אתם שוכחים כי אין שלום במזרח התיכון ללא שיתוף פעולה עם סוריה".

טיעונים מתחסדים

העתונים כתבו, כי האירופים מסתירים בטיעונים מתחסדים אלה, של דאגה כביכול לשלום, פחד מפני טרור סורי בפעולות תגמול נגדם. מדיניות זו מקוממת גם צירים מהמרכז הימני. מנהיג רפובלקני אמר, כי „ראוי יותר לטעון, כי השלום אינו אפשרי עם סוריה, המסכלת כל יוזמה להסדר".

דמשק צהלה אתמול על נצחונה בהכשלת הבריטים לגנותה ולהטיל עליה סנקציות, חוששים, שזה יעודד את אסד לפתוח בפעולות טרור נגד מטוסים בריטיים, היות והתסנונת האירופית מובטחת לו. אישי שלטון אחרים אמרו, כי גינוי צרפתי משמעותו הוצאה להורג של בני הערובה הצרפתיים בביירות.

שר הפנים שארל פסקואה טיהר את סוריה מכל אשמה. הוא אמר בראיון לעתון סעודי, כי שרותי הביון הסוריים הדיקו את שיתוף הפעולה עם השרותים הצרפתיים בחיפוש אחר מבצעי הפיגועים בפאריס. הוא שיבח את הרצון הטוב של מנהיגי סוריה לסייע לצרפת, ואמר כי לדמשק אין שום חלק בפיגועים.

עתוני פריז הבליטו את גינוי העתונים הבריטיים, שכינו את צרפת במונחים „שפלה" „פחדנית", ואיחלה „עוד פיגועים רצחניים ברחובות פאריס".

זונחים את בריטניה

כל העתונים בבריטניה מתחו ביקורת על אי־יכולתו של השוק המשותף להגיע להחלטה בעניין הסורי ועל השיתוק שאחז את מועצת שרי החוץ בלוקסמבורג, שחבריה לא יכלו להגיע להסכמה על הודעה משותפת, שאפילו תוכיח את סוריה.

למעשה, כל חברות הקהיליה האירופית, להוציא את יוון, אישרו הודעה המגנה את מעורבותן של סוכנויות ממלכתיות בהתקפות טרוריסטיות. השרים גם הסכימו לבחון שורה של צעדים נגד סוריה בעת שיתכנסו בלונדון ב־10 בנובמבר.

„הקהיליה האירופית מפנה גב לטרור הסורי", כתב העתון „טודיי". „האירופים זונחים את בריטניה", כתב „דיילי מייל".

העתון החדש „אינדיפנדנט" אומר בכותרת שלו: „מילים ללא פעולה — עמדת הקהיליה האירופית כלפי סוריה".

גם שר החוץ הבריטי שהיה היו"ר התורן של מועצת שרי החוץ של הקהיליה, אמר כי „השיחות לא הביאו לתוצאות המקוות".

האו הודה, שעדיין ארוכה הדרך לפני מדינות השוק המשותף לפני שיוכלו להחליט על מדיניות חוץ כוללת. „מה שקורה הוא, שהמדינה שהענין נוגע לה ישירות מעונינת לעשות משהו, אולם מה שהיא אומרת אינו עושה רושם על יתר השותפות בקהיליה", אמר האו בראיון לבי.בי.סי.

הוא גם הזכיר, כי שורת הפיצוצים בצרפת בחודש ספטמבר לא עוררו רושם רב בכלי התקשורת של בריטניה.

שרי החוץ הסכימו בינתיים רק על כך שכל דיפלומט שגורש מבריטניה לא יוכל לשרת אצלן.

השר היווני לענייני אירופה תיאודור פאנגאלוס, אמר כי ארצו לא תתמוך בשום אמצעים נגד סוריה, משום שלא ניתן לטפל בה כמו בלוב.

אסד רגיש לתדמיתו

זאב בליצר כתבנו בארה"ב מוסר:

ראש הממשלה יצחק שמיר קרא אתמול לארצות הברית ולמדינות אחרות לנקוט בצעדים קשים יותר נגד סוריה.

בראיון לתכנית „בוקר טוב אמריקה", שיבח שמיר את העמדה הבריטית ואמר שסוריה רגישה ביותר לאפשרות של בידוד דיפלומאטי. והדבר נראה בעליל כאשר היא עושה עתה כל שביכולתה כדי למנוע זאת.

פרשנים בממשל אומרים, כי אסד רגיש גם לכל השוואה בינו לבין קדאפי מאחר והוא בונה את עצמו כמנהיג אזורי, ואינו רוצה להצטייר כחמום־מוח.

איש היחידה הגרמנית המיוחדת למלחמה בטרור מאבטח את „פיסגת" התרבות בין צרפת ומערב־גרמניה, הנערכת בבניין העיריה בפרנקפורט. בפסגה נדונה שאלת התגובה לצעדיה של בריטניה נגד סוריה (צילום: אי.פי.)

מחשבי הבורסה הלונדונית „התפוצצו" מעודף ביקוש

לונדון. — מערך השיווק הממוחשב החדש של ניירות הערך בבורסה הלונדונית שותק שוב אתמול, לאחר תקלה שנמשכה כשעה ביום הראשון להפעלת השיטה החדשה, שלשום.

„עושי שוק" בבורסה הלונדונית חזרו לשיטה הקודמת של התקשרויות בטלפון לצורך סגירת עיסקות.

ביום השני נדמו הצגים במאות המחשבים של חברות הברוקרים למשך 34 דקות. הסיבה: ביקושי יתר של מידע על המחירים האחרונים.

קודם לכן טענו האחראים למסחר הממוחשב, כי מה שקרה ביום הראשון לא יקרה שוב, משום שהתגברו על התקלות. ביום שני אמרו, כי השתקת הצגים באה שוב בגלל עומס על מערך המידע, ולא במערכות האחרות בהן ניתן לבצע לפקודות של מכירה וקניה.

אולם סוחרים אמרו, כי קבלת המידע על השערים האחרונים חיונית לביצוע עסקות והביעו חשש שהשיטה טרם נבחנה כהלכה, משום שביומיים הראשונים המסחר היה שקט למדי, נמסר, כי אפילו לפני השבתת המחשבים השניה ביום שלישי, ביצעו סוחרים לא מעטים עיסקות בטלפון, בעיקר עיסקות גדולות.

על־פי שיטת המיחשוב החדשה צריכים „עושי השוק" להעביר את פקודות הקניה והמכירה שלהם דרך המחשבים, כדי שאלה יופיעו על הצגים של כל הגורמים המעונינים בשוק. לא כולם עושים זאת, מסיבות שונות.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 28.10.86

	היחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.4844	1.5030	1.4918
דולר אמריקאי	1	1.45	1.52	1.4847	1.5033	1.4924
מרק גרמני	1	0.72	0.75	0.7311	0.7402	0.7341
לירה שטרלינג	1	2.06	2.16	2.1013	2.1275	2.1120
פרנק צרפתי	1	0.22	0.23	0.2233	0.2261	0.2245
ין יפאני	100	0.91	0.96	0.9302	0.9418	0.9360
גילדן הולנדי	1	0.64	0.67	0.6471	0.6552	0.6497
פרנק שוויצרי	1	0.87	0.91	0.8868	0.8979	0.8902
כתר שבדי	1	0.21	0.22	0.2138	0.2164	0.2146
כתר נורווגי	1	0.20	0.21	0.2000	0.2025	0.2011
כתר דני	1	0.19	0.20	0.1943	0.1967	0.1950
מרק פיני	1	0.29	0.31	0.2996	0.3033	0.3016
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0701	1.0834	1.0757
דולר אוסטרלי	1	0.92	0.99	0.9547	0.9666	0.9594
ראנד דר' אפריקני	1	0.39	0.66	0.6525	0.6607	0.6559
פרנק בלגי	10	0.34	0.36	0.3517	0.3561	0.3534
שילינג אוסטרי	10	1.02	1.07	1.0389	1.0518	1.0432
לירה איטלקית	1,000	1.03	1.10	1.0548	1.0680	1.0611

[redacted]

● לונדון. — עירק מייצרת נשק כימי קטלני במפעל סורי בסאמארה. בתוכנית „פאנורמה" בטלוויזיה של הבי.בי.סי. הוקרנו תמונות שהגיעו מלוויין צרפתי, המראות את בית החרושת הנמצא בצפון־עירק ואשר באורח רשמי נאמר, כי הוא מייצר חומרי הדברה.

● כווית. — ממשלת מצרים הגישה תזכיר לוושינגטון, בו ביקשה הבהרות לידיעות שבידי המודיעין המצרי, בדבר כוונת ארה"ב להציב בחשאי טילי „פרשינג" בכמה מקומות בישראל — טוען העיתון „אל ראי אל־עם" הכוויתי. (ע״מ)

דמשק. — התאחדות איגוד האמנים המצריים סירבה להשיב לפניה ישראלית בקשר לפסטיבל התרסים הבינלאומי העומד להתקיים בקרוב — גילה יו"ר ההתאחדות המצרית בראיון לעיתון „אל־בעת" הסורי. (ע״מ)

● דאלאס. — יבוא הנפט האמריקני יעלה ל־6.1 מיליון חביות ליום ב־1987 ובכך יסופקו לארה"ב מארצות חוץ שני שלישים מצריכת הנפט שלה. תחזית זו כלולה בהודעת אגודת הנפט האמריקנית, ארגון בלתי־תלוי. (ע״ד)

„אלקבס": ישראל הקימה כוח להתערבות מהירה בלבנון

כוויית. — העתון „אלקבס" מוסר מדמשק, כי ממשלת ישראל אישרה לפני כ־3 חודשים תוכנית להקמת כוח להתערבות מהירה ובו 10־15 אלף חיילים.

כח זה לא יהיה בבחינת צמצום או הרחבה של חטיבת גולני, אלא יכלול חיילים וציוד כולל מכל החילות, חלק מהכוח, מוסר העתון, כבר מוכן לפעולה מתחילת ספטמבר.

המקורות מציינים, כי צפוי שהכוח יקבל הוראה לבצע פעולות קומנדו באזורים שונים בלבנון ואולי גם בביירות.

העתון גם יודע לספר, כי ישראל הודיעה לתנועת „אמל" שיפוצץ ביתו של נביה ברי אם „אמל" לא תמסור להם את הטייס השבוי שהועבר לביירות בתאום עם הפלגים הפלשתינים.

ישראל גם קבעה לדברי העתון, רשימה של שמות מנהיגים פלשתינים שיש לחסלם תוך פרק זמן מוגדר. הרשימה אושרה ע"י ממשלת ישראל. (ע״מ)

„וילהלם טל מאושוויץ" — לדין

ואופרטל. — שומר במחנה־מוות בתקופת מלחמת העולם השניה, שנודע בקרב האסירים בכינוי „וילהלם טל של אושוויץ" הועמד אתמול למשפט בעיר ואופרטל שבמערב־גרמניה, כשהוא נאשם ב־6 מקרים של רצח.

גוטפריד וייזה, כיום פנסיונר, נאשם בכך שרצח שלושה אסירים באושוויץ בשנת 1944, בהציבו אותם כמטרות לנסיונות ירי באקראי. כן נאשם, כי ורצח שלושה אסירים נוספים — אחד מהם שלא קם ממיטתו במהירות הדרושה.

לדברי התביעה, זכה וייזה לכינוי „וילהלם טל", כיון שנהג להניח קופסת פח על ראשו של אסיר ולירות לעברה, עד שהיה הורג את האסיר של ראשו הושמה הקופסה.

וייזה גם נאשם בכך שעינה ורצח בירייה שני אסירים, שאותם מצא כשהם מסתתרים בקרון רכבת במהלך נסיון בריחה.

הנאשם הכחיש את כל ההאשמות שהועלו נגדו. בהצהרה בכתב מסר, כי „לא היה מעורב אף באחד מן המעשים שייחסו לו, וכי לעולם לא ירה אף לא יריה אחת מאקדח השירות שלו".

הוא סיפר לבית הדין, כי בשנת 1944 נתמנה למפקח על מחסן, שבו הוחזקו חפצים אשר נלקחו מן האסירים בבואם לאושוויץ. (ע״ד)

מנכ"ל „דובק" — לתשעה ימי מעצר בבית־חולים

ייחקר בתנאים מיוחדים בשל בריאות רופפת — בחשד עבירות מט"ח

זרח גהל, בן 40, המנהל הכללי של חברת „דובק", נעצר אתמול ל־9 ימים בפקודת השופט בנימין קוהלת בבית־משפט השלום בתל־אביב, בחשד בעבירות מס הכנסה והברחת מטבע חוץ לחו"ל. השופט הורה שזרח גהל ייעצר בחדר מיוחד בבית־החולים „אסותא" בתל־אביב, אך יהיה בבחינת עציר לכל דבר ומשמר משטרה יופקד על חדרו. השופט הסכים לתנאי המעצר המיוחדים עקב העובדה שהחשוד סובל מאי־ספיקת דם, מעוויתות וטרפור בלבו.

גהל מכהן בתפקידו כ־11 שנה. הוא נעצר ביום א' על ידי היחידה הארצית לחקירות הונאה של המשטרה ונחשד בעיקר בעבירות הקשורות בהברחת מט"ח בהיקף גדול לחו"ל.

באולמו של השופט התכנסו סקרנים רבים וביניהם שדרנים, עתונאים וצלמים.

בבקשה לעצור את זרח גהל להמשך חקירתו נאמר בין היתר, כי בהיותו מנכ"ל „דובק" היה אחראי לניהול מו"מ עם ספקים וסוכנים לרכישת טבק וחומר גלם ונהג להשתתף כנציג החברה בקביעת מחירים. לפי החשד קשר גהל קשר עם אחרים לנפח את מחירי הרכישה של חומרי גלם וכך השיג מבנק ישראל מטבע חוץ, שהועבר על ידיו לחו"ל שלא כדין. הפעולות האלה, נאמר להלן, הובאו ברישומים כוזבים בספרי החברה וכן על ידי הגשת מסמכים כוזבים לרשויות השונות. מבקשי המעצר למר גהל טענו בבית המשפט, כי הפעולות הללו נעשו על ידי החשוד בצורה שיטתית במשך שנים והנזקים שנגרמו למדינה בעקבות זאת נאמדים במיליוני דולרים. קיים חשש שמר גהל נטל שלא כדין כספים של „דובק" במיליוני דולרים. העבירות המיוחסות לחשוד קשורות בענייני מכס, מס הכנסה, מירמה בנסיבות מחמירות. גניבה על־ידי מנהל ורישום כוזב במסמכי תאגיד.

2500 קשישים השתתפו אתמול ביום של כיף בפארק המים בשפיים

(צילום: ישראל סאן)

העיריה נכנעה ללחץ משרד החוץ

קונצרט משותף לעיריית ת"א ולשגרירות צ'ילה

מאת שלמה סלוצקי, כתב „על המשמר"

לחצים סמויים מטעם משרד החוץ אילצו את עיריית תל־אביב לקיים את הקונצרט שתוכנן ל־8 בנובמבר, בחסות משותפת עם שגרירות צ'ילה, ולחזור בה מהכוונה לבטלו עקב הפעולות האחרונות של המשטר הצבאי השורר שם נגד האופוזיציה.

הוועד הישראלי לסולידאריות עם העם הצ'ליאני, תבע מעיריית ת"א לבטל את הקונצרט המשותף. „לא יתכן" — טען דובר הוועד — שעיריית תל־אביב תקיים אירוע תרבותי בשיתוף נציגי המשטר ששלח למוות סופרים, עיתונאים ואמנים. לדבריו, אם עיריית תל־אביב תיכנע ללחצים ותקיים את האירוע, יקיים הוועד הפגנת־נגד במקום, האירוע. אשירות ואמנים ישראלים, הבטיחו להצטרף להפגנה.

בתגובה על פנייתו של כתב „על־המשמר" הודה נתן וולוך, נציג מפלגת העבודה והממונה על תיק התרבות בעיריית תל־אביב, שהיו התלבטויות לגבי קיום האירוע, אך לאחר שמיעת עמדתם של אנשי משרד החוץ הוחלט שביטול האירוע עלול לפגוע ביחסים בין שתי המדינות.

הותר פירסום שמות חברי הבורסה ופעילותם

מאת אלחנן הורוביץ

מועצת העיתונות החליטה — בניגוד לעמדת הנהלת הבורסה — להתיר לעתונאים לפרסם שמות חברי הבורסה ופרטים על פעילותם בעת המסחר.

מועצת העיתונות החליטה כך אחרי שהעיתונאי יואב יצחק מ„גלובס" פנה אליה בתלונה על מנהלי הבורסה, שאסרו עליו להיכנס לאולמי המסחר של הבורסה, משום שהיה מפרסם שמות חברי הבורסה ופרטים על פעילותם בעת המסחר.

ביום ו' האחרון נעתרה נשיאות מועצת העיתונות לבקשת „גלובס" והתירה פירסום שמות חברי הבורסה בתנאי שבפעולות חבר הבורסה יש עניין לציבור ובידי העיתונאי נתונים אמינים בדבר מרכיבי הפעולה.

לבקשת „גלובס" התקבלה גם הדרישה, להקים ועדת משנה שתורכב מנציגי מועצת העיתונות ונציג הבורסה ובפניה יובאו תלונות העיתונאי ותלונות הבורסה, כדי למנוע מהבורסה לפעול באופן חד־צדדי.

נחקרת התארגנות סוחרים לסגור בתי העסק בימי שלישי

מאת אורי נחשון, כתבנו הכלכלי

הממונה על ההגבלים העסקיים במשרד התעשיה והמסחר, זאב גלמור, פתח אתמול ב־חקירת התארגנות של קבוצת סוחרים בפתח־תקוה, המבקשים לסגור את בתי העסק שלהם בימי שלישי, ליום שלם.

התארגנות זו של הסוחרים מהווה עבירה על חוק ההגבלים העסקיים. ובשל כך נשלח אתמול חוקר מיוחד ממשרד התעשיה והמסחר לבדיקת העניין. בערים רבות בישראל קיימים חוקי־עזר לגבי שעות פתיחה וסגירה של בתי־עסקים, הקובעים סגירה של בתי־עסק בשעות אחר־הצהריים פעם בשבוע, ובחלק מהערים אף מותרת בתקופת הקיץ סגירת עסקים פעמיים בשבוע.

דובר משרד התעשיה והמסחר הבהיר אתמול, כי התארגנות של קבוצה מבעלי בתי עסקים היא עבירה על החוק.

טלקס

● **הסכם בין סויה בחצור למצרים**

מפעל סויה בחצור הגלילית חתם על הסכם עם משקיעים מצריים להקמת מפעל ישראלי במצרים תמורת 3 מיליון דולר. מנהל המפעל, יהושע כהן, מסר כי ההסכם נעשה בידיעתו ובאישורו של שר החקלאות המצרי. המפעל הישראלי יספק את הידע וילווה את השלבים המוקדמים של הקמת המפעל במצרים. בתמורת זאת ישלמו היזמים המצריים 3 מיליון דולר למפעל הישראלי.

יהודה צור

● **קול ישראל מבאר־שבע**

„קול ישראל" יפעיל תחנת שידור מקומית בבאר־שבע. על כך סוכם בפגישה שנערכה בין נציגי „קול ישראל" גלעד בן־שך ואמנון שילוני, ובין ראש עיריית באר־שבע משה זילברמן. על־פי ההסדר, תופעל תחנת שידור מקומית „באר־שבע 1" ותשדר מיוחד שייקלט בתחומי באר־שבע.

התחנה תפעל בימים שלישי רביעי וחמישי, בתאריכים 2 עד 4 בנובמבר בין השעות 10 עד 12 בבוקר, ו־18.00 עד 21.00 בערב.

שלי יחימוביץ'

● **גיל הזהב למען לב"י**

קשישים בבתי אבות באזור ת"א והסביבה ערכו התרמה למען קרן לב"י, במטרה להעמיק את שיתוף הפעולה והמודעות למטרות קרן לב"י בקרב בני גיל הזהב.

הטור השבועי

פעולות נגד הצעות האוצר להגדלת המסוי על קצבאות הזיקנה.

במטרה להוריד את ההצעות החדשות ישנות של האוצר להגדיל את שיעורי מס הכנסה על מקבלי קצבאות הזיקנה, נפגשה משלחת של הסתדרות הגימלאים עם חברי כנסת מסיעות שונות. ביום הצגת הממשלה החדשה הסבירו נציגי הסתדרות הגימלאים לחברי ההסתדרות בכנסת כי באוצר מתכננים מחדש לפגוע ברמת חייהם של הגימלאים בדרך של הכבדת עול המסים עליהם. ראשי סיעת המערך, חברי סיעות הליכוד וחברי סיעות המיעוטים הבטיחו להגן על צבור הגימלאים נגד המגמות האמורות של האוצר.

פעולת הועדה בענין תשלום פצוי השחיקה ב„מבטחים" ו„מקפת".

כיזום הבטיח מזכ"ל ההסתדרות י. קיסר להקים ועדה שתפעל לבצוע מסקנות הועדה המרכזת מינוי 1984 בנושא פצוי שחיקה. בועדה תהיה דב פלג (יו"ר), ג. בן־ישראל ות. הברפלד. הועדה שמעה את טיעוני הסתדרות הגימלאים וארגוני הפנסיונרים של „מבטחים" ו„מקפת" ובנפרד את מנהלי הקרנות. מצפים למסקנות בימים הקרובים.

מכללות

ביום רביעי 8.10.86 התקיים בועד הפועל כנס רכזי המכללות, מרצים ולתלמידי המכללות. נדונו בעיות ארגוניות לקראת פתיחת שנת הלימודים במכללות. הח' שמעון אביזמר יו"ר המחלקה לתרבות וחברה פתח והנחה את הכנס. הח' יעקב כהן רכז המכללות, העלה את הבעיות הארגוניות לקראת פתיחת שנת הלימודים. בויכוח השתתפו החברים לילית דרורי, לובה כהן, עמנואל אהרוני, בלינה בן בסט, אסתר שפירא, אריה לוין, שרומי זילברשטיין, מאיר בונה, חלת רביב הנדלר.

פתיחת עונת החורף במועדון הקשישים באזור.

לאחר חופשת הקיץ התקיימה אסיפת גימלאים במועדון הפנסיונרים באזור בהנחיתו של מרכז המועדון הח' יעקב קטלן. הח' אריה סריג, מנהל אגף הארגון, הרצה על הבעיות של הגימלאים בשטחי החברה והכלכלה. וביום א' 19.10.86 התקיימה המסיבה לפתיחת שנת הלימודים במכללה ברחובות. במסיבה השתתפו 80 חברים, פתח והנחה את המסיבה הח' יצחק בן־ארי, יו"ר סניף הגימלאים ברחובות. את ברכת מועצת פועלי רחובות הביא הח' יוסף וויס מזכיר מו"פ רחובות. הח' יעקב כהן רכז המכללות הביא את ברכת המרכז לתרבות. הח' פרופ' ברוך גבוביץ ברך את התלמידים והביא את תכנית הלימודים לשנה החדשה. פתיחת המכללה בחולון ב־29.10.86 בשעה 17.00 באולם „מופת" בהשתתפות משה רינת מזכיר מו"פ, שמעון אביזמר מהועד הפועל ובהנחיית יו"ר הסניף א. פלג.

בסניפים: חיפה, עצרת גימלאים לציון 100 שנה לדוד בן־גוריון תתקיים ב־30.10 ש.ז. בשעה 18.30 במועדון גימלאי קרית־חיים מזרחית ברח' אחיי אילת 31 בהשתתפות הח' שמעון אביזמר מנהל המח' לתרבות בועד הפועל, המנחה הח' מ. אלברשטין.

קרית־חיים, ב־20.11.86 פתיחת המכללה בשעה 10 בבוקר בנושא תורת היהדות ותנועת העבודה. המרצה יעקב לבב.

פתח־תקוה — לכבוד השנה החדשה הורמה כוסית. פתח יו"ר הסניף הח' דוד ויניצקי, בהשתתפות עני משה ממועצת הפועלים, את ברכת הסתדרות הגימלאים הביא הח' אביגדור רקח. בהתרגשות קבלו הגימלאים את הפרח שהגישו בני הנוער העובד.

בהדרה — במשך חודש ספטמבר ש.ז. התקיימו פעולות תרבות שונות — „עונג שבת", „בימת מפגשים" בהשתתפות הח' ליובה אליאב שהרצה על ספרו „לב חדש ורוח חדשה" בהנחיית הח' א. גולמן.

ב־20.9.86 התקיים יום עיון בקבוץ פלמחים, ב־30.9.86 התקיים מפגש במכון לבון.

מרכז הסתדרות הגימלאים החליט על שינויים ב„ביב הגימלאי" על־כן מתעכבת הופעת גליון מס' 27. החברים מתבקשים להמציא חומר כבעבר למערכת לפי הכתובת: בית הפלין רח' חשמן 30, ת"א מיקוד 62091.

בפלילים

„לא נורמאלי" בעל מפגרת

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

שלושה חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים, נגזרו על שלמה אביבי, בן 22 מאופקים, שהורשע בבעילת מפגרת שלא כדין, „ביודעו שהיא לקויה בנפשה או בשכלה". בטרם מתן גזר־הדין אמרה התובעת כי גם הנאשם „אינו נורמאלי ביותר" והוא לא בעל את המפגרת נגד רצונה. אולם הצעירה נאלצה לעבור הפלה בהיותה בחודש שני להריונה בגלל יחסיה עימו. בעדותה מסרה גם, כי היא עדיין חוששת ממנו והוא מטריד אותה.

הנער שאנס התיירת ההולנדית — למעון סגור

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

תשעה חודשים במעון נעול גזר אתמול שופט בית־משפט השלום בדימונה על נער בן 15 שאנס באיומי סכין תיירת מהולנד.

לפני כחודשיים פרץ הנער, תושב דימונה, לדירת שכנים בה התארחה התיירת הצעירה. הוא נכנס למיטתה בעת שישנה, הצמיד סכין לצווארה, ואנס אותה, תוך כדי איום ברצח. שופט השלום אמר בעת מתן גזר־הדין, כי העבירות חמורות, אולם הוא התחשב בכך שאין לנער עבר פלילי, ובכך שכבר ישב חודש וחצי במעצר. השופט גם גזר עליו קנס בסך 250 ש"ח.

האסיר החרדי לא יוכל לעשות נפשות לאלהים

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

„אני מעריך מאוד את דאגתו של עותר לכלל האסירים היהודים השוהים עימו באגף, ואני מעריך את העובדה שהעותר רוצה לאסוף מצוות ולזכות את שאר האסירים באותן מצוות. אולם אף אחד לא מינה אותו לאפוטרופוס על אסירים הכלואים עימו". כך קבע אתמול השופט המחוזי, ישעיהו פלפל, בדחותו את עתירתו של אסיר חרדי לאפשר לו לעבור בין תאי האסירים ולהנחותם בהנחת תפילין.

החשודים בזריקת רימון לבית סוכן — שוחררו

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

שני תושבי רמלה, החשודים בזריקת רימון לעבר ביתו של סוכן משטרתי ברחובות, שוחררו אתמול בתום שישה ימי המעצר, עליהם הורה שופט בית־משפט השלום ברחובות, ישעיה נסים. והמשטרה הסירה את צו איסור הפירסום שהוטל על הפרשה.

השניים, יהושע אשר בן 36 וחנניה עמר בן 29, נחשדו על־ידי המשטרה כי זרקו רימון רסס צה"לי לעבר ביתו של דוד אליהו ברחובות, ב־10 באוקטובר 86. אליהו, שהיה סוכן משטרתי, הביא למעצרם של עשרות חשודים בחזקת מספר כנופיות סמים גדולות. עם העצורים נמנה גם אחיו של יהושע, אשר אברהם.

לחברתנו זהבה קלרמן ומשפחתה

משתתפים באבלכם במות האם

חבובה אהובה

קיבוץ יד־מרדכי

משתתפים בצערם של

טלילה, שרה והמשפחה

על מותו ללא עת של

לורי סיגל

קבוצת „ברושים"

וקיבוץ עין־שמר

לשרמי ולמשפחה

איתכם באבלכם במות האב

יעקב ז"ל

קיבוץ נחשון

למשקה ויצחק פטיש והמשפחה

משתתפים באבלכם במות

האם
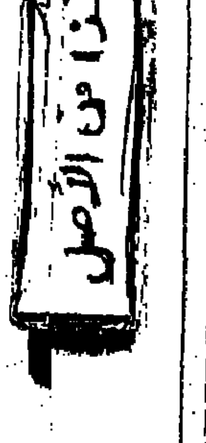
קיבוץ מעניית